

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Årsredovisning 2022

LANDSKAPSSYMBOLER FÖR SÖDERMANLAND

Nedan syns illustrationer av de nio växter, djur och mineraler som utsetts till landskapssymboler för Södermanland.

ILLUSTRATION&OMSLAG:KREAM.SE

BLOMMA

Vit näckros

(*Nymphaea alba*)

Vit näckros finns det gott om i Södermanlands många insjöar och vattendrag. Namnet har den fått därför att man tidigare trodde att Näcken gömde sig under näckrosens stora blad. Den är flerårig, har stora runda flytblad och stora vita blommor, de största hos någon svensk växt. Blomningstiden är från juni till augusti och när blomman blivit befruktad böjs frukten ner under vattnet för att mogna.

STEN

Granatådergnejs

Gnejs är den dominerande bergartstypen i Södermanland och bildas då äldre bergarter deformeras och omvandlas djupt nere i jordskorpan. Södermanlands berggrund utsattes för knappt 2 miljarder år sedan för en bergkedjeveckning. Spår av denna bergkedjeveckning kan man än idag se i form av bland annat granatådergnejs runt om i landskapet men främst i de centrala delarna. Granatådergnejsen, som är typisk för Södermanland, vittnar om att vid denna tid så skedde det stora omvandlingar av den tidigare berggrunden.

SVAMP

Svart trumpetsvamp

(*Craterellus cornucopioides*)

Svart trumpetsvamp är en utmärkt matsvamp som växer i små grupper på marken i lövskog, gärna i anslutning till ek, hassel eller asp, men också i mossig barrskog. Man känner igen svampen på den trumpetformade fruktkroppen. Hattens insida är nästan svart medan utsidan är grå eller blågrå.

DJUR

Fiskgjuse

(*Pandion haliaetus*)

Fiskgjusen är 60 cm lång och har ett vingspann på uppemot 150 cm. Ovensidan är brun och undersidan vit medan benen är gråblå. Fiskgjusen håller till vid stora insjöar eller vid kusten där den bygger bo i toppen av gamla träd, gärna tallar. Den får gulvita, fläckiga ägg. Fiskgjusen äter fisk som den fångar med klorna. I månadsskiftet augusti/september flyttar fiskgjusen till medelhavsländerna och Afrika och den kommer tillbaka i mars/maj.

MOSSA

Vårig praktmossa

(*Plagiomnium undulatum*)

Vårig praktmossa är en stor och lätt igenkännlig mossa som trivs i lövskogar och blandskogar. Skotten är 5–10 cm långa och har stora, kraftigt tvärvågiga blad. Vill man hitta vårig praktmossa bör man leta på skuggiga platser på lite fuktig mull- eller lerhaltig skogsmark. Mossan är allmän i de södra och mellersta delarna av Norden, så även i Södermanland.

INSEKT

Strimluse

(*Graphosoma lineatum*)

Den vackra svart- och rödrandiga strimlusen är egentligen ingen lus utan en skinnbagge eller stinklus. Systematiskt tillhör den familjen egentliga bärfisar. Strimlusen är vanlig i Mälardalen men finns även i stora delar av sydöstra Sverige. På våren samlas stora mängder strimluse på hundkäx för att kaka, para sig och lägga ägg. Strimlusen blir cirka en centimeter lång.

FISK

Braxen

(*Abramis brama*)

Braxen är en karpfisk som kan uppnå en vikt av hela nio kilo och fiskar på två till tre kilo är inte ovanliga. Den är allmän i södra och mellersta Sverige och i vårt län är den vanlig i näringsrika sjöar och havsvikar. Nu förekommer inget riktat fiske på braxen, men den var tidigare en mycket uppskattad matfisk. Braxen leker i stora stim i maj-juli och lever av maskar, insektslarver, kräftdjur och blötdjur.

ÄPPLE

Åkerö

Åkerö eller Åkerö glas som äpplet har hetat alltsedan 1800-talet. Åkerö är stor njutning, det vet alla som har smakat. Det gamla moderträdet – troligen planterat i början av 1700-talet – finns kvar vid Åkerö säteri i Södermanland där det trots sin höga ålder fortfarande blommar och bär frukt. Skönt, tunnskaligt, saftigt, krispigt, begärligt – det avlånga Åkeröäpplet har allt. Förekommer i en rad färger från mörkt tegel till gulvit. Skördas i senare delen av september och håller nära nog till jul.

GRUNDÄMNE

Kobolt

Kobolt finns i varierande halter i jordskorpan och räknas till de essentiella spårmetallerna och har brutits i gruvor belägna utanför Nyköping under 1400–1600-talen.

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet	3
Om årsredovisningen	4
Årsredovisningens kapitelindelning	4
Om resultatredovisningen	5
Om Länsstyrelsen	6
Våra uppgifter, uppdrag och mål	6
Strategisk styrning och planering	6
Organisation.....	9
Resultatredovisning	11
Myndighetsövergripande redovisning.....	11
Redovisning av verksamhetsområden.....	25
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	26
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor.....	31
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	38
Hållbar samhällsplanering och boende.....	44
Energj och klimat.....	51
Kulturmiljö	58
Samhällsskydd och beredskap	64
Naturvård och miljöskydd.....	71
Areella näringar.....	82
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.....	91
Övrig redovisning	97
Året i siffror	102
Finansiell redovisning	115
Resultaträkning	115
Balansräkning	116
Anslagsredovisning	118
Tilläggsupplysningar och noter.....	119
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	140
Bilagor	141

Landshövdingen har ordet

Årsredovisningen för 2022 ger en samlad bild av länsstyrelsens verksamhet under ännu ett år som återigen präglats av kriser. Våra medarbetare har vant sig vid att ställa om och anpassa verksamheten efter de rådande förutsättningarna. Det syns inte minst i de resultat som redovisas detta år av verksamheterna.

Vår strävan är att länsstyrelsens arbete ska gynna Södermanlands utveckling och framtid. Vi vill vara effektiva och vara ett stöd till medborgare och företag. Länsstyrelsens verksamhet är bred och bygger ofta på samarbete med andra både inom och utom länet. Samarbetet med Region Sörmland, länets kommuner och grannlänerna är gott och vi fortsätter att träffa de statliga myndigheter som verkar i länet.

Min utgångspunkt är att vi måste för att kunna nå effekter för Södermanland samverka med andra i länet. Det visar inte minst år 2022 där vi sakta återupptagit och byggt upp samarbetet inom flera gamla och nya nätverk. Jag slås av att önskemål om att mötas inte enbart präglas av en längtan om mer mänsklig kontakt efter några tuffa pandemi år, utan även av en vilja om att tillsammans skapa ett mervärde och pröva nya idéer för Södermanlands bästa.

Genom vår samverkan bidrar vi till att ge större kunskap och ökat samarbete om rovdjuren i länet, vilket leder till ökad förståelse för förvaltningen. Tillsammans med branschorganisationer sprider vi kunskaper om länsstyrelsens djurskyddsarbete. En handlingsplan för det regionala skogsprogrammet har tagits fram i samarbete med Region Sörmland och Skogsstyrelsen med grund i det regionala skogsprogrammet. Vi lämnar råd, information och underlag till kommunerna för deras planering av bostadsförsörjningen. Länsstyrelsen fortsätter även med att arbeta med genomförandet av Regional klimat- och energistrategi för Södermanlands län i nära dialog med Region Sörmland. Jag nämner bara några områden men det finns många fler att läsa om i denna årsredovisning.

Året innebar också en ny indelning i civilområden. Länsstyrelsen i Södermanlands län deltar aktivt i uppbyggnaden av ledningssystem och samverkansstrukturer främst under höjd beredskap. Vi är förvissade om att behovet av ett ökat utvecklingsarbete inom civilområdena behövs. Det visar inte minst de behov som uppkommit på grund av kriget i Ukraina.

När jag nu skriver detta har jag även fått veta att mitt mandat förlängs med ytterligare två år. Jag är väldigt glad att få fortsatt förtroende som landshövding för Södermanland. Det här är ett spännande och viktigt arbete och det finns mer att göra för att sätta Södermanland på kartan, tillsammans med mina duktiga medarbetare!

Beatrice Ask

Landshövding

Om årsredovisningen

Syftet med detta avsnitt är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp samt mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken *Tilläggsupplysningar och noter* i avsnittet *Finansiell redovisning*.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Om Länsstyrelsen
- Resultatredovisning
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. **Resultatredovisningen** innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning. **Bilaga E** innehåller länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som samordnas samt beskrivning av länsstyrelsegemensamma funktioner.

Om resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Därefter följer en redogörelse för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt en beskrivning av hur vi genomför verksamheten. Därefter följer en resultatredovisning och slutligen en resultatbedömning.

Förklaring av begrepp

Nedan förklarar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi i utförandet av våra uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där länsstyrelsens insatser i olika grad påverkar måluppfyllelsen. Dessa mål kan alltså vara olika verksamhetsnära, det vill säga de kan ha varierande koppling till de egna arbetsinsatserna.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder länsstyrelsen **resultatindikatorer** som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av länsstyrelsens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Bedömningsgrunder

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar. För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål.

De nivåer som vi använder för resultatbedömningen är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.
- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Om Länsstyrelsen

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden länsstyrelsen har uppgifter och hur länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet. Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och vi samordnar den statliga verksamheten. Vi ska tillvarata både individens och samhällets intressen i utvecklingen av länet. Vi bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och vi är en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta sektorsövergripande i många frågor.

Det saknas ett övergripande riksdagsbundet mål för länsstyrelserna som helhet. Övergripande ska dock länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyter vi an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå. Resultaten vi redovisar kan bestå av såväl prestationer som effekter på kort, medellång eller lång sikt.

Strategisk styrning och planering

Länsstyrelsens breda uppdrag och arbetsuppgifter spänner över många olika samhällsområden. Utifrån detta breda och komplexa uppdrag ställs krav på länsstyrelsen att vara en kunskapsorganisation, med förmåga att arbeta tvärsektoriellt och med många olika sakfrågor. Länsstyrelsens uppdrag ska också bidra till en hållbar utveckling i länet – socialt, ekonomiskt och miljömässigt. Länsstyrelsen uppfattar regeringens och riksdagens uttalanden som att inget av värdena ska betonas på bekostnad av något annat. Planeringen av länsstyrelsens verksamhet måste därför hitta en balans mellan flera avseenden i motstridiga värden.

Av dessa skäl har en översiktlig inventering av de behov som Södermanland har, föregått utformningen av länsstyrelsens prioriteringar för 2022. Planeringsförutsättningarna utgjordes av följande underlag:

- Uppdrag i länsstyrelseinstruktionen
- Omvärldsanalys inklusive regeringens inriktning och uppdrag i regleringsbrev
- Uppgifter som följer av lagstiftning, till exempel tillståndsprövning och tillsyn
- Ekonomiska förutsättningar
- Regionala behov
- Länsstyrelsens egna prioriteringar

Länsstyrelsens prioriterade inriktning under 2022 omfattade sammanlagt nio utvecklingsområden.

Externa utvecklingsområden

Öka den regionala tillväxten genom att förenkla för företagare

Länsstyrelsen ger förutsättningar för livskraftigt företagande och en social, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling genom att arbeta med såväl tillsyn som tilldelning av medel och främjande insatser. Uppdraget omfattar tre delar; handläggningstider, hur nöjda företagen är med sina kontakter med myndigheterna och myndigheternas samråd med företagen. I 2022-års regleringsbrev har länsstyrelsen fått i uppdrag att förbättra servicen, bemötandet och tillståndsgivningen mot företagen. Senaste uppföljningsrapporten från Tillväxtverket anger att Tillväxtverket och de berörda myndigheterna bör ges utrymme att följa upp utvalda handläggningsprocesser på ett strukturerat och resurseffektivt sätt. Uppföljningen bör inte begränsas till handläggningsprocesser hos och uppgifter som samlas in av nationella myndigheter. De myndigheter som är regelgivare för exempelvis handläggningsprocesser som sker i kommuner och hos länsstyrelser bör inkluderas, eftersom reglerna är en grundläggande förutsättning för att skapa effektiva handläggningsprocesser.

Främja länets utveckling

Utvecklingsarbetet i länet omfattar drygt 20 områden som är av särskild betydelse så som landsbygd och livsmedel, energi-, miljö-, arbetsmarknads-, integration-, jämställdhets- och bostadspolitik. Utvecklingsansvaret delas med regionen, som har flera samordningsuppdrag inom länet. Det innebär att arbetet med att genomföra den regionala utvecklingspolitiken behöver involvera insatser inom ett stort antal områden och aktörer. Staten är en av dessa aktörer och staten ger också ramarna för den regionala utvecklingspolitiken.

Civil beredskap och totalförsvar

Totalförsvarsplaneringen har återupptagits. Detta ställer stora krav på samhället och kommer beröra alla i länet. Tidigare krisberedskap är dimensionerad för exempelvis stormar eller stora olyckor, inte för att hantera civilt försvar under höjd beredskap, vilket vi nu ska dimensionera för. Länsstyrelsernas arbete under pandemin har lyfts fram och bekräftats ytterligare. I årets regleringsbrev finns dessutom flera uppdrag som stärker länsstyrelsens roll inom utvecklingsområdet.

Effektiv och rättssäker service till Södermanlands medborgare

En av de tydligaste förvaltningspolitiska trenderna under de senaste 20–25 åren är centraliseringen av förvaltningen i form av myndighetssammanslagningar och bildandet av enmyndigheter på en rad områden där det tidigare har funnits myndighetskoncerner som har bestått av flera regionala myndigheter. Utgångspunkten för statliga myndigheter är att de så långt som möjligt ska erbjuda en likvärdig tillgång till service för alla medborgare och företag.

Länsstyrelserna är en av få kvarvarande myndigheter med ett geografiskt uppdrag och ska fortsatt utveckla myndighetssamverkan vad gäller statlig närvaro och service. Inom ramen för vårt uppdrag är det därför viktigt att vi har effektiva och rättssäkra processer som ger medborgarna i länet den service de förväntar sig oavsett om det sker direkt via våra processer eller indirekt via andra samverkansparter.

Stärka den sociala sammanhållningen inom länet

Flera politikområden bidrar till att stärka den sociala sammanhållningen och därmed den sociala hållbarheten. Det handlar bl.a. om jämställdhet, integration, folkhälsa och mänskliga rättigheter. Dessa områden utgör samtidigt tvärsektorieella perspektiv som ska beaktas i länsstyrelsens övriga utvecklingsområden och uppdrag (se länsstyrelsens instruktion). Därutöver finns kopplingar till andra

politikområden som samtidigt också bidrar till att främja länets utveckling, exempelvis arbetsmarknads- och bostadspolitiken.

Demokrati

Demokratipolitiken omfattar arbetet för ett högt och mer jämlikt valdeltagande, stärkta möjligheter till deltagande och delaktighet mellan valen, en mer motståndskraftig demokrati och arbetet med att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat. Länsstyrelsen ska även genomföra en analys av de utmaningar på demokratiområdet som kartlades under 2020 samt om möjligt utveckla de förslag till insatser som tagits fram.

Interna utvecklingsområden

Det ska vara lätt att göra rätt

Enligt myndighetsförordningen (2007:515) har myndighetens ledning ett ansvar för att verksamheten ska bedrivas effektivt. Det genomförs genom en återkommande verksamhetsanalys. Analysen är en strukturerad och återkommande planerings- och uppföljningsaktivitet som inhämtar information om verksamheten i syfte att skapa en gemensam lägesbild, vilken beskriver resultaten i förhållande till uppsatta mål och länets behov. All statistik ska kunna göras visuellt tillgänglig genom adekvata IT-verktyg.

Ledningen har fördelat ansvar och uppgifter inom myndigheten och delegerat beslutanderätten vad gäller planering, budget-, uppföljning- och arbetsmiljöansvaret till samtliga chefer. För att dessa processer ska kunna bedrivas effektivt bör vi ha tydliga rutiner och arbetsformer som ska vara kända för alla. Under 2022 arbetade vi med att förbättra samtliga processer så att det ska vara lätt att leda respektive verksamhet.

Stärka säkerhetsarbetet

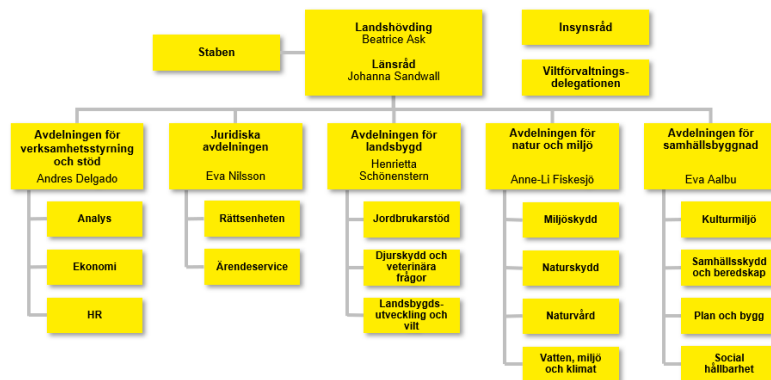
Länsstyrelsen ska bedriva ett systematiskt säkerhetsarbete och ha en god säkerhetskultur. Säkerhetsarbetet ska bygga på ett delat ansvar mellan medarbetare och ledning och alla anställda ska känna till länsstyrelsens säkerhetsarbete och rutiner. Samtliga anställda ska även ha tillräcklig kunskap för att ha förmåga att uppmärksamma och rapportera brister i säkerheten.

Säkerhetsarbetet omfattar informations-, person-, egendoms- och kontinuitetsskydd som ska utgöra ett stöd för rutiner och metoder i verksamheten. Säkerhetsfrågor ska således vara en naturlig del av länsstyrelsens dagliga arbete.

En utvecklande arbetsmiljö

Länsstyrelsen är en statlig arbetsgivare som ska säkerställa att kompetensen finns för att nå verksamhetens mål. Vi fortsätter det goda arbetet med att bli en konkurrenskraftig arbetsgivare. Våra medarbetare ska kunna verka i en utvecklande arbetsmiljö där de bidrar till att stärka sammanhållningen, utvecklar gemensamma arbetsprocesser och utnyttjar arenor för samverkan inom myndigheten. En viktig förutsättning är även att vi anpassar våra lokaler till verksamhetens behov de kommande åren.

Organisation

Figur 1: Organisationsschema 2022

Avdelningarna leds av en avdelningschef och är indelade i enheter som leds av en enhetschef.

Avdelningen för Landsbygd arbetar för en levande landsbygd, säkra livsmedel och ett gott djurskydd. Avdelningen ska hantera stöd, rådgivning, prövningar och utföra kontroller kopplade till landsbygd, lantbruk, livsmedel och djurhållning.

Avdelningen för Natur och miljö arbetar för att miljömålen nås genom skydd och vård av värdefull natur, med tillsyn för att nå god lagefterlevnad när olika verksamhetsutövare påverkar länet och med aktiva åtgärder för en bättre vattenkvalitet och minskad klimatpåverkan. Avdelningen arbetar med rådgivning, stöd, samverkan, tillståndsprövning, bidrag, granskning, tillsyn och tillsynsvägledning.

Avdelningen för Samhällsbyggnad samordnar, bevakar och hanterar frågor som ska göra det möjligt för länet att utvecklas på ett hållbart sätt. Avdelningens uppdrag är att främja innovation och företagande, människors hälsa, social trygghet, jämlika levnadsförhållanden och aktivt deltagande i samhällslivet oavsett kön, funktionsnedsättning, hudfärg eller etnisk och kulturell bakgrund. Avdelningen arbetar med rådgivning, stöd, samverkan, tillståndsprövning, bidrag, granskning, tillsyn och tillsynsvägledning.

Juridiska avdelningen ansvarar för att handlägga ett stort antal ärendetyper bland annat överklagade kommunala beslut, trafikföreskrifter, efterträdarval, deponeringar, fiskeförordnanden, delgivningsärenden med flera områden inom övrig förvaltning. Avdelningen ska bidra med internt stöd i ärendehantering och ämnesspecifik intern juridisk rådgivning, viss extern tillsynsvägledning och service samt medverka till att säkerställa att lagstiftningen på ett övergripande plan tillämpas korrekt på myndigheten.

Avdelningen för Verksamhetsstyrning och -stöd ska bistå länsledningen i deras uppdrag att leda myndighetens verksamhet. Det innebär att avdelningen ansvarar för att utforma och upprätthålla rutiner för den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten, för beredningen av den årliga planerings- och uppföljningsprocessen samt den långsiktiga strategiska planeringen.

Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hemvist vid en länsstyrelse. Beskrivningar av länsstyrelsegemensamma stödverksamheter redovisas samlat i bilaga E.

Dessa är:

- Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning (värmland Västra Götaland)
- Telefonistorganisation (värmland Kronoberg)
- Samordnad löneservice (värmland Kronoberg)
- Ekonomiadministration LstEA (värmland Örebro)
- Dataskydd och informationssäkerhet (värmland Stockholm)
- Gemensamma kansliet (värmland Västmanland)

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisar vi resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	178,9	176,3	166,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	115,9	109,4	105,9
Antal årsarbetskrafter män	63,0	66,9	60,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	16 394	16 511	16 699
Antal beslutade ärenden	16 808	15 325	16 464
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3 401	1 810	1 801
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	228 984	207 904	183 080
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	31 636	39 227	38 771

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till tabellen Nyckeltal: Verksamhetsöversikt

Bemanningen av verksamheter och uppdrag har varit relativt konstant under åren 2021–2022. Uppdrag till följd av pandemin och kriget i Ukraina har präglat en del av planeringen i delar av året. Åtgärder för att komma till rätta med personalomsättning, kompetensöverföring och utökade uppdrag har resulterat i en mer stabil personalsituation 2022.

Verksamhetskostnaden per årsarbetare har ökat med 100 tkr mellan 2021 och 2022. Som följer av redogörelserna nedan beror detta främst på att kostnader för hyra och IT-kostnader ökat under 2022 jämfört med året före. Den största förändringen mellan åren syns i produktiviteten för verksamheten totalt. En återgång till en mer normal verksamhet utan avbrott för pandemiåtgärder har resulterat i att antalet ärenden per årsarbetare ökat från 87 ärende/år till 94 ärenden/år, vilket innebär en ökning med åtta procent. Till vissa delar har verksamheten bibehållit omställningen till nytt arbetssätt genom att fortfarande kvarhålla möjligheten till distansarbete och de aktiviteter som kräver högre närvaro har varit möjliga att genomföra även med andra samverkansparter. Den minskade kapaciteten totalt under pandemiåren har dock satt sina spår i att fler ärenden ligger i balans. Om inte ett tillskott tillförs verksamheten utöver de prioriteringar som länsstyrelsen själva beslutar om i sin verksamhetsplan, så kommer denna balans att kvarstå i många år framöver. Särskilt angeläget är det för ärenden som är äldre än två år där antalet ärenden i det närmaste fördubblats.

Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Följa tillståndet i länet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
6§ Generationsmål för miljöarbetet och riksdagens miljökvalitetsmål (övergripande)	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Nationella mål

Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen främjar länets utveckling genom att visa på möjligheterna med utgångspunkt i länets behov.

Hur länet utvecklas och förändras har stor betydelse för inriktningen på länsstyrelsens arbete. Ambitionen är att sträva efter en god balans mellan uppgifter, kompetens och resurser som är grundad i en kvalificerad kunskap om länets förutsättningar och behov.

Länet har en stark befolkningstillväxt med behov av bostäder, infrastruktur och service. Samtidigt finns rika kultur- och naturmiljöer och en blandning av landsbygd och städer. Det finns stora variationer i befolkningens utbildning, hälsa och tillgång till arbete. Länet har landets högsta arbetslöshet och höga ohälsotal. Allt detta ställer krav på helhetssyn och att arbetet bidrar till en hållbar utveckling – socialt, ekonomiskt och miljömässigt. Det ställer också krav på god samordning mellan olika verksamhetsområden, sammanvägda bedömningar och samverkan med andra regionala och lokala aktörer.

Länsstyrelsens planering har tagit sin utgångspunkt i länets utmaningar, baserat på analys av dels regeringens uttalade inriktning kommande år för de områden länsstyrelsen ansvarar för, dels en regional omvärldsanalys av länets behov – huvudsakligen baserad på dialog med länets nio kommuner via bland annat kommunbesök. Den sammantagna bilden har resulterat i utvecklingsområden för länsstyrelsens verksamhet.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Samordning av samhällsintressen och att främja samverkan med länets aktörer från offentlig och privat sektor sker återkommande och formaliserat. Med Region Sörmland hålls återkommande möten fyra gånger per år och de områden där vi valt att samverka har formaliserats i en gemensam avsiktsförklaring.

Under 2022 fortsatte länsstyrelsen att sammankalla länets statliga aktörer till ett forum för att diskutera aktuella frågor. De frågor som behandlats av mötet är statlig närvaro och service i länet, jämställdhet, kompetensförsörjning, mottagandet av flyktingar från Ukraina, uppbyggnad av civila försvaret, brottsförebyggande arbete och praktik i staten. Arbetet under kommande år kommer att utvecklas mot tematiska ämnen som kan stödja arbetet på samtliga myndigheter i länet så som jämställdhetsintegrering och civilområdets uppbyggnad.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

Under normala verksamhetsår har länsstyrelsen ett samarbete genom ett 60-tal nätverk där länets aktörer medverkar. De nätverken används även i arbetsprocessen för förankring av viktiga styrdokument för länet. Främjande av länets utveckling är en central del av länsstyrelsens uppgifter och förekommer inom alla verksamhetsområden, så som för frågor om regional tillväxt, viltvård, infrastruktur, bredbandsutbyggnad, grundläggande betaltjänster, förenklingsarbete för företag, förebyggande och bekämpning av hedersrelaterat våld och förtryck med mera. I många fall är produkten av denna samverkan länsstrategier inom skilda områden. Arbetet inom dessa nätverk har successivt kunnat återupptas under 2022.

Tillsyn

Länsstyrelsen deltar aktivt i de gemensamma centrala utvecklingsprojekten och initiativen inom tillsynsområdet, exempelvis RB 3D6 om utvecklingsarbete för att ta fram gemensamma arbetsmetoder avseende sin tillsynsverksamhet.

För tillsyn enligt miljöbalken görs sedan flera år en särskild behovsutredning och tillsynsplan enligt en mall som är gemensam för alla länsstyrelser och som har tagits fram av Miljösamverkan Sverige (www.miljosamverkansverige.se). Behovsutredning och tillsynsplan är bilagor till handlingsplanen för avdelningen för natur och miljö och följs upp inom avdelningen under året.

Generationsmålet, miljö kvalitetsmål och Agenda 2030

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030 (1A1)

Nationellt mål: Länsstyrelserna ska främja arbetet med Agenda 2030 och i samverkan med andra aktörer i länen bidra till att genomföra FN:s globala mål för hållbar utveckling på en regional och lokal nivå samt redovisa utvecklingen i respektive län.

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdraget 1A1 avseende Agenda 2030 och hjälpa respektive myndighet att bli en regional huvudaktör i arbetet med de globala målen. En närmare redogörelse för den centrala arbetsgruppens aktiviteter under 2022 finns i bilaga E.

Länsstyrelsens arbete med Agenda 2030

Länsstyrelsen i Södermanlands län har genom en överenskommelse med Nationell samordnare för Agenda 2030(M 2020:02) genomfört en förstudie om verktyg för tillgängliggörande och visualisering av data på minst kommunal och regional nivå för transformation till hållbar utveckling. I förstudien ingår en kartläggning av befintliga och planerade relevanta initiativ på statlig, regional och kommunal nivå avseende verktyg för tillgängliggörande och visualisering av data. En enklare behovsinventering utifrån ett kommun- och regionsperspektiv har genomförts. Slutligen ges också förslag på en lämplig förvaltningsmodell för ett gemensamt visualiserings- och analysverktyg för kommuner och regioner och en beskrivning av de ekonomiska konsekvenserna av förslaget.

Med hållbar utveckling avses att arbetet tar sin utgångspunkt i Agenda 2030 och det helhetsperspektiv den erbjuder, där en viktig del är betydelsen av och det ömsesidiga beroendet mellan den sociala, miljömässiga och ekonomiska dimensionen och därmed av data för dessa tre dimensioner.

För att sammanställa underlag till förstudien har en serie intervjuer genomförts med länsstyrelserna, RKA, Region Sörmland, SCB, Tillväxtverket, Delmos och kommunerna Malmö, Helsingborg, Värnamo och Berg. Bilden kompletteras med rapporter från samordnaren, statliga myndigheter och kommunerna. Avsikten har varit att jämföra identifierade luckor och analogiska resonemang inom området.

De kartläggande delarna och behovsinventeringen har utgjort en grund för utredningen av olika alternativ och slutligen förslaget.

En första problematik som föreligger idag med all data som finns tillgänglig för uppföljning är upplösningen. Kommuner och regioner eftersöker mer och mer data som kan följas även inom andra perspektiv än det sociala och med en högre upplösning än kommunal nivå. De har ett stort behov av att kunna förklara vilka åtgärder som bör vidtas och vad i deras arbete som påverkar de globala målen. Kommunerna upplever att det saknas en förståelse nationellt för syftet med analysen och uppföljningen på den lokala nivån. Ytterst handlar det om att kunna skapa en dialog mellan olika beslutsnivåer, så att förståelsen för vad som behöver göras förebyggande kan åskådliggöras. En bättre upplösning för kommunnivån exempelvis i DeSO- eller RegSO-

nivå¹ skulle även kunna komma regionala aktörer som regioner och länsstyrelser till gagn, eftersom de hierarkiskt kan aggregeras till kommun och regions-/läns-nivå. Det skulle även kunna skapa ett skarpare fokus på de problemområden som identifieras på lokal nivå. Kommun och region är för grova indelningar i de allra flesta fall för en aktivitetsplanering som är riktad mot utmaningar som har en mer lokal karaktär. Det har även framkommit i intervjuerna att de statliga myndigheterna i det stora hela har ett uppdrag att tillhandahålla nationell statistik för att följa utvecklingen av globala eller nationella mål. SCB till exempel anser inte att datauppdraget för dem är för den lokala uppföljningen utan den nationella, även om mycket data finns att tillgå på regional eller kommunal nivå även på lokala indelningar.

För kommunerna handlar hållbar utveckling om att medborgarna ska ha en god livskvalitet som inbegriper samtliga perspektiven socialt, ekonomiskt och miljömässigt. Det går inte att beskriva något om livskvalitet genom att studera indikatorernas utfall enbart menar man. Styrlogiken, uppföljningen och mätningarna måste följa PGSA-cykeln² olika delar. Kommunerna vill kunna jämföra trender, fastställa säsongsvariationer, göra jämförelser och genomföra utvärderingar genom en kombination av kvalitativa och kvantitativa studier. En annan fråga som lyfts är att förutsättningarna för att genomföra analyser ser mycket olika ut och står i förhållande till kommunens resurser och storlek. De större kommunerna har väl etablerade IT-organisationer och en mer omfattande tillgång till analysresurser som mindre kommuner inte har möjlighet att upprätthålla eller ens skapa. Samtliga kommuner eftersöker samtidigt ett nationellt initiativ med ett uttalat ansvar och resurser, väldefinierade kataloger med definitioner av indikatorer och hög upplösning med syftet att uppföljningen lokalt kan svara upp mot medborgarnas förbättringar av livskvalitet. Men de mindre kommunerna vill även ha understöd med ett basutbud av färdiga rapporter och stöd för analysen av deras eget målarbete. Skillnaden mellan mindre och stora kommuner består egentligen i att de större vill gå längre med egen förmåga och att de kan upprätthålla egen kompetens. Samtliga är samtidigt ense om att uppdragen i grunden är lika och att det finns stora vinster i gemensamma ställningstaganden om vilka indikatorer och mål som är värda att uppfylla.

Men även om uppdragen är lika, så är kommunerna måna om att påpeka att de har olika förutsättningar. Detta är något som tenderar att glömmas bort i uppföljningen av de nationella och globala indikatorerna menar de. Förutsättningar så som tillgången till infrastruktur, elnät, in- eller utpendling, arbetsmarknad, demografi med mera villkorar inte bara utfallet, utan också ambitionsnivån för målvärdet. Att generellt jämföra två kommuner som ligger i samma län och därför anta att de i förhållande till den nationella indikatorn kan hantera målarbetet lika, snedvrider konkurrensen. Kommunerna kan ha förutsättningar som liknar kommuner i andra län mer än i det egna länet, till exempel om en europaväg går eller inte går genom kommunen.

Behovet av ett samordnat ansvar har varit ett genomgående tema i intervjuerna. Agenda 2030 är till sin natur tvärssektoriell, varför data för uppföljningen delas av flera myndigheter. Statistikmyndigheterna levererar visserligen statistik till SCB för vidare behandling och sammanställning av nationell data på region- eller kommunnivå, men myndigheterna har också data som regioner och kommuner behöver för en uppföljning med högre upplösning.

---

¹ DeSO – Demografiska statistksområden. RegSO – Regionala statistikområden.

² PGSA-cykeln är en metod vid kvalitets- och förbättringsarbete. PGSA står för: Planera, Göra, Studera och Agera.

Samtliga aktörer motiverar behovet av bra analyskapacitet och hög upplösning med att kunna skapa en dialog mellan olika beslutsnivåer inom den egna organisationen och med andra intressenter utanför den egna organisationen.

I vissa intervjuer förordas ett statligt ansvar för en utveckling och förvaltning av ett verktyg även av kommuner, vilket beror på att de statliga myndigheterna har ett tydligare statistikuppdrag i många fall. Trots detta så är behovet av samverkan med någon region- eller kommunnivå nödvändig för att skapa bra data och visualiseringsmöjligheter för alla.

För att nå en högre kostnadseffektivitet och samordning föreslår vi att en organisation ges ett samordnande ansvar för att skapa en funktion där andra organisationer som har ett behov av att följa omställningen till hållbar utveckling ges tillgången till:

- Ett verktyg för visualisering
- En databas för indikatorer som täcker samtliga perspektiv och har en hög upplösning för lokal uppföljning
- Förvaltar verktyget och databasen inklusive nödvändig infrastruktur

Syftet är att höja analysförmågan och uppföljningen av data på minst kommunal och regional nivå för transformation till hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Denna samordnande organisation kan antingen vara statligt eller regionalt placerad. Oavsett val av placering måste samverkan ske aktivt med samverkansparten i syfte att höja den lokala analysförmågan hos lokala intressenter.

Ett tydligare uppdrag till en aktör och ett förtydligande till centrala statliga myndigheter i det årliga regleringsbrevet kommer att förändra förutsättningarna för alla lokala aktörer att åstadkomma positiva förändringar för sina medborgare och för deras möjligheterna att bidra till de globala målen för hållbar utveckling.

Av intervjuerna har det blivit tydligt att det finns ett glapp mellan statliga sammanställda data och lokala behov. De lokala och regionala aktörerna lyfter alla att behovet av en bra upplösning på lokal nivå inte får samma uppmärksamhet som nationellt sammanställda data. Samtliga är också överens om att data per region och kommun inte är tillräcklig utan behovet av en högre upplösning är stort. Detta har påtalats i många sammanhang, men varken SCB eller andra myndigheter visar intresse för denna utveckling menar kommunerna.

Även länsstyrelsen har samma bild i denna fråga. Det kan bero på att länsstyrelsen har ett regionalt utvecklingsansvar och står närmare den regionala och lokala styrningen. Dessutom är länsstyrelsens uppdrag i sig att få genomslag för de nationella målen i länet, vilka normalt också kräver en högre upplösning för analysen av läget i länet.

Sverige har stora möjligheter att sammanställa uppföljningen av Agenda-2030 på nationell nivå i dagsläget. Denna uppföljning kan hantera data för län och kommuner även om det kvarstår en del kompletteringar. Vi har därför en god top-down lösning i nuläget.

Men initiativkraften och viljan till förändring som finns lokalt saknar liknande möjligheter. För att få den förändringen att bli långsiktigt bestående på lokal nivå behövs en bottom-up lösning. För att minska de

skillnader som finns i förmågan till omställning som finns i landet måste kommunerna ges en möjlighet att skapa faktabaserade beslutsunderlag med god kvalitet som leder till att väl underbyggda beslut kan fattas och implementeras.

I det fortsatta utvecklingsarbetet när det gäller tillgång till data för hållbar utveckling är en bättre samordning av de centrala myndigheterna nödvändig för att adressera behoven på lokal och regional nivå. I detta arbete är SCB:s medverkan central och de kan i ett nästa steg ha en viktig roll att utreda frågor om datatillgång på låg lokal och regional nivå, identifiera eventuella luckor och hur dessa skulle kunna fyllas.

SCB har på uppdrag av Nationella samordnaren för Agenda 2030 tagit fram ett verktyg för att visualisera den nationella statistiken avseende Agenda 2030 och de globala målen. Det finns anledning att även säkerställa, i den mån det är möjligt och relevant, att det finns en koppling mellan den nationella respektive de lokala och regionala nivåerna.

För det fortsatta arbetet föreslår vi därför:

- Att frågan om ett samordnande ansvar ska ges till en central myndighet för en utveckling av ett verktyg och visualisering av data för social, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling tas upp för dialog mellan centrala myndigheter och Regeringskansliet
- Att uppdrag till statistikmyndigheterna ges för ett stegvis införande och ordning för hur statistik på statlig nivå ska göras tillgänglig på lägre nivåer än län och kommun
- Att en nationell arbetsgrupp skapas som samordnar och stödjer de initiativ om metodik, databearbetning, visualisering och stöd som pågår inom flera sektorer med fokus på kommunernas behov

De tre förslagen skulle säkerställa, i den mån det är möjligt och relevant, att det finns en koppling mellan den nationella respektive de regionala och lokala nivåerna.

Förslagen följer också Statskontorets bedömning av att regeringen behöver stärka kommunernas och regionernas kapacitet att arbeta med Agenda 2030. Bristerna finns inte i viljan från den kommunala sektorn att skapa ett hållbart samhälle.

Integrering av tvärsektoriella frågor

Förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) 5 § tar upp ett antal tvärsektoriella frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid länsstyrelsen. Ett beslut har tidigare fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Sedan pandemins start har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats och tillfälligt stannat av.

Det interna arbetet för att jämställdhetsintegrering verksamheten har främst utvecklats genom grundläggande information riktad till personal vid enhetsträffar, personalinformation samt utbildningsdagar för nyanställda.

Barnrätt

Länsstyrelserna ska, i enlighet med tidigare regeringsbeslut (A2019/01274), samordna och utveckla länsstyrelsernas tillämpning av barns rättigheter samt stödja arbetet med att säkerställa den praktiska tillämpningen av barns rättigheter i kommuner och regioner. I uppdraget ska särskilt barns och ungas rätt till delaktighet och inflytande beaktas. Uppdraget samordnas av Länsstyrelsen i Dalarnas län. Uppdraget redovisas i särskild ordning och ska slutredovisas till regeringen (Socialdepartementet) den 31 mars 2023.

Internt har arbetet för att integrera barnrättsperspektivet i verksamheten under 2022 främst utvecklats genom grundläggande information riktad till personal vid enhetsträffar och till nyanställda. Utöver detta har även en utbildningsdag arrangerats vilket belyste samband mellan våld mot djur och våld mot barn. Målgrupp för utbildningen var delvis internt (enheten för Djurskydd och veterinära frågor) men också extern för socialtjänsterna på länets kommuner. Resultatet av detta arbete bedöms vara en ökad förståelse kring arbetet med att integrera ett barnrättsperspektiv hos de enheter på länsstyrelsen som tagit del av aktiviteterna.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Länsstyrelsen har främst verkat för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning inom ramen för uppdraget med funktionshinderpolitiska strategier (prop. 2016/17:188) och uppdraget personligt ombud enligt förordning (2013:522). Båda uppdragen redovisas i särskild ordning till Socialdepartementet respektive Socialstyrelsen.

Det samlade resultatet av myndighetens arbete för tillgänglighet har redovisats i den årliga enkäten³ från Myndigheten för delaktighet.

Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering (1A12)

Sveriges nationella mål är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Inom området behöver Sverige ha än mer fokus på att ständigt hålla frågor om mänskliga rättigheter på agendan både på internationell och nationell nivå. Ett konkret sätt att försvara de internationella överenskommelserna om mänskliga rättigheter är att ständigt ta nya steg för att de ska efterlevas fullt ut i Sverige. Regeringens långsiktiga arbete, i enlighet med strukturen i regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (skr. 2016/17:29), ska bidra till att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter (prop. 2015/16:1 utg.omr. 1, bet. 2015/16: KU1, rskr. 2015/16:62)

Perspektivet och arbetet med mänskliga rättigheter har genomsyrat alla enheter på myndigheten där fokus har legat på att arbeta inkluderande och antidiskriminerande genom att tillämpa ett rättighetsbaserat arbetssätt. Internt har arbetet för att integrera mänskliga rättigheter i verksamheten främst utvecklats genom grundläggande information riktad till personal vid enhetsträffar under 2022.

Uppdraget för mänskliga rättigheter redovisas i särskild ordning till Regeringskansliet.

Folkhälsa

Under året har länsstyrelserna fått ett särskilt uppdrag att implementera folkhälsopolitiken. Arbetet har därför intensifierats genom att folkhälsa och jämlik hälsa har varit teman på nätverksträffar och konferenser inom verksamhetsområdena integration, samhällsorientering, ANDTS och brottsförebyggande arbete i syfte att höja kunskapen och öka medvetenheten om perspektivet. Målgruppen har varit anställda inom kommuner, polismyndighet och region. Läs vidare under rubriken *Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.*

---

³ Dnr 821-8146-2022

Förenkla för företag

Förenkla för företag (1C1)

Länsstyrelserna ska redovisa vidtagna åtgärder som underlättar för företagen att följa gällande regelverk och myndighetens uttolkning av dessa, med fokus på åtgärder som rör service, bemötande och tillståndsgivning.

För att verka för regeringens mål att underlätta för företagen har länsstyrelsen fortsatt arbeta internt med kompetens och samsyn gällande regler och villkor samt med myndighetens egna processer. Detta genom att driva det länsöverskridande projektet *Regler och Villkor på regional nivå* samt att kartlägga länsstyrelsens egna processer, tvärsektoriella arbete, lyfta goda exempel och utvecklingsförslag utifrån den administration myndigheten själv råder över.

Projektet *Regler och Villkor på regional nivå* utförs i samarbete med Tillväxtverket. Projektet har lyft företagares perspektiv gällande förståelse och hantering av regler samt vid kontroll och tillsyn. Flera myndigheter har varit delaktiga i projektet så som Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Tillväxtverket. Fem länsstyrelser har varit med i projektgruppen samt företagargrupper så som LRF och KRAV. Projektet har lett till att 69 utmaningar identifierats varav sju har prioriterats som extra viktiga att arbeta vidare med. De prioriterade utmaningarna är

1. Trygghet för företagaren,
2. göra det lätt för verksamhetsutövaren att göra rätt,
3. minska regelbördan för lantbrukaren,
4. verksamhetsanpassning – storlek, typ av verksamhet och erfarenhet,
5. ökad samsyn inom kontroller och regler mellan 21 länsstyrelser,
6. möjligheter att dela information mellan länsstyrelsen och kommuner om planerade och genomförda kontroller, och
7. tillsyn och andra kontakter med myndigheter samt öka samordningen mellan myndigheter.

Detta arbete utförs av projektets deltagande länsstyrelser och Tillväxtverket. De prioriterade utmaningarna har exponerats mot andra myndigheter, länsstyrelser utöver de medverkande i projektgruppen och företagargrupper för input och vidareutveckling under en nationell konferens i oktober 2022. Projektets resultat kommer att presenteras och vidareutvecklas under år 2023.

Länsstyrelsen har arbetat internt för att förbättra service, bemötande och tillståndsgivning genom ett riktat uppdrag som kartlagt myndighetens processer, tvärsektoriella arbete och initiativ. Ett antal utvecklingsförslag har tagits fram. Kartläggningen har baserats på egna analyser från länsstyrelsernas sakavdelningar i kombination med tidigare underlag från länsstyrelsens årsredovisning för 2021 och Tillväxtverkets arbete *förenkla för företagare*. Resultaten har sammanställts i rapporten *Uppdrag förenkla för företagare*.

Länsstyrelsen kommer att fortsätta att arbeta med utvecklingsområdet förenkla för företagare under 2023 med de förslag som framkommit i rapporten.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Arbetsmiljöarbetet inom myndigheten har under 2022 fokuserat på kompetensutveckling för chefer, fackliga representanter och skyddsombud. Under året har fyra heldagar anordnats för teoretisk och praktisk arbetsmiljökunskap samt två halvdagar för fördjupning inom rehabilitering. Samtidigt som utbildningarna har genomförts har även länsstyrelsens intranät utvecklats med fokus på information om alla medarbetares del i arbetsmiljöarbetet, vägledningar, mallar för risk-och konsekvensanalyser, mallar för handlingsplaner och uppföljning. I det förebyggande arbetsmiljöarbetet satsar myndigheten även på hälsoåtgärder genom att uppmuntra till aktivitet på arbetstid (friskvårdstimma) samt ekonomiskt bidrag till friskvårdsaktiviteter. Det är många som använder denna möjlighet vilket är glädjande.

Länsstyrelsen är fortsatt påverkad av följderna av pandemiåren. Det finns fortfarande en påverkan på sjuktal samt på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Hemarbetet fungerade bra när det behövdes under pandemin, men medarbetare, chefer, fackliga företrädare och skyddsorganisationen har gett uttryck för ett behov att återskapa gemenskapen när många nya medarbetare har tillkommit på arbetsplatsen. Myndigheten har fortsatt distansarbetsmöjlighet när arbetet så medger, och det läggs mer fokus på att ha fler möten och andra sociala aktiviteter på plats.

Under året har två medarbetarenkäter genomförts, så kallade *Pulsmätningar*. Syftet är att resultaten ska lyfta dialogen om arbetsmiljön till att bli en än mer integrerad del av myndighetens arbetsmiljöarbete. Varje organisatorisk nivå har diskuterat resultaten och identifierat sina styrkor och svagheter. *Arbetsmiljöenkäten* redovisar ett bra och positivt resultat och det har hållit i sig trots oroliga tider med bland annat pandemi. I de fem områden som ingår i mätningen så är nu fyra av fem områden gröna, dvs har ett gott resultat. Gröna områden är *Arbetsituation*, *Ledarskap*, *Medarbetarskap* och *Ledning och styrning*. Gult område är *Balans*. Trots ett gott resultat finns det utmaningar inom området *arbetsbelastning*. Det är en ständig avvägning mellan resurser och uppdrag.

Det systematiska arbetsmiljöåret startar med verksamhetsplaneringen. Inför varje verksamhetsplanering arbetar myndigheten med planering och riskbedömning. Riskbedömningarna fortsätter sedan i varje avdelnings- respektive enhets fortsatta planering. Myndighetens uppdrag ställer stora krav på ledning och medarbetare så att situationer av stress och negativa följder av en ökad arbetsbelastning minskar.

Ett återkommande arbetsmiljöproblem i verksamheten är IT-systemen. Flera av myndighetens uppdrag ska hanteras inom Jordbruksverkets system. Systemet uppfattas som trögarbetat och belastande. Många knapptryckningar och klickande för varje bearbetning ger en fysisk belastning och gör att varje moment tar tid. Länsstyrelsen är arbetsmiljöansvarig men har inte rådighet i frågan utan vill på detta sätt lyfta behovet av förenklingar i systemet.

Kompetensförsörjning

Länsstyrelsen bedömer att kompetensen finns för att kunna utföra myndighetens uppdrag. Det går oftast att rekrytera efterfrågad kompetens utom i fall där specialkompetens efterfrågas. Personalomsättningen minskade mellan åren 2020-2021 (13,4 procent 2020 och nio procent 2021), men har ökat igen 2022 (16,9 procent). 2021 hade Södermanland en personalomsättning som låg lägre än angränsande länsstyrelser men 2022 har siffran ökat markant.

När en medarbetare säger upp sig erbjuder myndighetens HR avgångssamtal. Under året avidentifieras intervjuerna och återkopplas till ledningsgruppen. Myndigheten ser att det finns flera orsaker till en högre personalomsättning. Länsstyrelsen genomgår en generationsväxling. En annan faktor är att vi är en pendlararbetsplats. Av alla anställda pendlar nästan hälften. Vårt geografiska läge innebär att vi har relativt många pendlare från Stockholmsområdet respektive Norrköpingsområdet. Det är positivt att vi har ett läge där vi kan få den kompetens vi behöver men det betyder i många fall att medarbetare, efter några år, vill arbeta närmare sin bostadsort. 2022 var fortsatt ett bra år på arbetsmarknaden och många myndigheter rekryterade. Inom vissa områden, exempelvis beredskap och naturvetenskap, har efterfrågan på kompetens ökat inom alla sektorer, vilket medför att kompetensen är lätttrölig. Myndigheten har en stadig bas med medarbetare som varit anställda över tio år och en relativt stadig grupp med anställningstid mellan 5-9 år. Den rörligaste gruppen är yngre medarbetare som är i början av sin karriär. Myndigheten är till viss del plantskola och åren hos länsstyrelsen gör medarbetarna attraktiva för andra arbetsgivare. En annan faktor som nämns i avgångssamtal är att medarbetare vill fortsätta utvecklas inom områden som ligger utanför länsstyrelsens uppdrag och inriktning och därmed väljer en annan karriärväg.

Kompetensförsörjningen är en avgörande faktor framöver och myndigheten lägger ner mycket tid och engagemang på intern utveckling, både i form av hög andel kompetensutvecklingsinsatser (2,7 procent jmf med snitt Lst 1,9 procent) och i möjligheter att utveckla sina arbetsområden. Myndigheten har medvetet möjliggjort för medarbetare att visa intresse för utökade ansvarsområden inom sitt ordinarie arbetsområde. Satsningen har gjort att flera medarbetare sedan har varit kandidater vid chefsbefattningar.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	År 2022: Antal anställda *	År 2022: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlag d ordinarie arbetstid (%)	År 2022: Sjukfrånvar o 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2021: Antal anställda *	År 2021: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlag d ordinarie arbetstid (%)	År 2021: Sjukfrånvar o 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2020: Antal anställda *	År 2020: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlag d ordinarie arbetstid (%)	År 2020: Sjukfrånvar o 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Män 30–49 år	31,3	3,3	21,8	35,1	4,5	87,3	32,6	3,6	71,4
Män ≥ 50 år	33,1	6,8	84,3	32,9	1,5	81,8	29,4	4,6	83,6
Män totalt	66,7	5,0	64,9	69,9	3,2	83	63,8	4,1	77
Kvinnor ≤ 29 år	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Kvinnor 30–49 år	76,2	7,0	59,9	69,6	7,8	76,5	65,5	6,9	60,4
Kvinnor ≥ 50 år	49,2	11,7	79,4	47,5	5,9	74,7	44,3	5,7	65,8
Kvinnor totalt	131,9	8,9	70,9	123,6	6,7	75	119,3	6,5	65,7
Samtliga ≤ 29 år	8,8	8,0	87,4	--	--	--	11,3	7,7	79,8
Samtliga 30–49 år	107,5	5,9	55,0	104,7	6,6	79,1	98,1	5,8	62,9
Samtliga ≥ 50 år	82,3	9,7	80,6	80,4	4,1	76,3	73,7	5,3	73
Samtliga totalt	198,6	7,6	69,8	193,5	5,4	76,9	183	5,7	68,8

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

¹) Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden. Data med få individer redovisas inte på grund av integritetsskäl.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har ökat från förra årets nivå på 5,4 procent till 7,6 procent. Både medarbetares korttidsfrånvaro med 2,3 procent (mindre än 14 dagar, jmf Lst snitt 1,9 procent) och långtidsfrånvaron med 5,3 procent (mer än 14 dagar, jmf Lst snitt 2,4 procent) har ökat.

Korttidsfrånvaron ligger strax över snittet för alla länsstyrelser. Myndigheten arbetar aktivt med förebyggande insatser, systematiskt arbetsmiljöarbete, friskvårdsinsatser, tidiga rehabiliteringsplaner och uppföljning. Av alla tjänster som länsstyrelsen köpt av företagshälsovården under 2022 är 40 procent förebyggande insatser och ca 60 procent rehabiliterande insatser.

De medarbetare som har drabbats av långtidssjukskrivningar ingår alla i rehabiliteringsplaner. Orsakerna till sjukskrivningarna är inte arbetsrelaterade. Myndigheten arbetar aktivt med att få ner långtidssjukskrivningar och få tillbaka medarbetare i arbete och gemenskap. En start med återgång på deltid är viktigt för den långsiktiga rehabiliteringen för att sedan successivt kunna öka. I statistiken från LISA går det inte att utläsa ifall de långtidssjukskrivna arbetar deltid då alla som har en sjukfrånvaro räknas som långtid.

Länsstyrelsens arbete med nationella stödverksamheter och resurssamverkan

En närmare redogörelse för det arbete som nationella stödverksamheter och resurssamverkan genererat under 2022 finns i bilaga E. Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas i tabell B1. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

Länsstyrelsen i Södermanlands län deltar aktivt i länsövergripande samverkan. Länsrådet är kontaktlänsråd för Djurskydd och veterinära frågor, Fiskefrågor och för Energi- och klimat. Flera av länsstyrelsens chefer och medarbetare sitter i nätverkens arbetsutskott och arbetsgrupper inom sina respektive ansvarsområden. Länsstyrelsen har även bidragit aktivt i uppdrag eller projekt som hanterat ett flertal regleringsbrevsuppdrag, så som statlig närvaro och service, Tulä och Eplä, arbetet mot rasism, koncentration av jordbrukarstöd m fl. På uppdrag av nationella samordnaren har Länsstyrelsen i Södermanlands län tagit fram en förstudie om verktyg för tillgängliggörande och visualisering av data.

Länsstyrelsen i Södermanlands län samordnar även uppdraget om stöd till kommuner och regioner i energibesparingar i samverkan med andra nätverk samt andra myndigheter. Rapportering sker kontinuerligt till regeringskansliet.

Länsstyrelsen deltar aktivt även i arbetet med covid-19 och Ukraina-krisen. Generellt har erfarenheterna från de senaste kriserna även bidragit till att utveckla länsstyrelsens enskilda förmåga att hantera allvarliga samhällsstörningar regionalt och har också bidragit till utvecklingen av länets totalförsvarsförmåga.

De länsvisa bidragen till den nationella lägesbilden rörande krigets påverkan på samhället har varit värdefullt, särskilt genom att lyfta det regionala och lokala perspektivet, vilket bör anses vara en av våra viktigaste huvuduppdrag enligt instruktionen. Länsstyrelsen ha fått bättre planeringsförutsättningar för sitt arbete.

Den gemensamma resurssamverkan bidrar till vår egen utveckling och att vi drar nytta av varandras kompetens och resurser i utvecklingsfrågor som länsstyrelsen annars fått bedriva i egen regi. Synergieffekterna kan inte underskattas särskilt i tider där en snabb omställning till aktuella kriser med mera kräver att vi nedprioriterar verksamhet inom andra områden. Lärdomar och benchmarking med andra länsstyrelser är ett utmärkt sätt att täcka upp för resurser länsstyrelsen saknar. Då uppdragen i grunden är lika är det också av vikt att vi skapar en sund konkurrens och delar med oss i frågor där vi kan samarbeta.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Södermanlands län bedriver följande verksamheter. För varje verksamhet redovisas årets resultatbedömning.

Verksamhet (VÄS)	Benämning	Resultatbedömning 2022	Resultatbedömning 2021
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Utvecklingsbehov	Gott
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Utvecklingsbehov	Utvecklingsbehov
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Gott	Gott
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende	Gott	Gott
42	Energi och klimat	Gott	Gott
43	Kulturmiljö	Gott	Gott
45–46	Samhällsskydd och beredskap	Gott	Utmärkt
50–58	Naturvård och miljöskydd	Gott	Gott
60–62	Areella näringar	Gott	Gott
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Otillfredsställande	Otillfredsställande

Den generella bedömningen för samtliga verksamheter är att resultatet i genomsnitt varit gott under 2022. De senaste krisåren har dock påverkat två områden negativt (Övrig förvaltning och trafikföreskrifter samt Samhällsskydd och beredskap) jämfört med 2021.

Inom två områden finns en del utvecklingspotential utifrån länets behov. Det gäller verksamheten inom områdena 28 och 70, 80–85, vilka inte nått ett gott resultat av varierande orsaker. Samtidigt som produktionsnivåer upprätthålls, så har en ökad ärendebalans skapat sämre förutsättningar för myndigheten att öka servicen och tillgängligheten för länets medborgare. Det finns en stor risk att denna negativa trend fortsätter de kommande åren utan ett tillskott på resurser för att bryta den ökande trenden.

En närmare precisering av resultatbedömningen görs under respektive avsnitt.

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1B3 Endast (delar av) vilt- och rovdjursförvaltningen	Regleringsbrev
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden som borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktssamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för *viltförvaltningen* är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

De allmänna valen

Länsstyrelsen har haft i uppdrag att genomföra de allmänna valen i september 2022. Myndigheten har genomfört utbildningar för kommunernas valnämnder som i sin tur utbildat röstmottagare. Länsstyrelsen har även haft en utbildning om valsedelbeställning med de politiska partiernas lokala organisationer. Länsstyrelsen har också utfärdat behörigheter till kommunernas valsamordnare för tillgång till valets övergripande arbetssystem *Valid*. Länsstyrelsen fattade i november 2021 beslut om ändrade valkretsindelningar vad gäller kommunfullmäktige i Nyköping och Eskilstuna. Vidare fattades i november 2021 beslut om ändrade valdistriktsindelningar för kommunfullmäktige i Nyköpings, Eskilstunas, Flens, Trosas, Strängnäs och Vingåkers kommun.

Under valhelgen fanns en medarbetare på länsstyrelsen tillgänglig för att hjälpa allmänheten och kommuner med röstkort och andra frågor. Den slutliga sammanräkningen av röster genomfördes i länsstyrelsens lokaler. Totalt arbetade runt 60 personer i tio dagar med rösträkning, kontroll och resultatregistrering. Dessutom har det genomförts totalt 57 eftervalssammanräkningar till landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige under år 2022.

I händelse av ett covid-19 utbrott hade länsstyrelsen upprättat en omfallsplan. Till detta vidtog länsstyrelsen också förebyggande åtgärder för ett utbrott i form av tillgång till munskydd, handsprit samt skyddshandskar till alla valmedarbetare och besökare. På räkningens tredje kväll konstaterades ett fall av covid-19. Omfallsplanen togs i bruk på räkningens fjärde dag varpå länsstyrelsen utökade avståndet mellan räknarna samt utbildade 20 medarbetare från den interna personalen i händelse av stort sjukdomsbortfall. På räkningens femte dag steg konstaterade fall av covid-19 och totalt uppgick sjukdomsbortfallet till 50 procent på räkningens sjätte dag. Åtgärderna som omedelbart sattes in utifrån omfallsplanen var tillräckliga och medförde att länsstyrelsen kunde genomföra den slutliga rösträkningen inom satt tidsplan.

Länsstyrelsens samlade bedömning är att myndighetens arbete med de allmänna valen 2022 har haft gott resultat. Bedömningen grundas på att uppdraget har utförts på ett säkert sätt enligt tidplan.

Trafikföreskrifter

Länsstyrelsen beslutar om lokala trafikföreskrifter där staten är väghållare. Inom området finns det flera olika ärendetyper, exempelvis lokala trafikföreskrifter, sjötrafikföreskrifter, tävling på väg, överklaganden av väghållningsmyndighetens beslut och överklaganden av kommunbeslut om parkeringstillstånd för rörelsehindrade.

Länsstyrelsen har under 2022 handlagt ärenden enligt den länsstyrelsegemensamma överenskommelsen om den rättsliga hanteringen av trafikföreskrifter. Arbetet har bedrivits med gott resultat under året.

Viltförvaltningsdelegation

Under 2022 genomfördes de återkommande sammanträdena och utbildningarna med viltförvaltningsdelegationen i Södermanland och delegationens arbetsutskott. En effekt av dessa aktiviteter var att besluta om övergripande riktlinjer inom viltförvaltningen i länet samt att samverka i frågor som rör viltförvaltningen i länet. Syftet var även att förankra länsstyrelsens beslut och att öka kunskapen om viltförvaltningen hos ledamöterna.

Endast jakt och viltvård samt rovdjursförvaltning (1B3)

Länsstyrelserna ska redovisa resultatet av deras samordning och ledning av det regionala arbetet avseende naturvård, invasiva främmande arter, biologisk mångfald, friluftsliv, åtgärdsprogrammen för hotade arter, artbevarande, tätortsnära natur, lokala naturvårdsprojekt samt vilt- och rovdjursförvaltning.

Länsstyrelsen har arbetat för god samverkan, samsyn och samförstånd inom den regionala viltförvaltningen för att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna. Insatserna har skett genom kompetensutveckling, handläggning av tillstånd till skydds jakt, hjälpmedel vid jakt samt genom upprättande och granskning av skötsel- och förvaltningsplaner. Länsstyrelsen har inom detta arbete haft kontinuerliga kontakter med jägar- och markägareorganisationer.

Länsstyrelsen driver sedan 2016 projektet *Dovhjort i samverkan* med syftet att frivilliga skötselområden för dovhjort ska bildas. Under 2022 har kunskapshöjande insatser prioriterats genom arrangerandet av fältvandringar och kvällsföreläsningar med samförvaltning som ledord. Insatserna har riktats till de områden som har en tätare dovhjortsstam. Projektet avslutades vid årets slut 2022.

Genom engagemang i styrgruppen för Skogsstyrelsens projekt *Mera Tall inom i Södermanlands och Örebro län* samt genom engagemang i styrgruppen och arbetsgruppen för den *Regionala Skogsstrategin i Södermanlands län*, bidrar länsstyrelsen till arbetet med att nå viltstammar i balans med fodertillgången i länet. *Mera tall* projektet avslutades 2022 och slutrapport skrevs av styrgruppen.

Länsstyrelsen deltar i det regionala viltolycksrådet i syfte att i samverkan bidra till att minska antalet trafikolyckor med vilt i länet.

Det har under året genomförts sammanträden med viltförvaltningsdelegationen i Södermanland för att besluta om övergripande riktlinjer inom viltförvaltningen i länet samt för att samverka i frågor som rör viltförvaltningen i länet.

Länsstyrelsen har deltagit vid de samrådsmöten som älgförvaltningsgrupperna haft med älgskötselområdena för att utbilda och utveckla aktiva inom älgförvaltningen, samt skapa goda förutsättningar för samarbete och dialog. Ett prioriterat fokusområde är att höja måluppfyllnaden avseende planerad och faktisk avskjutning av älg och kronhjort. Statistiken för jaktåret 2022/2023 är slutrapporterad den 14 februari 2023.

I länet har vi fortsatt en allvarlig situation där vilt i flera områden orsakar allvarliga skador på jordbruksgrödor och skog. De stora problemen bidrar till att länsstyrelsen får in fler ansökningar om skydds jakt än normalt. Arbetet var mycket resurskrävande och länsstyrelsen fattade under 2022 ett generellt beslut gällande skydds jakt av dovhjort inom länet. Effekten av detta är att resurser har kunnat användas till övriga uppdrag i viltförvaltningen samt arbeta mer proaktivt med att motverka höga viltskador i länet.

Antalet vargar har fortsatt att öka även 2022. Antalet lodjur verkar däremot ligga på ungefär samma nivå som de senaste åren. Det är en förändring för landsbygdens jägare och tamdjurshållare när varg förökar sig och bosätter sig i ett län som har tätt med fårgårdar och en utbredd jaktverksamhet. Länets invånare ser oftare vargar än tidigare år och har fler angrepp på tamdjur, vilket ökar behovet av att länsstyrelsen bedriver ett större arbete med inventering och förvaltning, kommunikation och förebyggande arbete. En följd är också fler beslut om skydds jakt.

Informationsbehovet är fortsatt stort och växer i takt med ett ökande antal rovdjur, rovdjurshändelser och observationer. Länsstyrelsen arbetar konstant med att informera om rovdjur, rovdjurshändelser och förändringar i populationen med mera. Till skillnad från tidigare år har årets informationsmöten varit fysiska i stället för digitala. Detta har dock inte helt ersatt textinformation som fortsatt ses som en nödvändighet i förvaltningen. Länsstyrelsen kommunicerar bland annat via webb för aktuell rovdjursinformation samt i tidskriften *Aktiv Landsbygd*. Fem gånger om året skickar länsstyrelsen även ut ett häfte med aktuell rovdjursinformation riktad till länets jagare.

Vidareutbildning har skett av redan erfaren personal samt att ny personal har utbildats för att effektivt kunna möta uppdraget med inventering samt besiktningar av rovdjursdödade tamdjur och hundar i och med att rovdjursstammarna av framför allt varg fortsatt ökar. Effektivitet och kvalitet av både inventering och besiktning av tamdjur är hög.

Resultat från inventeringen fram till den sista december 2022 indikerar att det kan finnas ytterligare ett vargrevir i länet. Under inventeringen 2021 kunde länsstyrelsen konstatera tre nya revirmarkerande par i länet, samtliga av dessa visar tecken på att föryngring skett där under året. Detta ger en markant ökning av antalet vargar i länet. Antalet lodjur under 2022 har hittills inte visat några större förändringar. Antalet

rapporter på *Skandobs*⁴ gällande lodjur har ökat, vilket länsstyrelsen ser som positivt, då allmänheten med detta hjälper till med inventeringen i högre grad. Länsstyrelsen har under 2022 förmedlat vikten av rapportering av rovdjur samt dessa rapporters betydelse för förvaltningen.

Det har under hösten 2022 varit snöfritt vilket försvårar inventeringen. Endast barmarks- och kamerainventering har använts som metoder fram till slutet av december med några få undantag för dagar med snö då spårning har kunnat utföras.

Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap (1D7)

Länsstyrelserna ska redovisa uppgifter om det stöd som lämnats för att förebygga skada av vilt och som ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap. Uppgifterna ska lämnas till Naturvårdsverket för denna myndighets årliga rapportering av statligt stöd till Europeiska kommissionen enligt lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Vidare ska länsstyrelserna redovisa sin uppföljning av det stöd som lämnas av länsstyrelserna enligt förordningen (2017:1254) om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador.

Bidrag till förebyggande åtgärder till exempel avledningsåker för fågel, vargavvisande hundvästar samt rovdjursavvisande stängsel har utbetalats för att minska risken för skador. Vid störning av djurbesättningar, skador på tamdjur och växande gröda har länsstyrelsen jourverksamhet (även kvällar och helger) som kan vara på plats med direkta akutåtgärder för att förhindra ytterligare skada. Behovet av detta förväntas öka i takt med att länets rovdjur blir fler.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	9,0	12,5	5,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,4	6,8	3,0
Antal årsarbetskrafter män	2,6	5,7	2,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	833	963	930
Antal beslutade ärenden	848	971	966
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	3	6
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	10 611	15 619	7 036
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	779	1 069	810

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Valarbetet 2022 redovisar kostnader med 2 445 tkr vilket är en kostnadsökning med 600 tkr jämfört med valet 2018. Redovisad intäkt för valet 2022 är 1 548 tkr. Ärenden enligt ordningslagen och överklaganden av polismyndighetens beslut redovisar lägre kostnader med 4 075 tkr.

⁴ <https://www.skandobs.se/>

Minskningen av antalet inkomna och upprättade ärenden beror till stor del på det generella skyddsjaktsbeslut efter dovhjort som upprättades under 2022.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾	-	99,1	99,8	99,6

1) Administrationssystem, Länsstyrelsen

Länsstyrelsen anser att det är positivt att så mycket som 99,1 procent av länets totala jaktareal ingår i något älgskötselområde och hoppas kunna bibehålla den höga andelen.

Resultatredovisning

Genomfört arbete bedöms bidra till att ge större kunskap och ökat samarbete om rovdjuren i länet, vilket leder till ökad förståelse för förvaltningen. Kontaktnät fortsätter att växa för varje år. Kommunikation och samarbete med allmänheten och med andra länsstyrelser sker kontinuerligt. Detta leder till en minskad risk för konflikter, en säkrare och enklare arbetssituation för besiktningsmän och inventerare samt en effektivare hantering av ärenden.

Rovdjursförvaltning.

År 2022 fortskred verksamheten i stort sett som planerat. Kvaliteten och omfattningen på besiktning, skrämning och inventering förbättrades och bibehölls. Den genomsnittliga bedömningen av resultatet av de insatser och aktiviteter som skett under året bedöms vara bra och majoriteten av målen är uppnådda. Södermanland har ökad förekomst av rovdjur, vilket ökar behov av information, samverkan, förebyggande arbete och inte minst ökat antal rovdjurshändelser som kräver fler insatser såsom rovdjursavvisande stängsel, besiktningar samt informationsmöten.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens sammantagna resultatbedömning blir att arbetet inom viltförvaltningen har bidragit till uppfyllnad av de uppsatta målen men att ytterligare insatser behövs för att uppnå en långsiktig hållbar nivå av viltstammarna i länet. Detta då både viltstammarna samt förekomsten av fredat vilt ökar i länet. Därför ser länsstyrelsen behov av att kunna arbeta ännu mer proaktivt och med främjandearbete för att ytterligare öka förståelsen och skapa acceptans för den regionala viltförvaltningen. De genomförda insatserna har delvis fått avsedd effekt i syfte att samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik inom vilt och rovdjursförvaltning, men lokalt mycket täta bestånd av klövvilt gör att det finns fortsatta stora *utvecklingsbehov*.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m. (datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter samt tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för att genomföra uppdragen.

Inom livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll av verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller som anmälningskontroller, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar samt handläggning av tillståndsärenden ingår.

Smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom foder och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av den *nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan* (NKP). I NKP finns mål för olika områden. För *djurskydd* finns bland andra mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll, och service. För *foder och livsmedel inom primärproduktionen* finns bland andra mål beträffande kontroll av primärproduktion.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Södermanlands län har, tillsammans med Skåne, Halland och Blekinge, pekats ut av centrala myndigheter som särskilda riskområden att få utbrott av afrikansk svinpest. Länsstyrelsen har därför sedan 2021 deltagit i möten med centrala myndigheter och de andra riskutsatta länsstyrelserna för att tillsammans ta fram förebyggande åtgärder och dela material. Arbetet avstannade efter våren 2022 på grund av för hög arbetsbelastning hos Jordbruksverket som var sammankallande. En intern arbetsgrupp inom ansvarig funktion skapades under våren 2021 och har under 2022 arbetat med frågor som rör afrikansk svinpest, främst i form av planering och genomförande av en intern epizootiövning hösten 2022.

Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.

Kommissionen har inte utfört någon revision av enhetens områden 2022.

Kontrollplan för livsmedelskedjan (1D1)

Länsstyrelserna ska göra en bedömning av deras måluppfyllelse för relevanta operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan. Redovisningen ska inkludera en kortfattad analys av orsakerna till eventuell utebliven måluppfyllelse och förutsättningarna för att bedriva verksamheten.

Livsmedel och foder

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna livsmedelskontrollen i länet. Nationellt har målet satts att kontrollera 1 100 företag inom primärproduktionen varav 100 renodlade foderkontroller. Länsstyrelserna ska utföra kontroller i primärproduktionen av livsmedel. Livsmedelsverket gör ett riskbaserat urval av 1 100 kontrollobjekt utifrån branscherna och fördelar ut per län.

Länsstyrelsen utövar offentlig kontroll av livsmedel- och foderproducenter inom primärproduktion med syfte att undersöka om verksamhetsutövarna följer aktuell livsmedelslagstiftning och levererar säkra livsmedel och säkert foder. Med primärproduktion menas normalt odling och skörd av vegetabilier, mjölkproduktion, äggproduktion och uppfödning av livsmedelsproducerande djur, men även jakt och fiske omfattas.

Länsstyrelserna gör ett riskbaserat urval av företag utifrån tilldelningen inom respektive bransch. Kontrollerna utförs utifrån framtagna branschspecifika checklistor. Efter utförd kontroll registreras resultatet i *Primör*⁵. Kontrollen innebär att företagare inom primärproduktionen blir uppmärksammade på krav som ställs inom produktionen. Kontrollen är viktig för att upprätthålla en produktion som ger säkra livsmedel och foder för människor och djur.

Under 2022 har två länsmöten med kommunernas livsmedelsinspektörer genomförts. Samverkansmötena genomfördes fysiskt och Livsmedelsverket, Konkurrensverket samt smittskyddsläkare deltog, förutom representanter från länets alla kommuner och länsstyrelsen. Områden som berördes var bland annat smittskydd, matförgiftningar relaterade till färdigsköljd sallad och kräfter, animaliska biprodukter i bröd,

⁵ Primör är länsstyrelsernas IT-stöd för registrering av livsmedels- och foderföretag samt för registrering av kontroll.

Djurhälsa och smittskydd

Under 2022 har länet fått in 144 anmälningar om konstaterad eller misstänkt anmälningspliktig sjukdom, varav 57 konstaterade fall av *salmonella* hos katt. Länsstyrelsen har i varje enskilt fall informerat Livsmedelsverket, smittskyddsläkare och berörd kommun. Redan vid misstanke om anmälningspliktig sjukdom, oftast kvarka hos häst, tas i de flesta fall kontakter med veterinär och djurägare i väntan på provsvar. Flera fall av *salmonella choleraesuis* har upptäckts på vildsvin i länet. Kontroll av det obligatoriska salmonellaprogrammet har utförts av länets kommersiella ägg- och slaktkycklingproducenter.

Inga utbrott av *högpato-gen fågelinfluensa* hos vare sig vilda eller tama fåglar i länet har inkommit trots de senaste säsongernas stora smittspridning i Sverige och Europa. Ett fall av *duvpest* hos vild duva konstaterades i länet. Kommunikationsinsatser avseende risk för utbrott av fågelinfluensa och *newcastlesjuka* har genomförts i form av pressmeddelanden, uppdateringar i Facebook och e-post till fjäderfåhållare i länet.

Länsstyrelsen har kontrollerat två seminverksamheter. Inga brister konstaterades, vilket ofta är fallet, och dessa anses därför vara av låg risk och prioriteras ner, vilket inte borde ge särskilda effekter. Tre kontroller av hygienplaner har genomförts. Inga kontroller av tuberkulos hos hjort i hägn har utförts.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	11,1	11,0	11,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	10,4	10,0	10,3
Antal årsarbetskrafter män	0,7	1,0	0,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 183	2 149	1 949
Antal beslutade ärenden	2 106	2 016	1 977
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	5	2	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	16 585	14 717	13 847
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

En uppgift som saknas är att bortfallet på grund av sjukfrånvaro varit stort bland de medarbetare som redovisat tid inom området. Det har påverkat resultatet under 2022 och resursbristen är en stor faktor till att inte fler kontroller kunnat genomföras. Ärendebalansen ökade under 2022 främst inom djurskydd och smittskydd.

Planerade kontroller i fält av livsmedelsproducerande djur ska prioriteras enligt både EU och Jordbruksverket. Ett ökat antal inkomna ärenden inom djurskydd i kombination med färre resurser tillgängliga för kontroll, har inneburit att resurser från planerade kontroller i fält styrts om till administrativ handläggning av inkomna anmälningsärenden. Ett ändrat arbetssätt mellan fördelningen av arbetstid för kontroller i fält och administrativ handläggning av anmälningsärenden har resulterat i att fler ärenden beslutats per årsarbetare (högre produktivitet) då kontroller i fält tar längre tid per ärende jämfört med administrativ handläggning av ett ärende. Detsamma gäller för kontroller i fält av exempelvis djurhälsopersonal eller seminverksamhet jämfört med administrativ hantering av anmälningar om inkommen anmälningspliktig sjukdom.

Länsstyrelsen medverkar i en rad olika samverkansföretag inom området. Under året deltog myndigheten i samverkansmöten med representanter från branschorganisationer, exempelvis Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Jordbruksverkets samrådsgrupp för slakt och avlivning samt Livsmedelsverkets samrådsgrupp.

Inom ramen för det nationella slakteriprojektet har länsstyrelsen genomfört kontroller av länets tre slakterier som uppfyller kriterierna för projektet.

Länsstyrelsen har genomfört en samverkanskonferens för kommunerna och länsstyrelsen. Fokus på konferensen var hot och våld i nära relationer och kopplingen till djurs lidande.

Under året har fokus även lagts på att kompetensutveckla djurskyddshandläggarna inom olika djurskyddsområden så som djurtransporter och fortsatt samsynsutbildning gällande bedömning av hull och renlighet hos nötkreatur. Vidare har medarbetarna genomgått utbildning i att förebygga hot och våld. Avsikten är att effektivisera handläggningen av ärendena genom kompetensutvecklingsinsatsen. I samma syfte har arbete lagts ner på att uppdatera och iordningställa rutiner, informationsmaterial och broschyrer som ett led i att öka kunskapen hos djurhållare och allmänhet om djurskyddskontrollen och aktuell lagstiftning.

Förprovning av djurstallar

Vid ny-, till- eller ombyggnationer av djurstall, hägn eller annat förvaringsutrymme för djur kan en ansökan om förprovning behöva skickas in till länsstyrelsen innan byggnationen kan påbörjas. Länsstyrelsen granskar den planerade byggnation utifrån djurskyddslagen, djurskyddsförordningen och Jordbruksverkets föreskrifter om djurhållning samt smittskydd. Förprovningen är en viktig del i djurskydds- och djurhälsoarbetet i Sverige. Under 2022 inkom 24 förprovningsansökningar i Södermanland. Under 2022 beslutades 23 förprovningsansökningar och 21 besiktningar av förprovningar godkändes.

Vid mindre om- och tillbyggnationer kan det under vissa omständigheter räcka med en förhandsanmälan till länsstyrelsen. Under 2022 inkom inga förhandsanmälningar i Södermanland.

De djurutrymmen som inte har förprovats innan byggnationen påbörjats, kan bli föremål för en efterprovning. Att inte låta förpröva ett stall där det finns krav på förprovning kan medföra att en särskild avgift tas ut för den som inte förprovat och kan i allvarliga fall leda till förbud att hålla djur i stallet. Under 2022 inkom sex efterprovningar i Södermanland, varav fem efterprovningar ledde till en särskild avgift.

Länsstyrelsen erbjuder ett förprovningssmöte till den som har ansökt om förprovning för att effektivisera handläggningen och skapa en bra dialog med den sökande. Under 2021 genomfördes de flesta förprovningssmötena digitalt på grund av covid-19. Länsstyrelsen har under 2022 fortsatt att erbjuda digitala och fysiska förprovningssmöten då det fungerat bra och uppskattats bland sökande.

En gång i kvartalet hålls två regionala samverkansmöten samt ett nationellt samverkansmöte med landets förprovningssamverkansgrupp och Jordbruksverket. Samverkansmötena har hållits digitalt under senaste åren på grund av covid-19. Det första fysiska nationella samverkansmötet sedan covid-19 kunde genomföras plats hos Jordbruksverket i Jönköping i oktober 2022.

Allmänna veterinära frågor

Länsstyrelsen genomför kontroller av hästpass, djurhälsopersonal och läkemedel på gård. Under 2022 har myndigheten genomfört 20 fullständiga hästpasskontroller, 20 kontroller av djurhälsopersonal och tre kontroller av animaliska biprodukter. Inga kontroller av läkemedel på gård har utförts. Länsstyrelsen har uppnått målen gällande kontroll av animaliska biprodukter, men inte inom djurhälsopersonal och hästpass. Prioritering av objekt med högst risk har gjorts inom kontroll av djurhälsopersonal.

Djurhälsa och smittskydd

Under 2022 har länet fått in 144 anmälningar om konstaterad eller misstänkt anmälningspliktig sjukdom, varav 57 konstaterade fall av *salmonella* hos katt. Länsstyrelsen har i varje enskilt fall informerat Livsmedelsverket, smittskyddsläkare och berörd kommun. Redan vid misstanke om anmälningspliktig sjukdom, oftast kvarka hos häst, tas i de flesta fall kontakter med veterinär och djurägare i väntan på provsvar. Flera fall av *salmonella choleraesuis* har upptäckts på vildsvin i länet. Kontroll av det obligatoriska salmonellaprogrammet har utförts av länets kommersiella ägg- och slaktkycklingproducenter.

Inga utbrott av *högpato-gen fågelinfluensa* hos vare sig vilda eller tama fåglar i länet har inkommit trots de senaste säsongernas stora smittspridning i Sverige och Europa. Ett fall av *duvpest* hos vild duva konstaterades i länet. Kommunikationsinsatser avseende risk för utbrott av fågelinfluensa och *newcastlesjuka* har genomförts i form av pressmeddelanden, uppdateringar i Facebook och e-post till fjäderfåhållare i länet.

Länsstyrelsen har kontrollerat två seminverksamheter. Inga brister konstaterades, vilket ofta är fallet, och dessa anses därför vara av låg risk och prioriteras ner, vilket inte borde ge särskilda effekter. Tre kontroller av hygienplaner har genomförts. Inga kontroller av tuberkulos hos hjort i hägn har utförts.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	11,1	11,0	11,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	10,4	10,0	10,3
Antal årsarbetskrafter män	0,7	1,0	0,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 183	2 149	1 949
Antal beslutade ärenden	2 106	2 016	1 977
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	5	2	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	16 585	14 717	13 847
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

En uppgift som saknas är att bortfallet på grund av sjukfrånvaro varit stort bland de medarbetare som redovisat tid inom området. Det har påverkat resultatet under 2022 och resursbristen är en stor faktor till att inte fler kontroller kunnat genomföras. Ärendebalansen ökade under 2022 främst inom djurskydd och smittskydd.

Planerade kontroller i fält av livsmedelsproducerande djur ska prioriteras enligt både EU och Jordbruksverket. Ett ökat antal inkomna ärenden inom djurskydd i kombination med färre resurser tillgängliga för kontroll, har inneburit att resurser från planerade kontroller i fält styrts om till administrativ handläggning av inkomna anmälningsärenden. Ett ändrat arbetssätt mellan fördelningen av arbetstid för kontroller i fält och administrativ handläggning av anmälningsärenden har resulterat i att fler ärenden beslutats per årsarbetare (högre produktivitet) då kontroller i fält tar längre tid per ärende jämfört med administrativ handläggning av ett ärende. Detsamma gäller för kontroller i fält av exempelvis djurhälsopersonal eller seminverksamhet jämfört med administrativ hantering av anmälningar om inkommen anmälningspliktig sjukdom.

Länsstyrelsen bedömer därför att behovet av ytterligare resurser för att klara av de mål inom livsmedelskontrollen som satts upp nationellt kvarstår, trots fler beslutade ärenden per årsarbetare.

Produktiviteten per årsarbetare har förbättrats kontinuerligt sedan 2019. Även 2022 uppvisas en högre produktivitet och den positiva trenden fortsätter. Detta är effekter av inkommande ärenden som går fortare att handlägga behövt prioriterats framför egeninitierade kontroller i fält. Ärendebalansen ökade dock under 2022 främst inom djurskydd och smittskydd.

Verksamheten redovisar ökade kostnader med cirka 1 900 tkr jämfört med föregående år. Det är främst ökade kostnader för verkställighet av omhändertagande enligt djurskyddslagen. Kostnadsökningen beror även på ett högre OH-uttag.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel genomförda normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till anmälningskontroller (kvot)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	≥1	1,2	1,4	2,2
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10 %	6,3%	4,5%	9,7%
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100 %	100%	100%	100%

1) Register, Jordbruksverket

2) Register, Länsstyrelsen

Under året har länsstyrelsen inte uppnått målet att tio procent av de livsmedelsproducerande djurhållarna i länet ska kontrolleras. Resursbrist har medfört att inkommande ärenden fått prioriteras. Den ökning av antalet kontrollobjekt som fanns under 2021, på grund av införandet av ny lagstiftning,⁶ har justerats ner till liknande nivå som innan lagstiftningen infördes.

Resultatredovisning

Årets medverkan vid möten med branschorganisationer är ett effektivt sätt att sprida kunskaper om länsstyrelsens djurskyddsarbete och gällande djurskyddslagstiftning samt att föra dialog. De arbetsgrupper som länsstyrelsen deltagit i är värdefulla för att öka samarbetet, kunskapsutbytet och samsynen mellan de myndigheter som arbetar med djurskyddsfrågor.

Förprövningsmötena är en service till djurhållarna i länet, vilket ofta leder till färre kompletteringar och kortare handläggningstider, då de flesta oklarheter kan redas ut när förprövningsansökan går igenom och diskuteras tillsammans med sökande.

Länsmöten med kommunernas livsmedelsinspektörer har medverkat till ett ökat samarbete mellan kommunerna samt ett större kunskapsutbyte och kunskapspridning.

⁶ Animal Health Law (AHL) är ett samlingsnamn för djurhälsoförordningen som beslutades i EU 2016.

Skuggkontrollerna av tillsynen av primärproduktionen har bidragit till en högre kvalitet på livsmedels- och foderkontrollerna samt en ökad likformighet i handläggningen.

Satsningen med att kompetensutveckla personalen ger positiva effekter för djurhållare. Genom ökad kunskap inom olika djurhållningar och kontrollområden samt bättre samsyn internt och mellan länen, blir kontrollen mer enhetlig, vilket bidrar till att öka förtroendet för myndighetens arbete med djurskyddskontroll samt en högre rättssäkerhet för djurhållaren.

För att underlätta och effektivisera handläggningen av olika ärenden inom alla kontrollområden har länsstyrelsen upprättat och uppdaterat rutiner vid behov. Skriftliga rutiner ger en trygghet i att ärenden hanteras likartat och är viktiga vid introduktion av ny personal.

Samtidigt kan en lägre andel kontroller medföra att brister hos verksamhetsutövare inte uppmärksammas. Dels kan det vara bristande djurskydd, dels brister inom foder och livsmedel som kan medföra att osäkra livsmedel och foder släpps ut på marknaden. Kontroll av djurhälsopersonal har heller inte utförts i samma utsträckning som planerat, men de objekt som har kontrollerats har haft en hög riskfaktor, varför det gett en stor nytta för djurskyddet och antibiotikaförskrivningen i länet. Andra områden som prioriterats ner är kontroller av djurtransporter, tävlingsverksamhet (trav), offentlig förevisning, djurförbud, zoobutiker, hästpass, tuberkulos hos hjort, läkemedel på gård och seminverksamheter. Ytterligare planerade aktiviteter som prioriterats bort är kommunikations- och informationsaktiviteter, medverkan i länsstyrelsens tillsynsvecka och ett samverkansprojekt med kommuner om kommunens miljötillsyn och länsstyrelsens djurskyddskontroll på lantbruk inklusive samkontroller.

Ärenden som rör akut djurlidande och smittor har prioriterats, vilket haft en positiv effekt för ärendena då de hanterats enligt gällande rutin.

Resultatbedömning

Verksamhetsåret 2022 har varit ett utmanande år. Resursbrister på grund av både sjukskrivningar och vakanta tjänster har skapat en ansträngd arbetssituation. Antalet inkomna anmälningar gällande djurskydd, tillsynslagen och anmälningspliktiga sjukdomar har fortsatt att öka, likaså antalet omhändertaganden. I samband med ett ökat antal djurskyddsärenden har även andra administrativa uppgifter ökat, så som begäran om utlämnande av allmänna handlingar, vilket periodvis tagit stora resurser i anspråk.

En ny lagstiftning gällande märkning och registrering av katt började gälla den 1 januari 2023. Länsstyrelserna är kontrollmyndighet och ska se till att kraven uppfylls men inga ekonomiska medel har tilldelats för uppdraget.

Totalt sett redovisas ett utvecklingsbehov då vi inte uppnått målen inom de flesta områden. Utmaningarna beror på resursbrist, som kommer att fortsätta under 2023 på grund av rådande ekonomiska läge. Tidigare år har Södermanlands djurskyddsarbete legat i topp i nationella jämförelser (NNR), vilket berott på att vi under dessa år haft tillräckliga resurser för att uppfylla målen.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Regleringsbrev
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet, för att skapa tillväxt i länet.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsåtgärder i länet.
- Bevilja ekonomiskt omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag vars omsättning har minskat i större omfattning till följd av covid-19-pandemin.
- Bidra till planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverka med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och ha tillsyn över kommunala detaljplaner.
- Ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden+.

Målet för den *regionala utvecklingspolitiken* är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål:

- Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.
- Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdspolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktig hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Regional tillväxt

Syftet med den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är att ange de långsiktiga prioriteringarna för hur hållbar utveckling skapas i Södermanland.

Sörmlandsstrategin sätter människan i centrum. Social hållbarhet är målet, ekonomin medlet och ekologin sätter ramarna för att nå ett hållbart samhälle. En hållbar utveckling där social hållbarhet är målet innebär ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa och utan orättfärdiga skillnader.

Det är ett samhälle:

- där alla människors grundläggande behov tillgodoses och de mänskliga rättigheterna säkerställs,
- där alla människor är inkluderade – oavsett kön, utbildnings- och inkomstnivå, social status, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, bostadsort, sexuell läggning, könsöverskridande identitet och uttryck, ålder eller funktionsnedsättning,
- som anpassas och utformas utifrån de grupper som har störst behov.

Länsstyrelsens roll är att inom ramen för sin verksamhet stödja den regionala utvecklingen. Länsstyrelsen i Södermanlands län och Region Sörmland är regionala aktörer med uppdrag att var för sig eller tillsammans verka för en hållbar regional utveckling i Södermanlands län. Länets invånare, uppdragsgivare på nationell nivå, kommuner och andra regionala aktörer förväntar sig att regionen och länsstyrelsen samverkar och underlättar för att politiska beslut ska få genomslag i länet.

Södermanland har en lång tradition när det gäller samverkan, såväl på lednings- som tjänstepersonnivå. Inom flera av de områden som är betydelsefulla för en hållbar regional utveckling finns ett fortsatt behov av att utveckla samverkan för att främja länets intressen och utveckling.

Mot ovanstående bakgrund reviderade parterna den gemensamma avsiktsförklaringen, som i första hand utgår från hur samverkan mellan regionen och länsstyrelsen ska ske inom ramen för den regionala utvecklingsansvaret. FN:s Agenda 2030, EU:s sammanhållningspolitik, nationella och regionala strategier ska vara vägledande för arbetet och hållbarhetsdimensionerna - ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Dessa områden utgör integrerade delar i den regionala utvecklingsarbetet och dess prioriteringar.

Länsledningarna träffas återkommande fyra gånger per år för att föra en dialog kring gemensamma frågor av vikt för länets utveckling.

Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken (1C3)

Länsstyrelserna ska redovisa hur myndigheterna har bidragit till genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken. Länsstyrelserna ska även redovisa inom vilka områden samverkan och gemensam finansiering av insatser, inklusive samverkan över lands- och länsgränser, har skett under året med regionerna och Gotlands kommun. Länsstyrelserna ska också redovisa vilka resultat denna samverkan har medfört eller förväntas medföra.

Länsstyrelsen har under året samverkat med Region Sörmland och andra offentliga, privata och civilsamhällesorganisationer för att bidra till den regionala utvecklingen. Länsstyrelsen har bland annat anordnat möten med Region Sörmland och en del andra aktörer för de regionala programmen och strategierna för utveckling, kommersiell service, livsmedel och skog.

Tillsammans med Region Sörmland bedriver länsstyrelsen *Landsbygdsforum för landsbygdsutvecklingsfrågor*. Syftet är att dra lärdomar av varandras arbete och hitta samarbetsmöjligheter kring landsbygdsfrågor som går utanför de kommunala administrativa gränserna. Inom ramen för detta har vi bland annat påbörjat ett projekt för att inventera ödehus i länet och på så sätt möjliggöra matchning för att etablera nya boenden på landsbygden. Projektet är begränsat till de kommuner som ligger längre från Stockholm och har lägre inflyttning.

Länsstyrelsen har arbetat mot målen i den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken på flera sätt. Bland annat har länsstyrelsen sedan 2021 arbetat med andra länsstyrelser, regioner och kommuner kring Hjälmaran med att ta fram en gemensam utvecklingsstrategi för sjön och dess omgivning. En viktig del i det arbetet är att överbrygga kom mun- och länsgränser och genomföra gemensamma samordnade insatser. Strategin har kategoriserats enligt nämnda tema: friluftsliv, besöksnäring, landsbygdsutveckling, maritim utveckling, natur- och kulturmiljö, vattennivå och kvalitet samt fiske. Strategin planeras antas under 2023.

Länsstyrelsen har även anordnat ett uppstartsmöte tillsammans med *Hela Sverige ska leva* för arbetet med landsbygdsriksdagen som anordnas i länet 2024. En viktig del i arbetet med landsbygdsriksdagen är att uppmärksamma framgångsrika projekt och företag som finns representerade i länet.

Tillgång till grundläggande betaltjänster

I årets bevakningsarbete bedömer länsstyrelsen tillgången till de grundläggande betaltjänsterna som tillfredsställande för personer i allmänhet. För grupperna äldre, personer med funktionsnedsättning och personer med ekonomiska svårigheter är tillgången dock inte tillfredsställande. Särskilt kan nämnas att fem betaltjänstombud, varav två fått statligt stöd för betalningsförmedling, har avvecklats då någon tjänst för betalningsförmedling via ombud inte längre finns att tillgå på marknaden. Det innebär att infrastrukturen för betaltjänster inte uppfyller behoven för individer som förlitar sig på kontanter.

Länsstyrelsen har i också bedrivit arbete för ökad digital delaktighet inom ramen för betaltjänstuppsdraget. I samarbete med kommunala bibliotek och länets seniororganisationer har länsstyrelsen anordnat sex utbildningstillfällen med fokus på e-legitimation, internetbank och betalningslösningar. Antalet deltagare under utbildningarna har varit 177 och har främst representerats av äldre personer. Framtagandet av utbildningen har gjorts i samarbete med Länsstyrelserna i Kalmar, Blekinge och Gotlands län.

Bredbandsutbyggnad

Under året har länsstyrelsen utbetalat stöd till utbyggnad av bredband på landsbygden. Av 14 bredbandsprojekt som beslutats under Landsbygdsprogrammet 2014-2022 har tio projekt färdigställts, varav fem har slututbetalats. Länsstyrelsen bistår regionen med kartor och projektinformation för att underlätta fortsatt bredbandsutbyggnad.

Infrastrukturplanering

Länsstyrelsen är granskningsmyndighet för väg- och järnvägsplanering enligt väglagen (SFS 1971:948) respektive lagen (SFS 1995:1649) om byggande av järnväg. Länsstyrelsen har i sin roll som granskande myndighet för väg- och järnvägsplanering under året deltagit i omfattande samråd om Ostlänken, landets största infrastrukturprojekt. Ända sedan planeringen av Ostlänken startade har länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands och Östergötlands län arbetat på ett enhetligt och samordnat sätt, med en utsedd samordnare och en tvärsektorieellt sammansatt arbetsgrupp. Arbetssättet syftar till att säkerställa att vi kan bidra med tillräcklig samordning och kompetens för de myndighetsuppgifter som ankommer på länsstyrelserna och för att möta Trafikverkets, kommunernas och andra aktörers behov av dialog och kunskapsutbyte i

planeringsarbetet. Det enhetliga arbetssättet, som berör länsstyrelsens kompetensområden inom samhällsplanering, miljöskydd, riskhantering, naturvård, vatten, kulturmiljövård och lantbruk, har hittills varit framgångsrikt.

I de fall Trafikverket efterfrågat länsstyrelsens skriftliga yttranden och beslut har vi hållit utsatta svarstider.

Länsstyrelsens arbete med allmänbevakning i frågor om ledningskoncessioner (kraftförsörjning) har ökat i omfattning under året främst på grund av ett ökat antal ärenden om ansökan om nya ledningskoncessioner.

Andra insatser med relevans för den regionala utvecklings- och landsbygdspolitiken

Under året har länsstyrelsen genomfört insatser som redovisas under andra rubriker i denna redovisning. Bland dessa kan nämnas:

- En handlingsplan för det regionala skogsprogrammet har tagits fram i samarbete med Region Sörmland och Skogsstyrelsen med grund i det regionala skogsprogrammet och redovisas under utgiftsområde 19 Naturvård och miljöskydd.
- Insatser från genomförandet av livsmedelsstrategin med relevans för regional tillväxt, hållbart brukande av resurser och kompetensförsörjning redovisas under utgiftsområde 20 Areella näringar.
- Kompetensförsörjningsinsatser finns beskrivna under utgiftsområde 20 Areella näringar samt under 19 Naturvård och miljöskydd.

Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m. (1C4)

Berörda länsstyrelser ska redovisa hur deras tilldelning av medel från anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling har bidragit till att nå mål i den regionala utvecklingsstrategin, det regionala strukturfondsprogrammet och de territoriella samarbetsprogrammen. Av redovisningen ska framgå hur olika territoriella perspektiv har beaktats och vilken hänsyn som har tagits till förutsättningar som råder i olika delar av länet och hur det har påverkat fördelningen av medel inom länet.

Länsstyrelsen har de senaste åren sett en minskad tilldelning av medel från anslag 19, 1:1 och har anpassat sina åtaganden därefter. Medlen har under året endast nyttjats till licensavgifter för handläggningssystemet NYPS.

Med övrig finansiering har länsstyrelsen strävat mot att stödja målen i den regionala utvecklingsstrategin, som sammanfaller med uppdragen i *Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken* som redovisas ovan.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	2,2	2,8	2,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	0,8	1,0	1,0
Antal årsarbetskrafter män	1,4	1,8	1,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	29	45	32
Antal beslutade ärenden	40	38	22
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	5	9	13
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	3 240	3 459	3 281
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	331	4 194	4 085

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Minskningen av lämnade bidrag beror på att bidrag till regionen upphört från och med 2022. Resterande lämnade bidrag består främst av betaltjänststöd.

Resultatredovisning

Länsstyrelsen är granskningsmyndighet för väg- och järnvägsplanering enligt väglagen (SFS 1971:948) respektive lagen (SFS 1995:1649) om byggande av järnväg. Länsstyrelsen har i sin roll som granskande myndighet för väg- och järnvägsplanering under året framför allt deltagit i omfattande samråd om Ostlänken, landets största infrastrukturprojekt. Under året har länsstyrelsen lämnat yttranden inför fastställelse inom Ostlänksprojektet. I de fall Trafikverket efterfrågat länsstyrelsens skriftliga yttranden och beslut har vi hållit utsatta svarstider.

Antalet ärenden inom infrastrukturplanering har minskat något i jämförelse med 2021. Hanteringen av ärendena hos länsstyrelsen inom efterfrågad tid innebär att onödiga förseningar i projektet som helhet undviks, där länsstyrelsen har rådighet över detta.

Länsstyrelsen har bedrivit ett brett arbete som på många sätt uppfyller de regionala och nationella målen för regional tillväxt. Många av dessa målsättningar genomsyrar länsstyrelsens samverkansaktiviteter och insatser även utanför utgiftsområdet regional tillväxt och infrastrukturplanering, så som områdena natur och miljö, samhällsbyggnad och areella näringar.

Länsstyrelsen har genomfört, medverkat och bidragit till samverkansforum för länets aktörer rörande landsbygdsutveckling och regional tillväxt, till exempel *Forum Landsbygd* och *Partnerskapsmöten*. Länsstyrelsen har också haft regelbundna avstämningar med aktörer inom gröna näringar med anledning av pandemin samt kriget i Ukraina för företagen för att möta upp utmaningar och behov.

Av totalt 14 beviljade bredbandsprojekt under åren 2016-2020 är tio färdigbyggda, och fem av dessa slututbetalda. Under året har länsstyrelsen på begäran bidragit med underlagsmaterial till Post- och Telestyrelsen och Region Sörmland avseende vilka områden i länet som har pågående bredbandsprojekt som finansieras via stöd av länsstyrelsen (Landsbygdsprogrammet).

Länsstyrelsen har en lägre resursförbrukning under 2022, men har trots detta ökat antalet beslut. Produktiviteten har förbättrats även för antalet ärenden äldre än två år som också har minskat.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att myndighetens arbete har haft ett gott resultat. Bedömningen grundas på myndighetens genomförda projekt och samverkansarbete mellan länsstyrelsen och Region Sörmland. Resursförbrukningen har minskat och produktiviteten har ökat.

Länsstyrelsen når särskilt väl ut till målgruppen företagare på landsbygden, då länsstyrelsen ansvarar för EU:s stödhantering, vilket i sin tur genererar kunskap om målgruppen och etablerade kontakter med målgruppen. Insatserna för regionala tillväxtåtgärder kopplar också väl till den regionala utvecklingsstrategin och det regionala strukturfondsprogrammet.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser inom ett flertal områden.
- Pröva översikts- och regionplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser, överklagande av kommuners beslut, tillsyn, vägledning och uppföljning enligt plan- och bygglagen.
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet, bland annat genom den årliga regionala bostadsmarknadsanalysen.
- Lämna råd, information och underlag till kommunerna för deras planering av bostadsförsörjningen samt ge stöd i framtagandet av riktlinjer för detta.
- Samla in, bedöma och rapportera kring värdeöverföringar som lämnats av länets allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.
- Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.

Det övergripande målet för området *samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet* är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö. För området *bostadsmarknad* är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av andra nationella mål, som gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Under 2022 har länsstyrelsen deltagit i Energimarknadsinspektionens uppdrag om att korta ledtiderna. Deltagandet har, genom tillfälligt riktat tillskott av resurser, inneburit att länsstyrelsen har kunnat delta i ett specifikt elnätsutbyggnadsprojekt mer kontinuerligt (övergång från koncession till efterföljande tillstånd och prövningar), vilket gett ett mervärde för samordningen inom den egna organisationen. Det är oklart om detta arbetssätt kan prioriteras utan en permanent finansiering framöver.

Tillsyn bostadsstöd (1A3)

Länsstyrelserna ska redovisa på vilket sätt myndigheten arbetar med uppdraget att följa upp och utöva tillsyn över att villkoren i förordningen (2016:880) om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla hyresbostäder och bostäder för studerande, förordningen (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande samt förordningen (2016:837) om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden följs upp i enskilda beslut.

Enligt 9 § i förordningen (2016:880) om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla hyresbostäder och bostäder för studerande respektive förordningen (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande förbinder sig stödmottagare att följa vissa villkor i 15 år efter att beslut om utbetalning av stöd har fattats. Länsstyrelsen ska enligt 23 § förordningen (2016:880) respektive 21 § förordningen (2016:881) följa upp och utöva tillsyn över att dessa villkor följs. För att genomföra sitt tillsynsuppdrag följer länsstyrelsen en särskild granskningsmodell som har tagits fram med stöd av den Nationella samordningen för energi- och bostadsstöd. Denna modell består av en riskanalys med ett antal riskfaktorer, vilka bland annat utgår från villkoren i förordningarna, som kontrolleras för samtliga ärenden där stöd har betalats ut. Granskning enligt modellen görs löpande under hela 15-årsperioden.

Enligt 10 § i förordningen (2016:837) om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden förbinder sig stödmottagare att följa vissa villkor i tio år efter att beslut om utbetalning av stöd har fattats. Länsstyrelsen ska enligt 33 § samma förordning följa upp att åtagandena enligt 10 § samt att övriga villkor som angetts i stödbeslutet efterföljs. Även för detta stöd har länsstyrelsen tagit fram en särskild granskningsmodell med stöd av den Nationella samordningen för energi- och bostadsstöd. Modellen är uppbyggd på samma sätt som för förordningarna (2016:880) och (2016:881). En riskanalys med ett antal riskfaktorer, vilka bland annat utgår från villkoren i förordning (2016:837), genomförs för samtliga ärenden där stöd har betalats ut. Granskning enligt modellen görs löpande under hela tio årsperioden.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	9,2	10,2	12,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,3	7,1	9,2
Antal årsarbetskrafter män	2,9	3,2	3,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	838	1 092	1 840
Antal beslutade ärenden	1 189	1 260	2 093
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	5	1	4
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	11 231	12 041	14 053
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Verksamheten redovisar lägre kostnader med 810 tkr jämfört med föregående år. Dels är det lägre kostnader för utbetalda bidrag till energiåtgärder, dels är det lägre kostnader för allmänt och övergripande inom hållbar samhällsplanering och boende samt lägre kostnader för överklagande kommuns beslut enligt plan och bygglagen.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal påbörjade bostäder (st)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	-	2 573 kvartal 1-3	1 883	1 734
Antal färdigställda bostäder (st)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	-	1 153 kvartal 1-3	1 678	1 923
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	75%	84%	100%	80%
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	90%	100%	100%	93%

- 1) Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder. Värderna för 2021 är det de fastställda helårsvärdena enligt SCB. För 2022 påbörjade är underskattningen det senaste kvartalet mellan 20 och 60 procent beroende på kvartal. Underskattningen är som störst för andra kvartalet och sista kvartalet redovisas efter den 22 februari.
- 2) Efter ett år är underskattningen cirka 2 procent. Färdigställandesiffrorna är underskattade i samma storleksordningar, men här är underskattningen störst i början på året. Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

Resultatredovisning

Övergripande

Länsstyrelsen har handlagt huvuddelen av inkommande ärenden inom fastställda handläggningstider och tillämpat gällande lagstiftningar och föreskrifter på ett rättssäkert sätt. Det har bidragit till en hållbar utveckling av städer, tätorter och landsbygder samt infrastruktur. Länsstyrelsens arbete bidrar till hållbara inkluderande, säkra, hälsosamma och ändamålsenliga bostads- och utbyggnadsområden och användning av befintlig bebyggelse.

Vårt arbete underlättar för kommunerna i deras översikts- och detaljplanering och bidrar till effektiv, ändamålsenlig och rättssäker tillämpning av plan- och bygglagen.

Länsstyrelsen bedömer att kommuner och övriga aktörer har erhållit en tydligare bild av situationen på bostadsmarknaden i länet genom bostadsmarknadsanalysen.

Nationell samverkan mellan länsstyrelserna bidrar till enade förhållningssätt och effektivare hantering av utvecklingsprojekt och gemensamma frågor.

Fysisk planering

Länsstyrelsen har genomfört olika insatser inom området hållbar samhällsplanering under 2022. Arbetet med samråd och granskning av översikts- och detaljplaner har genomförts så att kommunernas samrådstider i stort har hållits. Kommunernas svarstider överensstämmer inte alltid med länsstyrelsens nationella mål för handläggningstider för granskning av detaljplaner. I ett par ärenden har länsstyrelsen begärt expertstöd från *Sveriges Geotekniska Institut* gällande markföreningar under granskningen. I samband med detta har dessa ärenden försenats till förmån att rätt rådgivning och tillsyn kan ges i ärenden för att inte fördröja projekt i senare skeden.

Det regionala innehållet i den länsstyrelsegemensamma planeringskatalogen har uppdaterats under året. Länsstyrelsen bedömer att effekten av arbetet med att hålla planeringsunderlaget uppdaterat och tillgängligt är att det bidrar till att underlätta kommunernas planeringsarbete och höjer kvaliteten i prövningar enligt plan- och bygglagen. Länsstyrelsen konstaterar dock att det saknas tillräckligt med resurser för att uppdatera och ta fram nya underlag i den omfattning som önskas för att underlätta för den kommunala planeringen.

Länsstyrelsen har bidragit med planeringsunderlag till kommunernas planeringsstrategi, råd och stöd inför kommunernas planarbete. Länsstyrelsen delger uppdateringar kring Plan- och bygglagen (2010:900) och sakområdenas lagstiftning, hur länsstyrelsen förbereder sig för digitalisering, omvärldsbevakning, uppdatering av länsstyrelsens länsövergripande planeringsunderlag till översiktsplanering med mera. Effektmått från enkäter eller brukarundersökningar saknas, men vi bedömer att samverkan i tidiga dialoger och generella samrådsmöten med kommunerna bidrar till en mer hållbar samhällsplanering och ett effektivare bostadsbyggande. Under året har ett ökat fokus varit att återuppta kontakter och fysiska träffar med kommunerna i länet.

Då komplexiteten i projekt och ärendehantering inom hållbar samhällsplanering och boende ökar är nationell samverkan av stor vikt för att mer effektivt nå målen inom samhällsplanering och boende. Projekten *PBL handläggarstöd* (Prozesso) och *Digital samverkansplattform* (Plaza) är en viktig del i länsstyrelsernas arbete för en digital samhällsbyggnadsprocess. Samhällsbyggnadsnätverket har under det gångna året höjt kompetensen bland ansvariga chefer och förberett länen på leveranser från projekten. Länsstyrelsen i Södermanlands län ingår också i projektet gällande kravställningen på systemet Prozesso utifrån verksamhetsperspektivet. Dialog och samverkan kring digitalisering ökar förutsättningarna för att länsstyrelserna bättre kan möta kraven och förväntningarna på en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess som bland annat innefattar jämn kvalitet på underlag och att undvika utredningar som krävs för säkerhets skull.

Inom ärendekategorin 407, där lantmäteriförrättningar och samrådsärenden till nätkoncessioner finns, ligger antalet ärenden på ungefär samma nivå som tidigare år. Dock har antalet samråd ökat med cirka tio procent från föregående år, inom framför allt lantmäteriförrättningar, vilket indikerar en ökad komplexitet i ärendena. Länsstyrelsens arbete med ärenden kring ledningskoncessioner (kraftförsörjning) är på samma nivå som 2021, vilket pekar på att trenden kring ökande antalet ärenden håller i sig.

Havsplanering

Den 15 februari 2022 fattade regeringen beslut om att anta Sveriges första havsplaner, i samband med det kom också ett beslut om revidering av havsplanerna. Under 2022 har länsstyrelsen bidragit med regionala underlag till de reviderade havsplanerna, utöver ordinarie samordningsuppgifter enligt den nationellt beslutade handlingsplanen för länsstyrelsernas arbete kring havsplanering.

Boende - verka för att behovet av bostäder tillgodoses

Länsstyrelsens arbete kring fysisk planering tillsammans med boendefrågor handlar bland annat om att verka för att behovet av bostäder tillgodoses. Arbetet har också bestått av handläggning och beslut om stöd till byggande och energiåtgärder, kommunbesök i samband med den årliga bostadsmarknadsenkäten samt utgivning av bostadsmarknadsrapport med bostadsmarknadsanalys. Därutöver har länsstyrelsen lämnat råd, information och underlag till kommunernas arbete med riktlinjer för bostadsförsörjning samt samlat in, bedömt och rapporterat kring värdeöverföringar från länets allmännyttiga kommunala bostadsföretag. Utöver detta har också arbetet med uppdraget att stödja kommunerna att förebygga och motverka avhysningar (3B10, som redovisas i särskild ordning) påbörjats. Utifrån ändrade förutsättningar i statens budget avseende stöd till byggande- och energieffektiviseringsåtgärder har verksamheten behövt arbeta flexibelt under året. Detta har gjorts mycket effektivt och beslut om beviljanden samt utbetalningar har fattats i den takt ärendena tilldelats medel.

Stöd till byggande och energieffektiviseringsåtgärder

Länsstyrelsen har korta handläggningstider för kompletta ärenden, dock fick många sökande vänta länge på beslut på grund av brist på medel, och därmed lång väntetid, i vissa stödformer. Länsstyrelsen kunde under 2022 bevilja stöd i 429 ärenden om totalt 496 miljoner kronor. Jämförelsevis beviljades det under 2021 stöd i 220 ärenden om totalt 539 miljoner kronor. Om även omprövningar och utbetalningar inkluderas har länsstyrelsen totalt fattat 1 182 beslut i ärenden avseende stöd till byggande och energiåtgärder under 2022, en ökning med cirka tolv procent jämfört med 2021 då 1 057 beslut fattades.

Riksdagen beslutade den 1 december 2021 att avveckla två stöd;

- investeringsstödet för hyresbostäder och bostäder för studerande samt
- stödet till energieffektivisering i flerbostadshus

Beslutet innebar att en ansökan om stöd skulle ha inkommit till länsstyrelsen senast den 31 december 2021.

Intresset för investeringsstödet till hyresbostäder och bostäder för studerande har varit stort i länet. Under år 2022 kunde länsstyrelsen bevilja stöd om drygt 438 miljoner kronor avseende 23 ärenden med sammanlagt 1 173 hyreslägenheter. Det är en ökning jämfört med 2021 då 426 miljoner kronor beviljades i stöd till sammanlagt 1 130 hyreslägenheter. Länsstyrelsen hade den 31 december 2022 äskande om drygt 644 miljoner kronor för ytterligare 31 kompletta ärenden avseende 1 651 hyreslägenheter. I och med avvecklingen av detta stöd kan dessa ärenden inte beviljas då medel endast kommer tillföras för utbetalningar till de som beviljats stöd före den 31 december 2022. Länsstyrelsen har totalt beviljat drygt 1,3 miljarder kronor i stöd avseende 3 613 nya hyres- och studentbostäder i länet sedan stödet infördes år 2016. Länsstyrelsen har under 2022 kunnat bevilja närmare 44 miljoner kronor i stöd till energieffektivisering i flerbostadshus. Detta avser samtliga 59 kompletta ansökningar inom denna stödform.

Det enda stödet till byggande och energiåtgärder som var sökbart under 2022 var stödet till bostäder för äldre. Stödet avser ny- eller ombyggnad av särskilda boendeformer för äldre, ny- eller ombyggnad av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden samt anpassning av gemensamma utrymmen. Intresset för stödet är fortfarande stort, 22 ansökningar inkom under 2022. Det saknades medel till detta stöd under

2021 varför flera ärenden fick avvakta beslut. Länsstyrelsen kunde under 2022 bevilja stöd om 3,2 miljoner kronor avseende tio ärenden i denna stödform.

Investeringsstödet till solceller har upphört och går inte längre att söka. Länsstyrelsen har under 2022 kunnat bevilja 337 nya solcellsärenden om totalt 10,8 miljoner kronor.

Bostadsförsörjning

Länsstyrelsen har lämnat råd, information och underlag till kommunerna för deras planering av bostadsförsörjningen samt gett stöd i framtagandet av riktlinjer för detta. Länsstyrelsen har i samband med den årliga bostadsmarknadsenkäten träffat åtta av länets nio kommuner digitalt. Syftet med dessa möten är att kvalitetssäkra kommunernas enkätsvar samt att ge länsstyrelsen en aktuell bild av läget i respektive kommun och därmed bra förutsättningar för arbetet med bostadsmarknadsanalysen. Utöver genomgång av samtliga enkätfrågor får kommunerna bland annat redovisa aktuell och planerad byggproduktion, kommentera läget på den lokala bostadsmarknaden samt belysa utmaningar som finns.

Länsstyrelsen har även informerat om stöden till byggande och energieffektiviseringsåtgärder för att på så sätt öka förutsättningarna för att stöden kan bidra till ett ökat bostadsbyggande samt minskad energianvändning.

Bostadsmarknadsanalysen

Bostadsmarknadsanalysen, som till viss del grundar sig på bostadsmarknadsenkäten, har presenterats i den årliga bostadsmarknadsrapporten. Rapporten utgör ett underlag till kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning. Rapporten vänder sig även till regeringen, riksdagen, Boverket samt alla andra aktörer som intresserar sig för bostadsmarknadens utveckling i ett regionalt perspektiv. I rapporten synliggörs bland annat människors olika förutsättningar och situation på bostadsmarknaden samt aktuella bostadssociala utmaningar. Könsupplad statistik har i möjligaste mån använts.

Länsstyrelsen bedömer att kommuner och övriga aktörer har erhållit en tydligare bild av situationen på bostadsmarknaden i länet genom bostadsmarknadsanalysen.

Verka för att behovet av bostäder tillgodoses

Länsstyrelsen har verkat för att tillgodose behovet av bostäder. Under 2022 har länsstyrelsen arbetat med att uppnå en långsiktig och välfungerande bostadsmarknad, vilket är ett delmål för bostadspolitiken.

Länsstyrelsen har kunnat upprätthålla en skyndsam handläggning av stöd och bidrag. Hantering av dessa har bidragit till ett ökat utbud av bostäder samt bidragit till omställningen av energisystemet.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att myndighetens arbete inom hållbar samhällsplanering och boende har haft ett gott resultat. Länsstyrelsen bedömer att arbetet har bidragit till en hållbar utveckling av städer, tätorter och landsbygder. Länsstyrelsen har även bidragit till goda förutsättningar för samhällsbyggande med en god livsmiljö.⁷

Länsstyrelsens bedömning är att myndighetens uppdrag med att verka för att behovet av bostäder tillgodoses har uppfyllts i den mån som länsstyrelsens tilldelade resurser och ansvar sträcker sig.

---

⁷ Mer rapporteringen av God bebyggd miljö finns i miljömålsuppföljningen.

Länsstyrelsen bedömer att kommuner och övriga aktörer har erhållit en tydligare bild, och att möjlighet att ta till sig av situationen på bostadsmarknaden i länet finns tillgängligt genom bostadsmarknadsanalysen.

Länsstyrelsen bedömer också att arbetet har bidragit till regeringens övergripande mål för boende och byggande samt till delmålen för bostadsmarknad, byggande, samhällsplanering och hållbara städer. Bedömningen grundas på bland annat ärendehantering, tillsyn, stödjande aktiviteter samt myndighetens nära samverkan med kommunerna.

Länsstyrelsens arbete bidrar till att statliga och allmänna intressen tillgodoses i ärendehandläggningen. Yttranden levereras i stor utsträckning i tid enligt lagstiftning, eller där det saknas, efter sökandes önskemål, och bidrar till bra planering och ett långsiktigt hållbart samhälle. Utvecklingen i länet går i positiv riktning. Trenden för bostadsmarknaden kan med utgångspunkt från länsstyrelsens uppdrag bedömas som positiv.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och leda det regionala arbetet med genomförande av energi- och klimatstrategierna. Länsstyrelserna ska administrera och vägleda länets aktörer för effektiva klimatinvesteringar genom arbete med *Klimatklivet*. I de fall det är relevant ska länsstyrelserna, mot bakgrund av de utvärderingar som har gjorts, utveckla och effektivisera myndigheternas arbete med *Klimatklivet*.
- Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning.

Målen för *klimat- och energipolitiken* innebär att Sverige senast år 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp. Energimålet omfattar att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning. Den svenska energiförsörjningen ska vara kostnadseffektiv med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat.

Regeringens mål för samhällets *anpassning till ett förändrat klimat* är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel under generationsmålet i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Preciseringen av miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan* ligger i linje med Parisavtalets temperaturmål, som är att hålla den globala uppvärmningen under två grader, men helst under 1,5 grader. Det långsiktiga målet är att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium senast år 2045 ska ha minskat med minst 85 procent, jämfört med år 1990.

Etappmålen på vägen mot det långsiktiga målet omfattar utsläpp av växthusgaser i den så kallade icke-handlande sektorn. I icke-handlande sektorn ingår framförallt utsläpp från inrikes transporter, byggnader och jordbruk.

Målen för energipolitiken handlar om att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt att underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle.

Regeringens mål för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter. Målsättningarna om klimatanpassning i Parisavtalet och Agenda 2030 med de globala målen för hållbar utveckling ska också uppnås.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel under generationsmålet i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	3,4	3,3	2,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,7	2,7	2,2
Antal årsarbetskrafter män	0,7	0,6	0,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	85	52	68
Antal beslutade ärenden	87	52	59
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	9	3	8
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	4 121	4 013	3 726
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	250	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resursförbrukningen är förhållandevis konstant. Majoriteten av inkomna och beslutade ansökningar om investeringsstöd gäller Klimatklivet. Dessa bereder länsstyrelsen medan Naturvårdsverket beslutar enligt särskild förordning.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st)	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾	-	2,0	1,16	1,03

1) Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

Antal inlämnade ansökningar om investeringsstöd från Klimatklivet per 10 000 invånare i länet har ökat, från 1,16 år 2021 till 2,0 år 2022. Under 2022 inkom 59 ansökningar i länet, jämfört med 35 ansökningar under 2021. Under 2022 genomfördes tre ordinarie ansökningsomgångar, och två samråd samt två utlysningar för publik laddinfrastruktur, jämfört med 2021 då endast tre ordinarie ansökningsomgångar genomfördes.

Länsstyrelsens detaljerade planeringsunderlag har stor betydelse för kommunernas klimatanpassning och underlagen ska uppmärksammas, till exempel när kommunerna detaljplanerar och beaktar statliga och mellankommunala intressen i sin översiktsplanering. Länsstyrelsens underlag (tidigare benämnd länsstyrelsens sammanfattande redogörelse) medför att klimatanpassningsfrågorna fullt ut kan integreras i planprocessen inom den fysiska planeringen. Länsstyrelsens analyser stärker också myndighetens förutsättningar att genom tillsynsbeslut hävda nödvändig klimatanpassning. Dessutom resulterar planeringsunderlagen och analyserna i att lokalsamhället kan undvika framtida kostnader eller risker för människors hälsa på grund av utebliven klimatanpassning. Länsstyrelsen bedömer att en kombination av ändamålsenliga rättsregler, detaljerade planeringsunderlag och lokala analyser sammantaget ger en påtaglig effekt för länets anpassning till ett förändrat klimat.

Resultatredovisning

Energi och klimat

Regional samverkan för att nå de energi- och klimatpolitiska målen

Länsstyrelsen har under året arbetat med genomförandet av *Regional klimat- och energistrategi för Södermanlands län*. Den regionala klimat- och energistrategin beskriver centrala fokus- och åtgärdsområden samt ger exempel på nyckelinsatser som behöver genomföras. Den möjliggör på så sätt för länets aktörer att samlas kring en gemensam kunskapsbild om förutsättningarna i länet och vad som behöver åstadkommas för att nå klimat- och energimålen. I genomförandearbetet har en fortsatt nära dialog förts med Region Sörmland om arbetsfokus för respektive myndighet under 2022, och vilka åtgärder som bör prioriteras för att genomföra strategin. Region Sörmland har tidigare i regionfullmäktige beslutat att regionen står bakom länsstyrelsens strategi.

Till strategin finns också en regional koldioxidbudget kopplad som är ett verktyg för att ge en än tydligare bild av den ram som finns för att kunna klara de nationella och internationella klimatpolitiska målen. Tre av nio kommuner i länet, Nyköping, Flen och Eskilstuna, har identifierat sitt utsläppsutrymme i förhållande till den globala koldioxidbudgeten. Nyköping och Strängnäs kommuner har tagit fram en kommunal koldioxidbudget medan exempelvis Eskilstuna kommun utgår från länets regionala koldioxidbudget.

Fokus för länsstyrelsens genomförande av klimat- och energistrategin har under 2022 varit att leda arbetet med att ta fram ett regionalt *Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö*. Länsstyrelsen har under året färdigställt åtgärdsprogrammet och det har beslutats av länets miljö- och klimatråd, och en överenskommelse har tagits fram för de deltagande aktörerna.

Det övergripande syftet med åtgärdsprogrammet är att förbättra miljötilståndet i Södermanland och skapa förutsättningar för att nå miljö kvalitetsmålen. Programmet omfattar alla 16 miljö kvalitetsmål, men fungerar också som åtgärdsprogram för genomförande av den regionala Klimat- och energistrategin. Programmet har tagits fram av länsstyrelsen i dialog med länets kommuner, Region Sörmland, LRF Sörmland, Agro Sörmland, Skogsstyrelsen, Energikontoret Mälardalen, BioDriv Öst, Mälardalens Universitet med flera.

Åtgärderna har tagits fram i samverkan och därför ska de också svara på det behov av insatser som finns för länets aktörer. Ett stärkt samarbete gör att de sammantagna resurserna för miljöarbetet i länet kan användas mer effektivt och att vi tillsammans når bättre resultat. Åtgärdsprogrammet förväntas användas som ett underlag och en handlingsplan för de prioriterade insatser som länets aktörer behöver samverka kring i ett genomförande. Ett av åtgärdsprogrammets fyra temaområden är *Begränsa klimatpåverkan*, men åtgärder inom övriga temaområden kan också koppla mot strategin, så som våtmarksåtgärder.

Inom temaområdet *Begränsa klimatpåverkan* har 13 åtgärdsförslag arbetats fram och beslutats. Länsstyrelsen har tillsammans med Region Sörmland lett arbetet inom temaområdet. Förslagen rör till exempel samverkan regionalt inom energiomställningen (tillgång till energi och effekt, möjligheter till batterilagring med mera), biogas och vätgas samt laddinfrastruktur, samhällsplanering, åtgärder för transporteffektivt samhälle och regional samverkan för kommunikation om klimat samt arbete för att minska organisationernas egen klimatpåverkan.

I arbetsgruppen Begränsa klimatpåverkan har utöver länsstyrelsen och Region Sörmland även tre kommuner, LRF Sörmland, Energikontoret Mälardalen och BioDriv Öst deltagit. Länsstyrelsens arbete bedöms ha lett till att viktiga åtgärdsområden som identifierats i den regionala klimat- och energistrategin har diskuterats på en regional nivå.

Länsstyrelsen har under hösten 2022 gjort insatser inom det nytilkomna uppdraget att vidta energibesparingsåtgärder inom den statliga förvaltningen. Länsstyrelsen har bjudit in samtliga kommuner i länet samt Region Sörmland till möten om samordning kring energibesparing, samt etablerat ett nätverk bestående av kontaktpersoner inom energibesparing. Information förmedlas kontinuerligt till nätverket, till exempel om aktuella webinarier. Länsstyrelsen vidareförmedlar information från bland annat Energikontoret Mälardalen.

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) är samverkansorgan för det regionala arbetet med minskad klimatpåverkan och energiomställning och är därför ett viktigt stöd till bland annat Länsstyrelsen i Södermanlands län. Med målet att länsstyrelserna ska bidra till att de nationella energi- och klimatmålen uppfylls bidrar LEKS till att utveckla samverkan mellan länsstyrelserna, mellan länsstyrelsernas olika sakområden samt med berörda myndigheter, departement med flera. LEKS verkar även för att identifiera synergier mellan olika styrmedel och samhällsmål som sedan kan användas som hävstänger i det regionala arbetet. Under året har LEKS bland annat stöttat länsstyrelsen i arbetet med Klimatklivet samt uppdraget om att stödja kommuner och regioner i energibesparing.

Minskade utsläpp av växthusgaser från transportsystemet

Utöver industrin, där majoriteten av utsläppen kommer från en källa (SSAB), står transportsektorn för de största utsläppen av växthusgaser i länet. Länsstyrelsen har därför ett särskilt fokus på insatser för att minska utsläppen från denna sektor.

Länsstyrelserna i Södermanlands och Västmanlands län har 2019–2022 arbetat tillsammans i projektet *Energiomställning inom åkerier och bussbolag*. Projektet avslutas vid årsskiftet 2022/2023. Arbetet inom projektet har skett i samverkan med branschorganisationen *Sveriges Åkeriföretag* och har syftat till att stimulera och stödja åkeribranschen och godstransportköpare att minska klimatpåverkan från godstransporter och stärka aktörernas konkurrenskraft.

Aktiviteterna i projektet har till större delen bestått av möten med transportköpare och -säljare. Samtalen under mötena har baserats på innehållet i två vägledningar som tagits fram inom projektet, riktat till köpare respektive säljare. Under år 2022 har arbetet främst fokuserat på transportsäljare, genom fysiska och digitala möten med åkerier. Vid mötena har innehållet i vägledningen för transportsäljare, samt svårigheter och möjligheter som åkerier upplever diskuterats. Ett 60-tal möten med åkerier har genomförts och vägledningen för transportsäljare har spridits till ett 100-tal åkerier runt om i Sverige. Projektet inkluderar även möten med transportköpare och transportsäljare utanför Södermanlands och Västmanlands län.

Under 2022 har även två webinarier arrangerats tillsammans med 2030-sekretariatet⁸ och Sveriges Åkeriföretag, det ena riktat till åkerier och lastbilscentraler med tema stödmöjligheter genom Klimatklivet och Klimatpremien. Temat för det andra webinariet var hur lönsamhet med eldrivna godstransporter kan uppnås och riktades till både transportköpare och -säljare.

Utöver ökad kunskap hos de aktörer som deltagit i möten har projektet givit länsstyrelsen en bättre bild av vad som krävs inom omställningen av transportsektorn. Viktigt är att rätt beställarkompetens finns så att energieffektiva och fossilfria transporter efterfrågas. Det behövs också en utbyggnad av infrastruktur av förnybara drivmedel och laddstationer.

Projektet är ett bra exempel på hur länsstyrelsen kan fungera som en länk mellan olika aktörer genom att vara en neutral samverkanspart, i det här fallet mellan transportköpare och -säljare. Länsstyrelsen kan underlätta dialogen mellan parterna och på detta sätt driva på och möjliggöra energi- och klimatomställningen.

Länsstyrelsen stödjer även projektet *Fossilfritt 2030*, som i Södermanlands län bedrivs inom två delar; *Rena Resan* och *Fordon, drivmedel och infrastruktur*. Projektet pågår 2020–2022. Inom *Rena Resan* genomför Region Sörmland kampanjer och fysisk *nudging*⁹ för att hjälpa invånare i östra Mellansverige att minska sin klimatpåverkan från resor. Under året genomfördes två kampanjer, en för kortare pendlingsresor med elcykel, och en för längre pendlingsresor med kollektivtrafik och vikcykel. Av resenärerna med elcykel uppger 73 procent att de kommer fortsätta cykla, och av resenärerna med kollektivtrafik och vikcykel uppger 43 procent att de kommer fortsätta med resesättet.

Inom delprojektet *Fordon, drivmedel och infrastruktur* arbetar flera kommuner i länet med åtgärder för hållbara transporter och en bättre infrastruktur. Flens kommun har infört ett internt klimatväxlingssystem med en avgift på fossila drivmedel, flygresor och privat bil i tjänst. Inom Eskilstuna kommun, inklusive kommunala bolag, arbetar man med utbyte av fordon, systematisk uppföljning av vilket drivmedel som används, samt åtgärder för att öka tankning av förnybart drivmedel.

Under våren 2022 utlyste *Energimyndigheten* finansiellt stöd till uppförande av strategiskt placerade ladd- och tankstationer för el- och vätgas för tunga fordon. Syftet med stödet är att underlätta för en snabbare elektrifiering av landets godstransporter. Länsstyrelserna yttrade sig över ansökningarna. Yttrandena berörde aspekter såsom lokalisering och godstransportflöden. I hela Sverige har 139 laddstationer och 12 vätgasstationer beviljats stöd. I Södermanlands län inkom sju ansökningar för laddstationer för tunga transporter varav tre beviljades. Tidplanen är att de ladd- och tankstationer som beviljats stöd senast ska vara uppförda hösten 2023.

Samhällsplanering i linje med klimat- och energimål

På grund av begränsad finansiering för länsstyrelsens energi- och klimatstrategiska arbete under året, har detta område prioriterats ned. Länsstyrelsen har dock initierat en process för att tydliggöra var kunskap om energi- och klimat inom samhällsplaneringen finns i organisationen, och hur en effektiv process kan

---

⁸ [2030-sekretariatet – Nationella sekretariatet för uppföljning av arbetet med fossiloberoende fordonsflotta 2030. \(2030sekretariatet.se\)](https://2030sekretariatet.se)

⁹ Nudging är ett verktyg som kan användas för att främja beteenden som är till nytta för enskilda individer eller för samhället som helhet.

utformas för att integrera energi- och klimatsynpunkter i samhällsplaneringsärenden. Insatsen bedöms ha bidragit till en ökad kunskap inom organisationen kring vikten av att inkludera energi- och klimataspekter i länsstyrelsens yttranden.

Klimatklivet

Länsstyrelsen har under året utvecklat arbetet med att administrera och vägleda länets aktörer för effektiva klimatinvesteringar genom Klimatklivet, genom olika insatser.

Det riktade arbetet för att kommunicera till länets aktörer om *Klimatklivet* under året har utgjorts av informationsinsatser i form av nyheter på länsstyrelsens webbsida, riktade inlägg via sociala medier samt webinarier. Två webinarier har anordnats under året. Ett i samarbete med länsstyrelserna i Uppsala samt Västmanlands län, och Energikontoret Mälardalen, med temat stödmöjligheter för lantbruksföretag. Åtgärder som lyftes på webinariet berörde exempelvis energikonverteringar, elektrifiering och automatisering i jordbruket. Ett 50-tal deltagare deltog på webinariet.

Ett annat webinarie har anordnats inom projektet *Energiomställning inom åkerier och bussbolag*, med målgrupp åkerier och lastbilscentraler, med temat stödmöjligheter genom Klimatklivet och Klimatpremien (administrerat av Energimyndigheten). Samarbetet har inneburit att resurser och kompetens hos länsstyrelserna och övriga aktörer har kunnat nyttjas effektivt. Webinarierna bedöms ha resulterat i att länsstyrelsen nått nya sökanden till *Klimatklivet*.

Länsstyrelsen har under året haft ett fortsatt pågående samarbete internt mellan Natur- och miljöavdelningen (klimat- och energi) och Landsbygdsavdelningen. Syftet har varit att kommunicera om stödmöjligheter från *Klimatklivet* respektive *Landsbygdsprogrammet* och för att bereda ärenden inom ansökningsomgångar. Det interna samarbetet har inneburit ökad kunskap hos handläggarna inom respektive område, och bör ha genererat att stödberättigade ansökningar inkommit till länsstyrelsen.

Majoriteten av inkomna ansökningar till Klimatklivet under 2022 berör kategorin energikonvertering, främst inom landsbygdssektorn, och därutöver inom industri- och byggsektorn. Övriga berör bland annat energieffektivisering, laddstationer, produktion av biogas, fordon, och infrastruktur.

En tydlig skillnad från år 2021 är att antal ansökningar gällande produktion av biogas och el i länet ökade under 2022. Under året inkom åtta ansökningar om denna typ av åtgärd. Av dessa har tre i dagsläget beviljats stöd. Insatserna för att kommunicera *Klimatklivet* till lantbruk och landsbygdsföretag bedöms därför ha resulterat i fler ansökningar från denna sektor.

Under året har 22 åtgärder beviljats (varav vissa ansökningar inkom 2021, men beslutades först 2022). Av beviljade åtgärder rör 32 procent energikonvertering, 36 procent laddstationer, 18 procent produktion av biogas och 15 procent övrigt.

Ansökta och beviljade åtgärder kopplar tydligt till fokusområden samt åtgärdsområden i den regionala Klimat- och energistrategin. Särskilt tydlig är kopplingen till åtgärdsområdena *Förnybara drivmedel och elektrifiering*, *Klimat- och energismart industri*, *Klimat- och energismarta bostäder och verksamheter* samt *Hållbart brukande* (inom jord- och skogsbruk). Beviljade åtgärder inom transportsektorn bedöms som mycket viktiga för att etablera en infrastruktur för förnybara drivmedel och laddpunkter i länet, och kommer när de är färdigställda bidra till att nå det nationella målet om 70 procent minskade utsläpp från transportsektorn till 2030.

Länsstyrelsen har under året gjort flera insatser för att utveckla och effektivisera arbetet med Klimatklivet. Ett kontinuerligt arbete har pågått under året för att säkerställa en effektiv handläggning av ansökningar samt

läges- och slutrapporter. Ytterligare handläggare har utbildats för att kunna handlägga ärenden och kompetens har löpande sammanställts i en rutin för handläggarna, i syfte att minska sårbarheten i organisationen.

Klimatanpassning

Länsstyrelsens har inom klimatanpassningsområdet arbetat vidare med att ta fram nytt kunskapsunderlag som mer detaljerat beaktar hur klimatförändringarnas effekter påverkar markens geotekniska förutsättningar. Utöver detta sker implementering av de sedan tidigare framtagna kunskapsunderlagen i löpande ärendehantering och fortsatt bevakning inom rymddataområdet genom Rymdstyrelsen, samt nationellt projekt kring metodik för värmekartläggning. Under året har samverkansprojektet gällande klimatförändringar och biologisk mångfald mellan några länsstyrelser och Naturvårdsverket fortsatt, där Länsstyrelsen i Västmanlands län är samordnande för projektet. Projektet syftar till att öka myndighetens kompetens om hur klimatförändringar kan påverka de risker och hot som kan uppstå mot naturvärden som ska skyddas i olika naturreservat. Efter avslutat projekt kan naturvårdsförvaltarna för respektive reservat bidra till ytterligare kunskapsutveckling om lämpliga klimatanpassningsåtgärder för de olika reservaten.

Det går att läsa vidare i mer detalj om länsstyrelsens klimatanpassningsarbete i KLIRA-uppföljningen.¹⁰

Resultatbedömning

Länsstyrelsen arbetar med att utöka det kunskapsunderlag som finns med nya data och nya perspektiv vilket bedöms resultera i ett bättre underlag för planering och hantering av den bebyggda miljön samt belysande av långsiktiga konsekvenser till beslutsfattare för att lyfta vikten av vissa frågor. Detta genom bland annat ovan nämnda projekt. Det är för tidigt för att säga vad resultatet av projekten kommer ge i praktiken, utöver kunskap och medvetenhet kring frågorna. Sammantaget bedöms klimatanpassningsarbetet utifrån detta ha haft en positiv trend under 2022.

Länsstyrelsens arbete med att samordna och leda det regionala arbetet mot de klimat- och energipolitiska målen bedöms ha haft en positiv trend under 2022. Bedömningen baseras på följande faktorer:

- att beslut tagits om regionalt åtgärdsprogram för Södermanlands miljö, vilket kommer fungera som handlingsplan för att genomföra den regionala klimat- och energistrategin. Åtgärdsprogrammet har arbetats fram i samverkan med regionala och lokala aktörer.
- betydligt fler ansökningar, 59 stycken, har inkommit till Klimatklivet jämfört med 2021 och 19 av dessa åtgärder har i dagsläget beviljats. Åtgärderna förväntas bidra till att minska klimatpåverkan inom bland annat lantbruk- och transportsektorn i länet.

Sammantagen bedömning är att resultatet är gott. Däremot är resultatet för utsläppsminskningen i länet inte i linje med länets regionala koldioxidbudget, vilken utgår från IPCC:s globala koldioxidbudget. Enligt budgeten krävs att nuvarande utsläpp av koldioxid i länet minskar med minst 12 procent per år. För mer information se miljömålsuppföljningen av Begränsad klimatpåverkan för Södermanlands län år 2022.

---

¹⁰ Länk till KLIRA-rapporteringen (myndigheters arbete med klimatanpassning).

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetsåtgärder. Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Varje länsstyrelse har tagit fram en kulturmiljöstrategi där prioriteringar anges.

De fyra nationella kulturmiljömålen är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål: *God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap* och *Levande skogar*.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen har inom området kulturmiljö prioriterat myndighetsutövning i form av ärendehandläggning. Prioriteringen har sin grund i länsstyrelseinstruktionen och ett mål i myndighetens verksamhetsplan om att främja länets utveckling.

Under 2022 har myndigheten prioriterat ärenden inom samhällsbyggnad; bostäder, företag och infrastruktur. För att undvika tidskrävande tillståndsprövningar, lämnas tydliga besked i tidiga samråd. Denna process fungerar väl. Negativ påverkan på kulturmiljön begränsas utan att det innebär förseningar för företag och organisationer. I samhällsplaneringen tas kulturmiljöer till vara och integreras. Uppföljning i form av till exempel enkäter eller brukarundersökningar saknas dock.

Trots ett proaktivt arbete har ett stort antal tillståndsprövningar som rör fornlämningar krävt bedömningar och där markingrepp inte kunnat undvikas. Rutinerna för hantering av arkeologiska undersökningar fungerar väl. Planerad nybyggnation av såväl bostäder, industrilokaler, anläggningar för energiproduktion och infrastruktur har i regel kunnat påbörjas enligt företagarnas planering.

Avverkningsanmälningar som berör forn- eller kulturlämningar har ökat från 158 år 2021 till 212 år 2022.

Kulturmiljöfrågor bedöms även inom många andra ärendegrupper, såsom översikts- och detaljplansärenden, lantmäterieärenden och så kallade 12:6-samråd enligt miljöbalken. De interna samrådsrutinerna stärker det

tvärssektoriella arbetet inom länsstyrelsen och innebär att sökanden får tidiga besked om kulturmiljöfrågorna, vilket underlättar deras planering av åtgärder.

Länsstyrelsen har under året haft en fortsatt dialog med Region Sörmland och Sörmlands museum om en gemensam avsiktsförklaring för kulturmiljö. För att stödja utvecklingen av kulturarvet i Sörmland vill parterna som ett första steg ta fram en gemensam avsiktsförklaring där vi tar ställning för att vi tillsammans vill arbeta för kulturarvet i länet. Avsiktsförklaringen beskriver vad respektive organisation gör inom området idag, hur våra olika roller ser ut och vilka frågor som är strategiskt viktiga att jobba med framöver. Arbetet kommer att fortsätta under 2023.

Infrastrukturprojektet Ostlänken

Länsstyrelsen har aktivt deltagit i fysiska och digitala samråd med Trafikverket och dess underkonsulter. I yttranden över järnvägsplaner och miljökonsekvensbeskrivningar lägger länsstyrelsen stor vikt vid utvecklade resonemang och synpunkter på hur kulturvärden kan tillgodoses. Länsstyrelsen har i dialogen med Trafikverket haft ett ökat fokus på riksintressen för kulturmiljövården. Synpunkter har lämnats på hur riksintressena i första hand ska tillgodoses och inte skadas påtagligt och i andra hand, om påtaglig skada uppstår, på skadeförebyggande och stärkande åtgärder. Länsstyrelsen har även lyft frågor om påtaglig skada på riksintressen och kompensation för intrång i kulturmiljöer med Trafikverket och Riksantikvarieämbetet.

Gestaltning av järnvägen och dess olika anläggningsdelar, så som de långa landskapsbroarna genom känsliga landskapsrum, är ett annat område som länsstyrelsen haft stort fokus på. Länsstyrelsens aktiva deltagande i samråden med Trafikverket bidrar till att de nationella kulturmiljömålen i möjligaste mån uppfylls. De mål som särskilt prioriterats är ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas samt en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen. Även de nationella målen för gestaltad livsmiljö berörs av arbetet.

Som ett led i prövningen av tillstånd för ingrepp, i de fornlämningar som kommer att beröras av Ostlänken samt länsstyrelsens tillsynsansvar enligt 2 kap kulturmiljölagen, sker samverkan med andra. Dels med de andra länsstyrelserna som är berörda av Ostlänken, dels med Trafikverkets arkeologiprojekt. Detta sker för att uppdragsarkeologin inför Ostlänken ska kunna genomföras så tids- och kostnadseffektivt som möjligt och med högsta möjliga kvalitet. Arbetet kommer i sina olika delar och över tid bidra till att uppfylla de fyra nationella kulturmiljömålen.

Räkna Q – indikator för miljömålet God bebyggd miljö

Under pandemin har länsstyrelsen på grund av ändrade prioriteringar inte kunnat uppdatera databasen för *Räkna q*. I den registreras bebyggelse och andra objekt som getts ett skydd i detaljplaner. Länsstyrelsen inväntar den nya gemensamma nationella databasen för Räkna q. Uppdateringen kommer därefter att fortsätta.

Havsplanering

Länsstyrelsen har deltagit i den övergripande arbetsgruppen för planering av det nationella uppdraget som rör havsplanering och kulturmiljö (RB 3.B.4 år 2021). Tre områden inom havsplanering med bäring på kulturmiljö har identifierats: kvalitetshöjning av kulturmiljöregistret, siktlinjeanalyser ur kulturmiljöperspektiv samt sjunkna landskap. För Södermanlands län är de två förstnämnda aktuella. Länsstyrelsen har även deltagit i arbetsgruppen som rör kvalitetshöjning av kulturmiljöregistret. Ett kunskapsunderlag har också upphandlats, vilket sammantaget kommer att utmynna i ett planeringsunderlag som kan användas i havsplaneringen i Södermanlands län.

Nationell plan för moderna miljövillkor för vattenkraftverk

Länsstyrelsens kulturmiljöenhet deltar aktivt i myndighetens interna arbete med den nationella planen och i externa samråd med olika verksamhetsutövare. Hänsyn ska tas till kulturmiljön vid bedömningen av vilka miljöförbättrande åtgärder som kan vara aktuella. Då vattenkraftanläggningarna ofta berör miljöer med höga kulturmiljövärden krävs ofta omfattande analyser och avvägningar. Länsstyrelsen har tagit fram kunskapsunderlag om kulturmiljö inom Nyköpingsåns avrinningsområde¹¹ för en av de berörda anläggningar som saknat detta.

Klimatåtgärder – solceller och vindkraft

Länsstyrelsen har under året prövat ett antal förfrågningar om solcellsanläggningar i känsliga kulturmiljöer. Det har skett både genom tidig dialog med intressenter och genom formell prövning enligt s k 12:6-samråd i miljöbalken. Grundinställningen från länsstyrelsens sida är att underlätta för sådana etableringar så långt som möjligt, men att till exempel riksintressen inte får skadas påtagligt av åtgärderna.

Gestaltad livsmiljö

De nationella målen för gestaltad livsmiljö har medfört ett ökat fokus på arkitektur och kulturmiljö. Länsstyrelsen har i samråd om översikts- och detaljplaner på ett tydligare sätt lyft frågan om gestaltning, arkitektur, hänsyn och god helhetsverkan kopplat till kulturmiljö.

Ett resultat är att Eskilstuna kommun tagit fram en arkitekturstrategi. Flera kommuner i länet är på gång med liknande underlag. Kulturmiljöer i form av befintlig bebyggelse, fornlämningar och det gröna kulturarvet lyfts som resurser att ta tillvara i samhällsplaneringen. Att till exempel konvertera befintlig bebyggelse i stället för att riva, är en mycket viktig åtgärd för att minska utsläppen och uppnå de nationella och regionala klimatmålen.

Byggnadsminnen och kyrkor

Byggnadsminnesförklaring enligt kulturmiljölagen är det starkaste lagskyddet som finns för bebyggelse och kan enbart beslutas för synnerligen värdefulla byggnader och miljöer. Ansökningar om bidrag för vård av byggnadsminnen och ändringar av byggnadsminnen har prövats kontinuerligt under året.

Arbetet med att pröva väckta frågor om byggnadsminnesförklaring tar ofta lång tid eftersom omfattande utredningar krävs. Under 2022 har fokus fortsatt legat på att avgöra äldre väckta frågor om byggnadsminnesförklaring. Två beslut om avslag har fattats. Det senaste byggnadsminnet i länet tillkom 2021. Antalet byggnadsminnen enligt kulturmiljölagen i Södermanland är nu 62. Länsstyrelsen har under 2022 även arbetat med tillsyn av enskilda byggnadsminnen, prövat överklagande om att häva byggnadsminnesförklaring samt gett dispens till ändring av byggnadsminnen. Totalt har länsstyrelsen fattat 21 beslut rörande byggnadsminnen under året.

Sedan 2017 arbetar länsstyrelsen efter en framtagen strategi för tillkommande och befintliga byggnadsminnen. Bland annat behöver nya kategorier byggnader skyddas och tidshorisonten flyttas fram. Byggnadsminnen ingår i miljömålsindikatorn *Skyddad bebyggelse* för miljömålet God bebyggd miljö.

Länsstyrelsen har inom det kyrkoantikvariska arbetet samverkat med Strängnäs stift och länets församlingar om förvaltningen av de kyrkliga kulturmiljöerna. Myndigheten har löpande under 2022 prövat och beslutat

---

¹¹ Anna Ulfhielm och Eva Wockatz, Almunga AB, Rapport 2022:2, WARBRO KVARN, KULTURHISTORISK INVENTERING, Sköldinge socken, Katrineholms kommun, Södermanlands län, Dnr 436-6529-2022

om tillstånd till ändring av kyrkliga kulturminnen och lämnat yttrande över fördelningen av den kyrkoantikvariska ersättningen i länet. De långa handläggningstider som ibland uppstått, kan delvis förklaras av att länsstyrelsen tvingats begära kompletteringar av ofullständiga ansökningshandlingar. Under året har länsstyrelsen fattat 98 beslut rörande kyrkliga kulturminnen.

Länsstyrelsen har också medverkat i ett seminarium anordnat av Räddningstjänsten i Östergötland och Södermanland. Syftet var att uppmärksamma de nya föreskrifterna i lagen om skydd mot olyckor och som ökat fokus på samverkan om brandskyddsåtgärder i byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen.

Tillgängliggörande och skydd av fornlämningsmiljöer

Ansvar för projektet *"Kulturmiljö för alla - forntidsvandringar för integration"* har under året flyttats över till Sörmlands Museum och Region Sörmland. Genomförda aktiviteter har arrangerats av muséet, i samarbete med länsstyrelsen. Under epitetet *"Slöjda och vandra"* hölls vandringar tre av länets kommuner: Eskilstuna, Flen och Vingåker. Syftet var att erbjuda möten på en utvald plats i varje ort med vandringar till närliggande fornlämningar. Temat var kulturmöten genom forntida hantverk. Arrangemanget väckte intresse hos såväl nyinflyttade som andra boende i området. Ökad förståelse för den egna och andras historia och kultur ses som en viktig integrationsinsats. Tidigare års forntidsvandringar var kända och efterfrågade.

I enlighet med målet att skydda, vårda och utveckla fornlämningsmiljöer, har ett urval av vårdade fornvårdsobjekt sedan tidigare tagits fram och utvecklas kontinuerligt av länsstyrelsen. Vårdplaner för den specifika kulturmiljön tas fram vid behov. Arbetet har pågått för att utöka antalet utförare av fornvård, främst fastighetsägare, kommuner och hembygdsföreningar. En kontinuerlig översyn pågår av befintliga informations- och hänvisningsskyltar för fornlämningar och andra kulturhistoriska objekt och nya platser tillkommer. En stor del av arbetet har skett i egen regi, men också i samverkan med kommuner och hembygdsföreningar.

En effekt av länsstyrelsens satsning på skötselplan och nya skyltar för fornvårdsobjekt i Trosa kommun är att kommunen har genomfört skötselåtgärder. Därtill har en femårsplanering för kommunens skötselinsatser skapats, vilket säkrar kontinuiteten och att målet med skötselplanerna kan uppnås. Uteklassrummet i Västerlångåker har kompletterats med att ett återfunnet runstensfragment har sammanfogats och rests i skydd av utetaket.

Tillgänglighetsanpassning har utförts så långt platserna tillåter och med rimlig insats. Länsstyrelsen påbörjade år 2007 en långsiktig satsning på länets hållristningar. Arbetet bedrivs i samverkan med Sörmlands museum. Syftet är att vårda, visa och tillgängliggöra hållristningarna för en bred målgrupp.

Länsstyrelsen har under åren 2018–2019 inventerat länets alla utomhus belägna runinskrifter med syfte att få en samlad bild av deras tillstånd. Under 2022 har bidrag lämnats till åtgärder av ett antal runstenar.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	8,3	8,1	7,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,3	1,9	1,5
Antal årsarbetskrafter män	6,0	6,2	6,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 135	1 162	1 083
Antal beslutade ärenden	1 217	1 118	1 096

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	33	32	34
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	11 086	11 056	9 422
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	8 688	8 073	9 872

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Verksamheten visar ett resultat med hög kontinuitet där antalet beslut per årsarbetskraft hållits på en stabil nivå de senaste åren. Variationen över åren förklaras med att komplexa ärenden beslutas först året efter det år som de inkommit. Genomsnittet antal beslut över de tre åren håller sig konstant kring 1 100 beslut.

Verksamhetsområdets relativa ökning av antal årsarbetare hänför sig till fler insatser i samband med länets infrastrukturprojekt. Resursbehovet har successivt ökat i takt med att insatser på grund av att infrastrukturprojektet Ostlänken intensifieras under senaste året och beror på tidskrävande handläggning av beslut med villkor om arkeologisk undersökning.

Ärenden äldre än två år gäller bidragsansökningar, frågor om byggnadsminnen, anmälningar om nya fornlämningar eller skador på fornlämningar och tillståndsprövningar av kyrkliga kulturminnen som kräver kompletterande handlingar, vilka nedprioriterats under pandemin, men som kan avgöras under 2022.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal registrerade fornlämningar, exkl marina lämningar (st)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fornreg ¹⁾	-	15 254	15 159	14 984

1) Register, Riksantikvarieämbetet.

Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn. Antal registrerade fornlämningar har ökat stadigt under de senaste tre åren, främst i samband med planeringen av infrastrukturprojektet Ostlänken.

Resultatredovisning

Bra upphandlingsunderlag från länsstyrelsen lägger grunden till att arkeologiska undersökningar utförs med god kvalitet, att resultaten förmedlas och att kunskapen kommer samhället till godo. Effektmått från enkäter eller brukarundersökningar saknas.

Allt fler frågor hanteras tidigt i plan- och byggprocesserna. Länsstyrelsen prioriterar därför att ge råd och stöd till kommuner och andra aktörer så tidigt som möjligt i processen för att kulturmiljön ska kunna tas tillvara som en resurs. När frågorna är kända och kunskapen ökar uppstår sällan förseningar i planering och byggande på grund av oförutsedda krav på hänsyn till kulturmiljövården.

Genom arbetet inom ramen för nationell prövning av vattenkraften har kontakterna med fastighetsägare och andra intressenter utvecklats och kunskapsläget har förbättrats. Effekterna för kulturmiljön kommer att kunna avläsas först när beslut om åtgärder tagits och planen går in i genomförandefasen.

Oavgjorda ärenden rörande byggnadsminnesförklaring har minskat i stor utsträckning de senaste åren. Utredningar av väckta frågor om byggnadsminnen pågår ofta under lång tid, dels därför att ärendena är komplicerade, dels därför att handläggning av tillståndsärenden prioriteras.

Fornvårdande insatser och tillgängliggörande bidrar dels till att bevara fornlämningarna för framtiden, dels till att öka intresset för allmänheten att besöka dem och på plats ta del av länsstyrelsens information. Insatser som villkor enligt kulturmiljölagen i nya planområden innebär att fornlämningarna väcker intresse och blir kända för nyinflyttade i området.

Länsstyrelsen har bedömt att behovet av egeninitierad tillsyn inom kulturmiljöområdet är större än vad våra resurser medger. Det gör att länsstyrelsen inte kunnat arbeta förebyggande och proaktivt i den omfattning som egentligen krävs, vilket får till följd att exempelvis lagskyddade fornlämningar riskerar att skadas och försvinna och byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen förvanskas.

Exploateringsstrycket i form av infrastrukturprojekt, skogsavverkningar, bostadsbyggande och annat har ökat i länet vilket lett till ökad belastning på länsstyrelsens kulturmiljöhandläggare. Länsstyrelsens personalresurser är inte tillräckliga i förhållande till efterfrågan, vilket leder till längre handläggning för tillståndsprovning vid skogsavverkningar, kyrkliga kulturminnen och byggnadsminnen. Tillfälliga personalförstärkningar har givit omedelbar positiv effekt på ärendebalansen.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att arbetet inom området kulturmiljö har haft gott resultat. Kulturmiljön har tagits till vara i plan- och byggprocesser genom yttranden i plansamråd samt brukats som en del i samhällets utveckling. Genom tillståndsbeslut och arkeologiska undersökningar har bostadsbyggande, företagsetableringar och infrastrukturutbyggnad möjliggjorts. Genom tillståndsgivning har församlingarna i länet kunnat utföra nödvändiga åtgärder på kyrkobyggnader. Omfattande infrastrukturutbyggnader planeras de närmaste åren, så som järnvägsprojektet Ostlänken, vilket riskerar att skapa en negativ utveckling av ärendebalanserna på grund av att dimensioneringen inte räcker till.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Länsstyrelseinstruktion
7 a § Civilområdesansvar	Länsstyrelseinstruktion
7 b § Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Regleringsbrev
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar och totalförsvaret. Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde och verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder.
- Utgöra civilområdesansvariga myndigheter från 1 oktober 2022 (gäller sex utpekade länsstyrelser). De andra länsstyrelserna är skyldiga att samverka med dessa för att bidra till det gemensamma arbetet inom respektive civilområde.
- Ansvara för att vid behov att ta över kommunal räddningstjänst (gäller civilområdesansvariga länsstyrelser).
- Ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Ansvara för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation och vid behov en krigsorganisation.
- Ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.
- Hantera uppdrag enligt Sevesolagen.

Till följd av pandemin fick länsstyrelserna ytterligare ett antal särskilda regeringssuppdrag att hantera inom ramen för detta verksamhetsområde. Dessa uppdrag har redovisats löpande. Det övergripande målet för samhällets säkerhet är att värna samhällets funktionalitet och att värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Målet för *skydd mot olyckor* är att i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett, med hänsyn till de lokala förhållandena, tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målet för *Seveso-tillsynen* är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt att säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor är också en viktig målsättning. Verksamheter som hanterar stora mängder av vissa kemikalier kan omfattas av Sevesolagen.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet och redovisar årligen tillsyn, intäkter och kostnader för Sevesoverksamheter till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Målen för *Sevesotillsyn* är att:

- värna civilbefolkningen från allvarlig skada och dödsfall
- förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor
- säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt
- uppmärksamma ledning och personer som ansvarar för säkerheten om vikten av att kontinuitetsplanera verksamheter
- säkerställa att anmälan och handlingsprogram (lägre kravnivå) respektive tillstånd och säkerhetsrapporter (högre kravnivå) upprättas samt att information till allmänheter finns tillgänglig via kommunens webbplats
- säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Sevesoolyckor

Målet för *skydd mot olyckor* är att, med hänsyn till de lokala förhållandena, i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för samhällets *krisberedskap* är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet.
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för det *civila försvaret* är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen.
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.
- upprätthålla en nödvändig försörjning.
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan.
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred.
- bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser med tillgängliga resurser.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi i förlängningen till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

I Södermanlands län finns ett länsgemensamt ledningssystem, *Regional samordning och inriktning (RSI-Strategin)*, som bygger på en gemensam strategi med tillhörande målbild. I RSI-strategin och i arbetet kopplat till detta finns länets krisberedskapsaktörer representerade. Strukturen består av ett råd, en beredningsgrupp samt fem nätverk och ett varierande antal arbetsgrupper. Centralt i strategin finns ett uppföljningsarbete med syfte att följa effekten av arbetet i relation till målbilden. Beslutforumet för detta arbete är *rådet för krishantering och skydd mot olyckor*. Rådet är etablerat med utgångspunkt ur förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter vid höjd beredskap, 4§ p. 3.

Länsstyrelsen arbetar i nära samarbete och i samverkan med länets kommuner, Region Sörmland, Polismyndigheten, Försvarmakten, andra relevanta aktörer i regionen samt nationella myndigheter. Samarbete och samverkan sker på olika ledningsnivåer med ett proaktivt perspektiv.

Länsstyrelsen har genomfört en regional konferens för krisberedskapsaktörer samt en regional samverkanskurs (RSK).

Myndigheten bedriver olika stödinsatser, så som stöd i tolkning av lagstiftning, arbetsmetoder och -verktyg, rådgivning inom bland annat risk- och sårbarhetsanalysarbete, styrel och signalskydd och utbildning- och övningsstöd. Härutöver arbetar olika forum med samordning av samverkansytor för områdena skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar.

Geografiskt områdesansvar

Länsstyrelsen driver nätverk inom följande områden: krisberedskap, räddningstjänst, kriskommunikation, teknisk infrastruktur samt säkerhetsskydd. Arbetet inriktas via länets råd. En särskild prioritering under året har varit att ta fram en ny övnings- och utbildningsplan och en regional samverkanskurs.

Utmaningar med ny civilområdesindelning för vissa verksamheter

Länsstyrelsen har deltagit inom arbeten inom civilområdet både inför och under införande. Parallellt har verksamhet bedrivits utifrån den tidigare konstellationen inom militärregionen. Analyser över förändringar i samverkansstrukturer har genomförts. Länsstyrelsen ser utmaningar i att räddningscentralerna kommer att ligga inom både Östra och Sydöstra civilområdet medan inga sörmländska centraler tillhör Mellersta civilområdet. Gränsöverskridande händelser kan få komplexa samverkansstrukturer. Länsstyrelsen bevakar därför en ökad risk med att lokal ledningsförmåga kan försvagas, vilket skulle kunna få konsekvenser vid många pågående parallella händelser under främst höjd beredskap.

Beredskapsmyndighet

Länsstyrelsen följer och deltar i det gemensamma utvecklingsarbetet och har under 2022 prioriterat arbetet med krigsorganisation och beredskapsplanering. Den aktuella Ukraina-krisen har inneburit att aktörerna har genomfört verksamhet i skarpt läge och det har tagit mycket resurser i anspråk.

Länsstyrelsen har tydligt informerat kommunledningarna i frågor om det säkerhetspolitiska läget, cyber- och informationssäkerhet. Dessa frågor drivs även i de regionala nätverk som finns.

Länsstyrelsen har även fortsatt sitt utvecklingsarbete med säkerhetsskydd, signalskydd och ledningsplatsen.

Civilt försvar och beredskapsplanering (1B1)

Länsstyrelserna ska redovisa vidtagna åtgärder för att stödja kommunerna och regionerna i arbetet med beredskapsplaneringen för det civila försvaret. En kopia av redovisningen ska skickas till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Länsstyrelsen hänvisar till genomförd rapportering¹² till den 1 oktober för mer fördjupad rapportering.

Länsstyrelsen har genomfört ett antal övningar för att stödja prioriterade kommuner och regionen i deras beredskapsplanering för det civila försvaret.

Enligt uppdraget ska länsstyrelsen stödja kommunerna och regionen i arbetet med beredskapsplanering för det civila försvaret. För detta ändamål har en rad insatser genomförts, så som

- en övning i storskalig utrymning,
- möten för att delge planeringsförutsättningar till prioriterade kommuner,
- ett sambandsprov tillsammans med MSB för att pröva kommuner och regionen,
- tillsammans med mellersta militära regionen redovisat förutsättningar och planering för värdlandsstöd, samt att
- länsstyrelsen och Försvarsmakten har gett kommunerna anvisningar i syfte att skapa bättre lokala planeringsförutsättningar.

Länsstyrelsen och Försvarsmakten har även träffat kommuner med flygplatser som är av intresse för försvarsmakten.

I uppbyggnaden av övergripande plan för höjd beredskap arbetar myndigheten med att bygga upp samt stärka den egna förmågan som högsta civila totalförsvarsmyndighet. Det innebär att stödja länets nio kommuner, Region Sörmland och länets övriga aktörer i deras återuppbyggnad samt att stärka förmågan till samverkan mellan militärt och civilt försvar. Länsstyrelsen har ett pågående arbete kopplat till storskalig utrymning i länet i syfte att klarlägga länsstyrelsens ansvar och roll enligt lag samt att utforma en utbildnings- och övningsplan utifrån perspektivet *kärnteknisk olycka*. Detta arbete kommer även att kunna användas inom andra perspektiv, såsom höjd beredskap och fredstida kriser.

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med att bygga upp en kris- och krigsledningsorganisation samt att planera för krigsplacering av egen personal. Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med att planera för de lagstadgade uppgifter som tillkommer vid höjd beredskap. Utbildningsinsatser har genomförts för chefer i syfte att öka kunskapen i dessa frågor.

Länsstyrelsen har samordnat återkommande möten med beredskapshandläggare i länet med fokus på totalförsvarsutvecklingen.

Verksamheten bedriver också tillsyns- och uppföljningsverksamhet enligt gällande lagstiftning, så som uppföljningen av lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser

---

¹² Dnr 456-3506-2022

i fredstid och höjd beredskap samt tillsyn enligt lag (1999:381) om åtgärderna för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Verksamheten stödjer i bygg- och planprocessen med expertkompetens gällande riskhänsyn i samhällsplaneringen vid länsstyrelsens arbete med kommunala planer och infrastrukturprojekt i form av vägar och järnvägar. Inom Seveso-området bistår beredskap med internt stöd till miljöskyddstillsynen inom området.

Länsstyrelsens bedömer att det finns behov av fortsatta insatser inom signalskydd, säkerhetsskydd och risk- och sårbarhetsarbete inklusive kontinuitetshantering även under 2023.

Beredskap för testning och vaccination covid-19 (3B12)

Länsstyrelserna ska ha beredskap att, efter beslut av regeringen, återuppta det arbete som tidigare utförts i enlighet med regeringsbesluten om uppdrag till länsstyrelserna att bistå regionerna i att säkerställa flöden för storskalig testning för covid-19 (S2020/05027) och uppdrag till länsstyrelserna att bistå regionerna i att genomföra vaccination mot covid-19 (S2020/09217).

Länsstyrelsen har fortlöpande arbetat med lägesbilder kopplat till storskalig testning genom att ha kontinuerlig kontakt med Region Sörmland. Myndigheten hade även beredskap att organisera krisstaben om situationen skulle förändras och hade utpekade resurser för att genomföra detta.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	10,0	9,1	10,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	5,1	3,1	2,5
Antal årsarbetskrafter män	4,9	6,0	7,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	189	181	217
Antal beslutade ärenden	198	177	156
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	7	5	5
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	14 569	13 297	13 889
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Länsstyrelsen bedömer att vi nu haft ett mer normalt verksamhetsår och vill särskilt lyfta att verksamheten bedrivs av hälften män och hälften kvinnor. De högre verksamhetskostnaderna kan härledas till högre kostnader för pandemihanteringen.

Verksamhetsområdet upplever en fortsatt påverkan av pandemin och Ukraina, dock på en mycket lägre nivå jämfört med 2021 och våren 2022. Åtgärder för samverkan, samordning, och planering har ökat, liksom ärenden avseende skyddsobjekt jämfört med föregående år. Fem inkomna ansökningar har hanterats under 2022, jämfört med en ansökan 2021.

Resultatredovisning

Allmänt om verksamhetens resultat

Arbetet har omfattats av en viss hanteringen av konsekvenserna av Ukraina vilket har gett indirekt påverkan på verksamheten. Lednings-, samverkans- och samordningsförmågan hos och mellan länets aktörer har ökat och stärkts till följd av ett ökat arbete under och med pandemin samt Ukraina. Länsstyrelsen bedömer resultat inom följande områden:

Geografiskt områdesansvar

Förmåga till gemensam ledning, samverkan och prioriteringar har ökat.

Fortsatt utveckling av trygghetspunkter och etablering av fler frivilliga resursgrupper i kommunerna.

Ökad förmåga att sammanställa lägesbilder

Länsstyrelsens och länets aktörers hantering av lägesbilder har genomförts i skarpt läge. Sedan den 22 mars 2022 har länsstyrelsen regelbundet redovisat lägesbilder till samordningskansliet *MATS*. Länets aktörer och länsstyrelsen har ökat sin förmåga att rapportera lägesbilder. Kunskap om grundläggande verktyg som samverkansmöten, förmåga att bedöma samt ta ut inkommande information, användandet av WIS och information till allmänheten har ökat. Kunskapen har även spridits till fler verksamheter inom länsstyrelsen.

Krisstabsarbete och samverkan

I länet har krisstaber arbetat under lång tid med pandemin och när Ukraina- kriget startade fanns det redan en etablerad förmåga som snabbt kunde ställas om för det nya krisläget. Länsstyrelsen har via extern utbildare höjt myndighetens egna samt länets kunskap och förståelse för stabsarbete och gemensamma grunder för samverkan och ledning. Totalt har 40 länsstyrelseanställda stabsutbildats samt 20 av länets krisberedskapsaktörer.

Kriskommunikation inom länet

Länet har ett aktivt riskkommunikationsnätverk som löpande hanterar frågor och driver utvecklingen inom kommunikationsområdet. Länsstyrelsen har en fortsatt god samverkan och samordningsförmåga.

SEVESO

I Södermanland har det under 2022 funnits 17 Sevesoverksamheter, varav fem på den högre kravnivån och tolv på den lägre kravnivån, inklusive sju täkter.

Under 2022 har Sevesotillsyn utförts enligt beslutad tillsynsplan på de fem verksamheterna på den högre kravnivån, och fem av dem på den lägre kravnivån. Räddningstjänsten har medverkat vid i stort sett all tillsyn, och så även kommunernas miljökontor.

I tillsynsplanen ingår alla tillsynsobjekt och en prioritering och fokusområde mellan tillsynsobjekt görs för att på det viset säkerställa bästa effekt av utförd tillsyn. I tillsynsprogrammen, som är per tillsynsobjekt, säkerställs att alla delar av en verksamhet blir granskade enligt Sevesolagstiftning under en period på några år, vilket också kvalitetssäkrar tillsynen. Länsstyrelsen har ett bra samarbete med räddningstjänsterna i länet, vilket är en bra grund för god effekt av tillsynen, då ansvaret för lagen om skydd mot olyckor är gemensamt.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen har genom omplanering, prioritering samt kompetenta och lösningsorienterade medarbetare löst huvuddelen av sina uppdrag utifrån tillgängliga resurser. Resultaten måste bedömas i förhållande till länets utvecklingsbehov och förutsättningar inom respektive område. Inom nedan listade områden gör länsstyrelsen bedömningen att myndighetens resultat är gott, men att ett fåtal områden har ett fortsatt utvecklingsbehov.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A5 Nationella planen för moderna miljö villkor	Regleringsbrev
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Regleringsbrev
1A7 Tillsyn strandskydd	Regleringsbrev
1A8 Förorenade områden	Regleringsbrev
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m. (exklusive delar av vilt- och rovdjursförvaltningen)	Regleringsbrev
1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Regleringsbrev
3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprovning m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden.
- Besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.
- Ansvara för provning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning.
- Samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna.
- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.
- Planera och genomföra tillsyn och ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag.
- Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.
- Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden.
- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.

Generationsmålet är det övergripande målet för *miljöpolitiken* och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver *miljömålen* och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med äldre tillstånd enligt miljöskyddslagen vara omprövade enligt miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljö tillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitiken är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under 2022-2042.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling

1. Samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna det regionala arbetet för att uppnå de nationella miljömålen. Under 2022 har myndigheten samordnat länets miljömålsarbete på olika sätt, vilket beskrivs inom respektive område nedan.

Rapportering av regional miljö målsbedömning

Länsstyrelsen gör varje år en bedömning av måluppfyllnad för tolv miljö kvalitetsmål på regional nivå.¹³ I Södermanlands län bedöms målen *Frisk luft* och *Bara naturlig försurning* vara nära att nås till 2030. För målen *Ett rikt växt- och djurliv*, *Ett rikt odlingslandskap* och *Giftfri miljö* finns det en negativ trend. För målen *God bebyggd miljö* och *Myllrande Våtmarker* finns det däremot en positiv trend. För att nå målen krävs det dock ytterligare åtgärder, såsom minskade avfallsmängder, transportsnål planering och skydd av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Övriga mål bedöms inte kunna nås med beslutade styrmedel och åtgärder.¹⁴

---

¹³ Målen *Begränsad klimatpåverkan*, *Skyddande ozonskikt*, och *Säker strålmiljö* bedöms inte på regional nivå.

¹⁴ Länsstyrelsen i Södermanlands län (2023) Regional årlig uppföljning 2022

Länsstyrelsens årliga uppföljning av måluppfyllelse visar att kommuner, organisationer och myndigheter i länet deltar i flera stora EU-finansierade åtgärdsprojekt. Länsstyrelsen arbetar aktivt för att fördela bidrag för åtgärder i vattenmiljöer och odlingslandskap samt för minskad klimatpåverkan i länet. Trots ett aktivt arbete räcker åtgärderna inte för att nå målen.

Under året har rapporten *Hur är (miljö)läget?*¹⁵ publicerats. Det är den tredje upplagan av rapporten. Rapporten beskriver på ett enkelt och informativt sätt hur Södermanlands miljö mår och hur miljöövervakning genomförs i länet. Rapporten bygger på den årliga miljömålsuppföljningen och data från den regionala miljöövervakningen.

2. Utveckla, samordna och genomföra regionala åtgärdsprogram med bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen

Miljö- och klimatrådet

Länsstyrelsen är sammankallande för länets miljö- och klimatråd. Syftet med rådet är att skapa regional delaktighet i miljöarbetet och samordna länets aktörer i arbetet mot de nationella miljö kvalitetsmålen. Rådet syftar också till att vara en arena för en bred diskussion kring viktiga miljöutmaningar och prioriterade åtgärder i länet. Rådet är även styrgrupp för arbetet med *Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö*¹⁶, vilket är Södermanlands läns åtgärdsprogram för miljömålen. Rådet bildades i och med länets första åtgärdsprogram som gällt mellan 2015-2020. Representanter i rådet är politiker eller tjänstepersoner med chefsansvar. Under 2022 skrevs en ny avsiktsförklaring för rådet som sträcker sig fram till 2026, lika länge som åtgärdsprogrammet.

Miljö- och klimatrådet har haft två möten under 2022 och därutöver en ceremoni för avsiktsförklaringen. Årets möten har fokuserat mycket på att stötta processen med att färdigställa ett nytt åtgärdsprogram samt lyft andra aktuella frågor från deltagande organisationer.

I oktober 2022 beslutade rådet om åtgärdsprogrammet. 39 åtgärder inom fyra olika temaområden; Begränsa klimatpåverkan, Hållbart samhälle, Levande skogar och landskap samt Livskraftiga vatten finns nu med i det nya åtgärdsprogrammet. Flera informationsmöten kring genomförande av åtgärdsprogrammet hölls under hösten och flertalet av åtgärderna beräknas påbörjas under 2023.

Åtgärder som påbörjats inom föregående åtgärdsprogram

Minimeringsmästarna: Det är andra gången projektet genomförs i Södermanland. I denna omgång deltar fler av länets kommuner, Nyköping, Flen, Vingåker, Katrineholm, Oxelösund och Trosa. Projektet syftar till att uppmärksamma avfallets roll och klimatfrågan samt sprida kunskap om detta till deltagande ambassadörer och allmänheten i kommunerna. Målet är också att minska deltagarnas avfallsmängder. Projektet genomförs på nationell nivå, vilket bland annat betyder att olika län och kommuner tävlar mot varandra i sitt arbete med avfallsminskning. Projektet avslutades i oktober och i Södermanland minskade avfallet hos deltagande hushåll med 44 procent, vilket kan jämföras med minskningen på nationell nivå som blev 45 procent.

---

¹⁵ Länsstyrelsen i Södermanlands län (2023) [Hur är \(miljö\)läget?](#)

¹⁶ Länsstyrelsen i Södermanlands län (2023) [Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö 2022-2026.](#)

3. Stödja kommunerna med underlag i deras arbete med generationsmålet och miljö kvalitetsmålen

Länsstyrelsen har genom arbetet med *Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö* skapat ett systematiserat arbetssätt för det regionala miljömålsarbetet. Detta har medfört ett mer strukturerat stöd för kommuner, näringsliv och andra aktörer i deras miljöarbete. *Södermanlands miljö- och klimatråd* är en viktig mötesplats för att lyfta aktuella frågor och utmaningar runt om i länet samt få en bra dialog och förståelse mellan de olika deltagande aktörerna.

Sörmlands nätverk för miljö- och klimatstrategier, där alla kommuner, Region Sörmland och Energikontoret Mälardalen deltar, är ett viktigt nätverk för att öka regional samverkan och ge stöd till kommunerna. Nätverkets syfte är att skapa ett forum för länets miljö- och klimatstrategier eller motsvarande. Under 2022 har två möten anordnats. Länsstyrelsen är sammankallande och ansvarig för utformning av dagordning i samverkan med nätverket.

4. Verka för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen och i det regionala tillväxtarbetet

Länsstyrelsen har lämnat synpunkter på hur miljömålen bör beaktas i samhällsplaneringen genom deltagande vid framtagande av översiktsplaner och detaljplaner. Syftet har varit att integrera miljömålen som tydliga styrmål för planerna.

Bevarandeplaner för Natura-2000 områden (1A4)

Länsstyrelserna ska göra en översyn av bevarandeplanerna för de Natura 2000-områden som berörs av den nationella planen för moderna miljövillkor (M2019/01769). Bevarandeplanerna ska vid behov utvecklas och förtydligas avseende vilka förutsättningar och åtgärder som behövs för att uppnå bevarandemålen. Tillgänglig vägledning från Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten ska beaktas. Översynen ska vara genomförd i god tid innan de prövningar som avses i 11 kap. 27 § miljöbalken påbörjas för respektive huvudavrinningsområde. Berörda länsstyrelser ska redovisa de översyner som har genomförts och vilka Natura 2000-områden som de omfattat.

Arbetet med översynen av de bevarandeplaner för Natura 2000-områden som berörs av den nationella planen för moderna miljövillkor (M2019/01769) har fortskridit och fortsatt att färdigställas under verksamhetsåret 2022.

Uppdraget har genomförts med de förutsättningar som funnits. Den första versionen av vägledningen för hur uppdraget ska genomföras kom mindre än ett år innan prövningsprocesserna ska påbörjas, vilket har försvårat för länsstyrelsen att nå målet att översynen ska ha varit genomförd i god tid innan prövningarna ska påbörjas.

Tillgänglig vägledning från Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten ska beaktas

Under verksamhetsåret 2020 utfördes en kartläggning av de Natura 2000-områden som kan komma att beröras av den nationella planen för moderna miljövillkor, vilket redovisades till Havs- och vattenmyndigheten¹⁷. Följande Natura 2000-områden föll ut i kartläggningen och bedömdes kunna komma att påverkas av omprövningen av vattenkraft: Kilaån-Vretaån (SE0220304), Marvikarna (SE0220174),

¹⁷ Dnr 521-3084-2020

RidöSundbyholmsarkipelagen (SE220077), Stora Bötet (SE0220009), Svanviken-Lindbacke (SE0220017), Svinnäset (SE0220341), Åboravinen (SE0220373).

Under verksamhetsåret 2022 har ett arbete pågått med att revidera bevarandeplanerna för de Natura 2000-områden där prövningarna påbörjas i februari 2023. Revideringarna har utgått från den vägledning¹⁸ som kom från Havs- och Vattenmyndigheten den 29 mars 2021. Under året har även en mer grundlig genomgång av kvarvarande bevarandeplaner från kartläggningen genomförts för att underlätta bedömningen av behovet av revidering.

Nationella målet för moderna miljövillkor (1A5)

Länsstyrelserna ska verka för att den nationella planen för moderna miljövillkor (M2019/01769) genomförs i sin helhet. Länsstyrelserna ska redovisa hur de arbetar med att genomföra den nationella planen. Länsstyrelserna ska även redovisa vilka undantag som har beslutats, på vilken grund undantagen har beslutats och vilka vatten som förklarats som kraftigt modifierade i enlighet med vattenförvaltningsförordningen (2004:660) för de vattenförekomster där det finns verksamheter som omfattas av den nationella planen.

Arbete med nationella planen

För att kunna hantera de arbetsuppgifter som omprövningarna medför har länsstyrelsen under de senaste åren byggt upp en projektorganisation med stor kompetensbredd. Utöver projektledare har en kvalificerad jurist och handläggare från kulturmiljö, miljöskydd, naturskydd, vattenverksamhet, vattenförvaltning samt länsfiskekonsulent medverkat i samverkansprocessen och deltagit i såväl interna som externa möten.

Trots pandemins fortsatta prövningar under 2022 har samverkan enligt bestämmelserna i förordningen om vattenverksamhet kunnat genomföras med verksamhetsutövarna. Mer än 20 möten har hållits med verksamhetsutövare, antingen via Skype eller i IRL, exempelvis under platsbesök vid olika anläggningar. Förutom verksamhetsutövare så har även till dessa knutna juridisk och teknisk kompetens ofta deltagit, likväl som kollegor från andra länsstyrelser och ibland även representanter för Vattenkraftens Miljöfond. Fysiska möten på plats för verksamheterna har visat sig vara fördelaktiga, då de bland annat innebär en möjlighet att på ett enklare sätt diskutera frågeställningar ur olika perspektiv samtidigt.

Verksamhetsutövarna i prövningsgruppen 65_1 Nyköpingsån skulle inkommit med sina ansökningar om omprövning till domstol senast 1 februari 2023. Regeringens aviserade paus av omprövning för moderna miljövillkor (M2022/02251) innebär att arbetet med den nationella planen och samverkansprocessen förlängs, vilket direkt påverkar samverkansarbetet med prövningsgruppens nio verksamhetsutövare fördelade över tre län; Södermanland, Örebro och Östergötland.

Beslutade undantag och kraftigt modifierade vatten

Samtliga fyra verksamhetsutövare i de två prövningsgrupper som skulle inkomma med ansökningar om omprövning till domstol senast den 1 februari 2022, har ifrågasatt rådande miljökvalitetsnormer och yrkat på att berörda vattenförekomster ska klassificeras som kraftigt modifierade vatten. Detta har inneburit ett merarbete för länsstyrelsen med såväl flera skriftliga yttranden till – som en muntlig förberedelse i – domstol.

---

¹⁸ Dnr 511-2542-2021

Länsstyrelsen i Södermanlands län kan konstatera att inga undantag beslutats och att inga vatten i länet där det finns verksamheter som omfattas av den nationella planen, har förklarats som kraftigt modifierade i enlighet med vattenförvaltningsförordningen.

Tillsyn strandskydd (1A7)

Länsstyrelserna ska redovisa resultaten och effekterna av sitt arbete med utökad strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning om strandskyddet. Länsstyrelserna ska även redovisa sitt arbete med att överpröva strandskyddsdispenser enligt 19 kap. 3 b § miljöbalken.

Länsstyrelsen har som en följd av ett högt ärendeflöde i förhållande till tillgängliga resurser tvingats prioritera händelsestyrd tillsyn samt granskning och överprövning av strandskyddsdispenser före egeninitierad tillsyn och tillsynsvägledning.

Målsättningen i länsstyrelsens tillsynsplan var att bedriva tillsyn vid minst tio procent av givna strandskyddsdispenser. Länsstyrelsen har prövat 49 strandskyddsdispenser under 2022 och har genomfört fem egeninitierade tillsynsärenden.

Tillsynsvägledning till länets kommuner har endast kunnat ges då den efterfrågats.

Under året har 107 kommunala strandskyddsdispenser granskats av länsstyrelsen. Av de granskade dispensererna har länsstyrelsen fattat beslut om att överpröva 48, samt upphäva 23 strandskyddsdispenser på grund av brister i besluten.

Förorenade områden (1A8)

Länsstyrelserna ska redovisa hur de verkat för att nya bidragsansökningar för att utreda och åtgärda förorenade områden ska ges in. Länsstyrelserna ska redovisa hur de har samverkat med berörda aktörer för att öka takten i åtgärdsarbetet, samt hur de har arbetat för att sprida goda exempel till kommuner och andra län.

Länsstyrelsen sammanställer varje år ett regionalt program och en prioriteringslista över de förorenade områdena i länet som utgör störst risk för människors hälsa och miljön. Programmet är nu tillgängligt på länsstyrelsens webbplats.¹⁹

Flera områden där det saknas ansvarig för sanering enligt miljöbalkens 10 kap har undersökts och sanerats under året med hjälp av statliga bidrag från Naturvårdsverket via länsstyrelsen. Flertalet av projekten som avslutats rör objekt upptagna på prioriteringslistan över de förorenade områdena i länet med högst risk. Länsstyrelsen har även verkat för att flera områden ska avhjälpas genom alternativa åtgärder, såsom in situ-behandlingar, för att minska belastningen på miljön.

Länsstyrelsen har arbetat med att vägleda kommunerna kring möjligheterna och kraven för att söka bidrag, särskilt med avseende på de nyligen genomförda förändringarna i bidragsförordningarna. Länsstyrelsen har även väglett kommunerna om objekt som kan vara aktuella för utredning eller åtgärd genom statsbidrag respektive statsstöd. Länsstyrelsen har kontinuerligt haft kontakt med de kommunala huvudmännen i länet

¹⁹ <https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/miljo-och-vatten/forenade-omraden.html>

för att följa upp bidragsprojekten och planering för kommande ansökningarna. Flera kommuner i länet, både större och mindre kommuner, arbetar med att ta fram bidragsansökningar till 2023.

Länsstyrelsen har genom Mälarlänssamverkan verkat för att sprida goda exempel samt bjudit in kommunerna till aktuella webinarium och utbildningar om tillämpning av bidragsförordningarna samt möjlighet att ta del av komplexa exempel.

Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m. (1B3)

Länsstyrelserna ska redovisa resultatet av deras samordning och ledning av det regionala arbetet avseende naturvård, invasiva främmande arter, biologisk mångfald, friluftsliv, åtgärdsprogrammen för hotade arter, artbevarande, tätortsnära natur, lokala naturvårdsprojekt samt vilt- och rovdjursförvaltning.

Länsstyrelsen deltar frekvent vid andra organisationers samråd, till exempel med Skogsstyrelsen, Sörmlandsleden och Sörmlandskustens naturskola, och bidrar där till samverkan i naturvårdsfrågor. En omfattande intern samverkan sker inom länsstyrelsen i flertalet arbetsuppgifter inom naturvårdsarbetet. Inriktningen på naturvårdsarbetet diskuteras och beslutas i styrgrupper och forum med representation från i stort sett hela bredden i länsstyrelsens uppdrag, till exempel från kulturmiljöområdet, jordbruksfrågorna och de sociala frågorna. Ett viktigt samarbete, som har stor betydelse för myndighetens arbete med övergripande naturvårdsfrågor, är samarbetet med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten kring mål och metoder i naturvårdsarbetet.

I samarbete med Region Sörmland och Skogsstyrelsen driver länsstyrelsen arbetet med ett regionalt skogsprogram där målet är att åstadkomma en bred samverkan i skogsfrågor i länet.

Länsstyrelsen har arbetat tillsammans med Skogsstyrelsen för att fördela medel till kommuner som arbetar med arbetslag inom naturvården – en fortsättning på projektet Naturnära jobb.

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med att utreda vilka arter och naturtyper som länet har ett särskilt regionalt ansvar för – *Ansvarsartsprojektet*. Syftet är att få fram de arter och naturtyper som länsstyrelsen bör satsa särskilda resurser på för att bevara och utveckla arternas livsmiljöer. Länsstyrelsen har bearbetat remissvar och skrivit en preliminär rapport. För att få bättre utväxling av statens naturvårdsmedel har länsstyrelsen under de senaste 20 åren ständigt deltagit i minst ett LIFE-projekt. Under 2022 deltar och samverkar länsstyrelsen i två sådana projekt, *LIFE2Taiga* och *LIFE Restored*. I arbetet med åtgärder för vissa hotade insekter, exempelvis raggbock, har samarbetet med Holmen Skog gjort att vi fått möjlighet att göra åtgärder på deras mark under flera år framåt i tiden. Kontinuiteten i åtgärderna bidrar här till god måluppfyllnad. Övervakningen av hotade arter har skett i nära samarbete med ideella föreningar som *Floraväkeriet* och *Birdlife Sverige*. Den ideella naturvården är viktiga samarbetspartners för myndigheten och arbetet bidrar till god förankring av den statliga naturvården. Länsstyrelsen samarbetar också löpande med Sportfiskarna och har tillgång till deras stora kunskap om vattenmiljöerna. Lunds universitet och Sveriges lantbruksuniversitet bidrar i olika projekt med kunskaper om övervakning av arter. Tillsammans med övriga aktörer inom naturvård och skogsbruk kring Mälaren deltar länsstyrelsen i ett projekt om Hjälmarens lövskogar, vilket på sikt kan stärka förutsättningarna för flera hotade arter knutna till lövskog i området. Länsstyrelsen har tagit fram och arbetar utifrån en regional handlingsplan för arbetet med friluftslivsmålen. Handlingsplanen har tagits fram tvärasektoriellt på länsstyrelsen.

Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter (1D2)

Länsstyrelserna ska redovisa myndigheternas arbete mot brottslighet inom avfallsområdet, inklusive samverkan med övriga berörda myndigheter, tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter samt hur myndigheter arbetat med stöd och vägledning till kommunerna. Av redovisningen ska framgå vilket resultat som har uppnåtts genom arbetet.

Länsstyrelsens hade som mål att anordna en polis- och åklagarträff för länets miljö- och hälsoskyddsinspektörer under 2022. Planering för träffen har skett under året och föreläsare från bland annat Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Eskilstuna kommun har meddelat att de kan medverka. Svårigheter att hitta ett datum som passar alla inblandade har dock gjort att polis- och åklagarträffen inte kunnat ske under 2022. Polis- och åklagarträff kommer därför i stället anordnas under 2023.

Förstudie vägledning miljötilståndsprövning m.m. (3C2)

Länsstyrelserna ska samråda med Naturvårdsverket i uppdraget att genomföra en förstudie som syftar till att se över förutsättningarna för att utveckla en myndighetsgemensam vägledning för miljötilståndsprövningen och miljöbedömningsprocessen, i syfte att möjliggöra en mer enhetlig prövningsprocess nationellt, öka effektiviteten i prövningen samt öka kunskapen och förutsägbarheten avseende processens olika steg. Vid genomförandet av uppdraget ska länsstyrelserna ta tillvara på kunskaper och erfarenheter från arbetet med uppdraget att bidra till att förenkla och effektivisera för verksamhetsutövare inom livsmedelskedjan att anmäla eller ansöka om tillstånd för miljöfarlig verksamhet (N2021/00171) och uppdraget att utveckla metoder och samverkansformer för samråd om projekt som syftar till minskad miljö- och klimatpåverkan (N2021/02286).

Länsstyrelsen i Södermanlands län har bidragit genom att besvara den enkät som skickades ut inom ramen för förstudien. Länsstyrelsen har även tagit del av den slutredovisning som skett inom ramen för uppdraget.

Handlingsplan för grön infrastruktur (1A6)

Länsstyrelserna ska redovisa arbetet med regionala handlingsplaner för grön infrastruktur för att stärka de ekologiska sambanden i landskapet mellan skyddade och på andra sätt bevarade områden och biotoper, samt bedöma effekterna av arbetet. Vidare ska länsstyrelserna redovisa konsekvenserna för och hur hänsyn tas till äganderätt och markvärden. Redovisningen ska ligga till grund för hur regeringen avser ta arbetet med grön infrastruktur vidare.

Fokus i årets arbete med att genomföra handlingsplanen för grön infrastruktur har varit att stärka samverkan, genomföra konkreta projekt samt att ta fram och tillgängliggöra nya kunskapsunderlag.

Samverkan med externa aktörer är en prioriterad del av verksamheten och under hösten arrangerade länsstyrelsen en temadag om vardagsnära natur för planerare och ekologer på kommunerna, där fokus var att hitta synergier mellan grön infrastruktur, friluftsliv, pollinering och invasiva arter. Länsstyrelsen har under våren deltagit i Region Sörmlands projekt med att ta fram blå- och grönstrukturer till *Strukturbild 2.0* för länet. Vidare har deltagare från den interna arbetsgruppen för grön infrastruktur på länsstyrelsen medverkat i framtagandet av Åtgärdsprogrammet för Södermanlands miljö 2022-2026, där flera åtgärder har en tydlig koppling till grön infrastruktur. Exempel på åtgärder är att utveckla kommunernas arbete med grön infrastruktur i fysisk planering och att uppdatera kunskapsunderlag om grön infrastruktur. Många andra åtgärder inom programmet handlar om att genomföra konkreta naturvårdsinsatser ute i landskapet, insatser som kommer stärka den gröna infrastrukturen, och även samverkan mellan olika aktörer.

En annan viktig del i årets arbete har varit att integrera grön infrastruktur inom länsstyrelsens olika verksamheter. Bland annat har fyra träffar genomförts i tvärgruppen för grön infrastruktur med deltagare från många olika verksamheter. Syftet med tvärgruppen är att höja kunskapen, utveckla samarbetet och stärka kommunikationen kring grön infrastruktur internt och externt.

Under året har två nyhetsbrev om grön infrastruktur i länet skickats till flera olika aktörer. Syftet med nyhetsbrevet är att lyfta de insatser, projekt och aktörer som finns i länet, och som på olika sätt bidrar till att gynna den gröna infrastrukturen.

Två samverkansprojekt om grön infrastruktur håller på att avslutas där länsstyrelsen beviljats bidrag från Naturvårdverket. Det ena projektet syftar till att förbättra livsmiljöerna för pollinerare i naturbetesmarker och det andra handlar om att ta fram kunskapsunderlag för att underlätta planering och koordinering av naturvårdsbränningar i länet. I övrigt har konkreta åtgärder i länsstyrelsens regi huvudsakligen skett utifrån redan pågående verksamheter eller projekt, så som inom områdesskydd, arbetet med åtgärdsprogrammen för hotade arter och genom rådgivning inom landsbygdsprogrammet. Det är i nuläget inte möjligt att beskriva vilken effekt som åtgärderna hittills fått på den gröna infrastrukturen i länet.

Att tillgängliggöra handlingsplanen och de kunskapsunderlag som tillhör planen, så som GIS-underlag, har prioriterats för att underlätta för landskapets aktörer att beakta landskapsperspektivet i sin egen verksamhet. Kommunerna har använt kunskapsunderlagen i större utsträckning inom översiktsplaneringen. Länsstyrelsen fortsätter även med att ta fram nya kunskapsunderlag som en del av genomförandet av handlingsplanen. Under året har länsstyrelsen publicerat nya underlag om friluftslivet och även kompletterat underlagen om marina naturvärdesinventeringar så att de täcker hela kustbandet.

Åtgärderna i handlingsplanen bygger på frivillighet och samverkan mellan olika aktörer. De kunskapsunderlag som tagits fram ska underlätta för landskapets aktörer att själva jobba med grön infrastruktur. Äganderätten är skyddad enligt grundlag och detta påverkas inte av arbetet med en grön infrastruktur.

Sammanfattningsvis ser länsstyrelsen ett behov av ett fortsatt uppdrag och riktade medel för arbetet med grön infrastruktur, både till länsstyrelserna och till andra berörda myndigheter. Länsstyrelsen välkomnar även en fortsatt dialog om regeringens förväntningar på arbetet.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	63,7	61,2	57,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	38,0	35,1	35,2
Antal årsarbetskrafter män	25,7	26,0	22,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 578	2 402	2 290
Antal beslutade ärenden	2 212	2 273	2 098
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	123	107	138
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	117 055	99 083	85 180
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	17 359	22 312	19 096

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Naturvård och miljöskydd redovisar ökade kostnader mellan åren med 18 mnkr. Det förklaras med ökade kostnader för skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden samt ökade kostnader för restaurering av vatten och miljömål. Kostnadsökningen beror även på ett högre OH-uttag.

Den positiva utvecklingen tidigare år vad gäller antalet beslut per årsarbetare och kostnad per ärende har avstannat. En möjlig orsak till avstannandet bedöms vara en ihållande personalomsättning i kombination med hög sjukfrånvaro, vilket medfört svårighet att upprätthålla en jämn ärendehandläggning. Minskningen av OH-kostnader förklaras av ett lägre uttag av bidragsmedel som minskar OH-uttaget jämfört med tidigare års finansiering via förvaltningsanslag.

Länsstyrelsen har prioriterat arbetet med att minska ärendebalansen för ärenden äldre än två år. En fortsatt ökning av inkommande och upprättade ärenden har dock medfört att antalet ärenden som är äldre än två år har ökat under 2022.

Resultatindikatorer

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen, dvs tillståndet är äldre än 20 år (st)	Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprovning	NikITA ¹⁾	-	22	26	26
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) (ha)	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	-	65 454	64 997	64 747

1) Ärendesystem, Länsstyrelsen

2) Utdrag från Naturvårdsverkets system

Länsstyrelserna har omfattande uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet. Indikatorerna i tabellen ovan är framtagna för att i årsredovisningen följa upp relevanta nationella mål inom naturvård och miljöskydd. Indikatorerna i tabellen har tydliga kopplingar till länsstyrelsernas uppdrag och bidrar till att ge information av väsentlig betydelse till regeringen. Gällande indikatorn areal strikt skyddad natur, naturreservat, naturvårdsavtal, biotopskyddsområden har det gjorts justering i redovisningen jämfört med årsredovisningen 2021. I årsredovisningen 2021 redovisade länsstyrelsen fler typer av skyddade områden som inte ska redovisas.

Resultatredovisning

I miljömålsarbetet är en av de viktigaste produkterna rapporten ”Hur är miljöläget?” som på ett enkelt sätt sammanfattar hur Södermanlands miljö mår. Länsstyrelsen vill också lyfta fram miljö- och klimatrådet som utgör en samlande kraft för miljöarbetet i länet. Under 2022 skrevs en ny avsiktsförklaring för rådet. Under 2022 beslutade rådet om ett nytt åtgärdsprogram för miljömålen med 39 åtgärder för Södermanlands miljö.

Länsstyrelsens kartläggning av natura 2000-områden som påverkas av de moderna miljövillkoren för vattenkraft resulterade i en lista på sju bevarandeplaner som behöver revideras. Arbetet med revideringarna inleddes under året. Arbetet med den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften har

fortskridit under året, men fyra verksamhetsutövare har yrkat på att berörda vattenförekomster ska klassas som kraftigt modifierade vatten. Detta har inneburit medarbete för länsstyrelsen och försvårat arbetet.

Det regionala programmet och prioriteringslistan över de förorenade områdena i länet som utgör störst risk för människors hälsa och miljön har publicerats på länsstyrelsens webbplats. Det är få ansökningar om sanering av förorenade områden som inkommit till länsstyrelsen i förhållande till beviljade medel. En möjlig förklaring till det är att länsstyrelsen inte tillräckligt aktivt verkat för att få kommunerna i länet att söka medel.

Inom naturvårdsarbetet samverkar länsstyrelsen med regionala organisationer och föreningar. Länsstyrelsen har visserligen samverkat med många aktörer i länet, men inga extra resurser har satsats på samverkan utan samverkan har fått ske inom redan finansierade uppdrag.

Resultatbedömning

Resultatbedömningen för det samlade verksamhetsområde Naturvård och miljöskydd är gott.

Länsstyrelsen har arbetat inom i stort sett alla de för länet relevanta uppdrag (jämför kommentarer i inledningen av detta avsnitt) både i enlighet med denna årsredovisning och i enlighet med andra regeringsuppdrag eller förordningar, till exempel som beredningssekretariat för vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt. Länsstyrelsen har beslutat om både nya naturreservat och en kvalificerad förvaltning av befintliga naturreservat vilka är några av de största och mest långsiktiga uppdrag myndigheten har.

Länsstyrelsen har betalat ut statsbidrag till naturvårds-, vattenkvalitets- och dricksvatteninsatser som kommer att ge effekter som fler pollinerande insekter, ökad närhet till vardagsnatur, minskad övergödning och bättre skydd för och tillgång till dricksvatten för länets växande befolkning.

Länsstyrelsen har ansvarsfullt hanterat ärendegenomströmningen med utgångspunkt i att beslut och yttranden i olika prövningsprocesser enligt miljöbalken med flera lagar har en tydlig motivering baserad på vad som bäst gagnar människors hälsa och miljön.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
4§ p3 I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Regleringsbrev
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Regleringsbrev
1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Regleringsbrev
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Regleringsbrev
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Besluta om och kontrollera jordbrukarstöd till jordbruksföretagare som direktstöd och stöd inom Landsbygdsprogrammet.
- Kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd och arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin.
- Erbjuder kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Ansvara för ängs- och betesmarksinventering.
- Ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus.
- Ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Ansvara för regionalt genomförande av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.
- Ansvara för handläggning av jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder.
- Handlägga stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för *livsmedelskedjan*:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för *fiskepolitiken* är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Fiske (3§ p11)

Länsstyrelsen har inom området fiske arbetat med ett flertal delområden och målsättningar utifrån regleringsbrev, nationella strategier, externa aktörer och myndighetens egna aktiviteter. Länsstyrelsens mest prioriterade områden inom fiske för 2022 har varit fiskevård och fisketillsyn, vilket är viktigt för livskraftiga fiskbestånd samt en långsiktigt hållbar fiskerinäring. Länsstyrelsen i Södermanland samverkar kontinuerligt med omkringliggande län inom området fiske.

Därutöver har länsstyrelsen genomfört insatser som långsiktigt främjar förutsättningar för fisk, fiske och fiskare. Dessa insatser bidrar till förbättrade fiskemiljöer och möjligheter för människor att nyttja fisk inom både yrkes- och fritidssammanhang. Insatserna bidrar också till att öka länets attraktionskraft.

Fiskevård

Länsstyrelsen har genomfört olika insatser inom området fiskevård. Under året har uppdraget omfattat exempelvis fisketillsyn, planering för fiskefredning, provfisken samt olika fiskevårdsaktiviteter i länet. Länsstyrelsen har under året hanterat fiskevårdsmedel och i slutet av året betalat ut bidrag till de godkända projekten. Länsstyrelsen är även involverad i den nationella planen för moderna miljövillkor och har utfört olika undersökningar för att stödja kommande ansökningar där de första har lämnats in till Mark- och miljödomstolen i februari 2022 (Skeppstaån, Fadabäcken, Ålbergaån). Vidare har länsstyrelsen bidragit till samverkansprocessen för Nyköpingsån. Länsstyrelsen har varit behjälplig i den pågående restaureringen i Trosaån och blivit ombedd att skapa ett förslag till en förvaltningsplan för Trosaån.

Fisketillsyn

Länsstyrelsen finansierar fisketillsynen längs kusten och i de större sjöarna med hjälp av 1:11- anslag. Planering och genomförande av tillsynen sköts av externa aktörer. Länsstyrelsen har, tillsammans med Länsstyrelsen i Västmanlands län och Länsstyrelsen i Örebro län, bidragit till fisketillsynen i Hjälmarens och Mälarens. Länsstyrelsen har utdelat bidrag till Stockholms Stad Fritid för tillsyn på kusten. Länsstyrelsen har precis som förra året haft en dialog med uppdragsgivare för fisketillsynspersoner för att se till att utbildningsbehov tillgodoses. Mot bakgrund av behovet av utbildningar har länsstyrelsen haft fortlöpande dialog med leverantör av utbildning samt med behöriga utbildare. Länet har ca 150 tillsynspersoner fördelat på ca 30 uppdragsgivare. Länsstyrelsen hanterar löpande ansökningar om nya förordnanden och förlängningar av beslutade förordnanden. Under året har samtliga, i länet förordnade, fisketillsynsmän registrerats i Nationellt register över fisketillsynspersoner. Under 2023 kommer länsstyrelsen fortsätta arbeta med och utefter Havs- och vattenmyndighetens tillsynsföreskrifter.

Fiskefredning

Under hösten 2022 har fiskefredningsområdena provfiskats genom elfiske från båt (Tureholmsviken, Kuggviken och Strandstuviken). I samma elfiske har potentiella fredningsområden också provfiskats. Fredningsområden syftar till att förstärka rovfiskbestånden på kusten. Länsstyrelsen har under året arbetet med underlag att föreslå fler fredningsområden. En projektplan planerades, men arbetet avstannade på grund av resursbrist. Förväntade effekter är sammanhängande fiskefria områden samt ett enhetligt regelverk som gynnar efterlevnaden av reglerna, vilket i sin tur gynnar fisken, kusten, yrkesfisket och fritidsfisket.

Provfiske

Länsstyrelsen har med hjälp av 1:11-anslag genomfört en serie provfisken för att övervaka fisk. Diverse provfisken i Båven inriktat på mal. Vissa provfisken har skett i sammanhang med den nationella planen för moderna miljövillkor, i de tre vattendrag som under 2022 har lämnats in till mark- och miljödomstolen. Under hösten utfördes provfisken på kusten med hjälp av elfiskebåt som utföll väl och är något som kommer utnyttjas som underlag till fiskefredningsprojektet beskrivet ovan.

Regionalt livsmedelsstrategiarbete (1A2)

Länsstyrelserna ska redogöra för och bedöma hur de utifrån den nationella livsmedelsstrategins mål (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17: MJU23, 2016/17:338) driver det regionala livsmedelsstrategiarbetet i samverkan med regioner, organisationer, kommuner och näringsliv. Redovisningen ska baseras på indikatorer som väljs av länsstyrelserna.

Det övergripande målet för livsmedelsstrategin ska vara en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Arbetet på regional nivå under 2022 har bestått i arbete med delmål och aktiviteter i länets handlingsplan för år 2022–2023 vilka är en nedbrytning för att kunna nå de långsiktiga målen till år 2030 inom den regionala livsmedelsstrategin. Länsstyrelsen har i sitt arbete på regional nivå i bidragit till att uppnå de uppsatta målen för den nationella livsmedelsstrategin. Följande indikatorer har länsstyrelsen utgått ifrån:

- Insatser för lättnad på området regler och villkor.
- Antal rådgivnings- och kompetensutvecklingsinsatser inom nya jobb och diversifiering.
- Antal kommunikationsinsatser relaterade till strategins mål.

Under året har länsstyrelsen gjort en utvärdering av effekterna av arbetet med den regionala livsmedelsstrategins handlingsplan för 2019-2021. Utvärderingen visar att ett stort antal aktiviteter och insatser har genomförts av en mångfald av regionala aktörer. Under 2022 pågick 72 aktiviteter av länets aktörer för att nå målen regionala livsmedelsstrategi. Effekterna av arbetet med regionala livsmedelsstrategin visar dock inte på betydande genomslag på företagets verksamhet, ökad konkurrenskraft eller ökad lönsamhet. Orsaker bakom utvärderingens resultat är flera, men arbetet är långsiktigt och effekterna tar tid innan de får genomslag.

Däremot finns indikationer att antalet sökande för utbildningar inom gröna näringar påvisar ett ökat intresse och en ny vuxenutbildning inom trädgård och företagande har etablerats i länet under 2022. Det finns en tydlig negativ utveckling i länet gällande jordbruksmark som tas ur produktion och under 2022 minskade jordbruksarealen i Södermanland med 600 hektar.

Ett viktigt fokusområde har varit området *Regler och villkor* där länsstyrelsen leder ett samverkansprojekt *Regler och villkor på regional nivå*. Projektet drivs i samverkan med andra länsstyrelser²⁰ samt Tillväxtverket. Under 2022 har två konferenser anordnats med syfte att prioritera och sprida projektresultat varav en hade nationellt deltagande från nationella myndigheter, länsstyrelser, kommuner och branschorganisationer. Under 2023 kommer arbetet fortsätta genom att utforma och förankra en metodbok, vars syfte är att förenkla och effektivisera länsstyrelsernas interna arbete som berör företagare. Efter projektets avslut behövs ett fortsatt arbete med att implementera projektresultatet i länsstyrelser och kommuners verksamhet. Implementeringen består av att utveckla och skapa strukturer för samordning och kalibrering av tillsyn mellan kommuner, länsstyrelsen internt och mellan länsstyrelser. För att införandet av projektets resultat och dess implementering ska falla väl ut krävs dock att länsstyrelsen prioriterar mer resurser till detta under 2023.

Länsstyrelsen arbetar för att involvera länets berörda aktörer i arbetet med livsmedelsstrategin. Som en del av detta har länsstyrelsen under 2022 anordnat två branschråd där aktörer från hela livsmedelskedjan i Södermanland medverkade. Branschrådets syfte är att tillsammans diskutera behov, utmaningar och satsningar inom livsmedelskedjan. Dialog har förts om hur branschrådet kan utveckla arbetet kring livsmedelsstrategin och vara ett forum för nätverkande. Genom att samla näringen i ett branschråd involveras näringen i kartläggningen av behov och prioriteringar och spridningen, vilket bidrar till att effekterna av arbetet med livsmedelsstrategin blir större.

Länsstyrelsen organiserar kompetensutvecklingsinsatser genom projekten för *Greppa näringen, Ekologisk produktion* och *Ett rikt odlingslandskap*. Insatserna består av rådgivning, kurser, föreläsningar, utskick av nyhetsbrev och nätverksträffar som vänder sig till verksamma inom jordbruks-, trädgårds- och skogsbruksföretag. Kompetensutvecklingen ska bidra till minskad klimatpåverkan, ökad ekologisk produktion samt biologisk mångfald i odlingslandskapet. Under året hölls sex digitala kurser och föreläsningar, 18 fysiska aktiviteter och enskild rådgivning till sörmländska företag. Arbetet med kompetensutveckling bidrar även till att målen i den regionala livsmedelsstrategin och miljömålen uppnås. Aktiviteter har genomförts gemensamt när det är möjligt. Ett exempel är arbetet med hästgårdar och näringsläckage där aktiviteter inom *Greppa Näringen* använts för att informera om *IP life rich waters* arbete som berör hästägare. Det har även genomförts en temadag *Lönsamt lantbruk i osäkra tider* i samarbete med länsstyrelsen och föreningen *Agro Sörmland*.

Arbetet med livsmedelsstrategin har även spridits genom tre nyhetsbrev och fyra artiklar i länsstyrelsens tidskrift *Aktiv landsbygd*. Via avdelningen landsbygds Facebook-sida samt länsstyrelsens egen webbplats har arbetet med livsmedelsstrategin även spridits till allmänheten.

Länsstyrelsen har i sitt arbete på regional nivå bidragit till att uppnå de uppsatta målen för den nationella livsmedelsstrategin. Förändringar i omvärlden som EU:s gemensamma jordbrukspolitik, en global marknad för livsmedel och insatsmedel, covid-19 pandemin och påverkan på grund av kriget i Ukraina, påverkar på regional nivå och är svåra att hantera inom nuvarande förutsättningar för livsmedelsstrategin. För att arbetet ska få större regionalt genomslag behöver länsstyrelsen avsätta mer resurser till uppdraget och en ökad samverkan i länet med både offentliga och privata aktörer.

---

²⁰ Stockholm, Uppsala, Östergötland, Värmland och Örebro.

Målsättning för hantering av EU-stöd (1A9)

Länsstyrelserna ska redovisa hur de vid sin hantering av EU-stöd arbetat för att öka måluppfyllelsen och effekten av genomförda insatser, minska kostnaden per stödkrona för förvaltning och kontroll av EU-fonder, effektivisera handläggningen, förenkla och underlätta för företag och myndigheter, med särskilt fokus på de som söker och de som är mottagare av stöd, utföra så tidiga utbetalningar som möjligt samt minska andelen fel i stödhanteringen.

Effektivisera handläggningen

Under senare delen av 2020 öppnade Jordbruksverket upp en funktionalitet i IT-systemet för att göra återkrav på tidigare felaktiga utbetalningar. Länsstyrelsen har fortfarande återkrav från tidigare år att hantera. Länsstyrelsen har under 2022 beslutat om återkrav för 86 ärenden och beslutat om nedsättning av återkrav för 18 ärenden. Måluppfyllelsen för andelen beslutade återkrav för länsstyrelsen är 85 procent. För att klara av återkravsarbetet fick länsstyrelsen hjälp av handläggare från annat län.

En ökad komplexitet i stödsystemet samt behovet av hårda prioriteringar i Jordbruksverkets utveckling av IT-systemen har under innevarande programperiod inneburit en ökad resursåtgång i länsstyrelsens handläggnings- och kontrollarbete. IT-systemet för handläggning har under 2022 utvecklats ytterligare, vilket gjort att fler ärenden har kunnat handläggas klart. Emellertid kvarstår vissa moment som vi tvingats hantera manuellt utanför IT-systemet, vilket varit resurskrävande och ökat risken för fel. Länsstyrelsen tog 2022 emot 1 925 SAM-ansökningar. En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Inför 2022 kvarstod delar av handläggningen från 2015-2020 års jordbrukarstödsansökningar, vilket inneburit ökade kostnader. Under 2022 har länsstyrelsen fattat 7 490 utbetalningsbeslut för stödår 2015-2022.

Förenkla och underlätta

Länsstyrelsen har ett flertal kommunikationskanaler ut till sökande: tidningen Aktiv landsbygd, digitala nyhetsbrev, webbplats samt Facebook-sida. Där upplyser vi löpande om viktiga datum för ansökan, eventuella ändringar samt vanliga fel som vi hanterar i inkomna ansökningar. Handläggarna finns också tillgängliga på mejl, via resursbrevlåda, eller på telefon, via Evi - *En väg in*. Länsstyrelsen kontakter alltid lantbrukarna över telefon, när vi begär in kompletteringar, om vi tror att innehållet i brevet kan vara svårt att tyda.

Minska fel i stödhanteringen

Under de senaste åren har personalomsättningen för handläggarna vid jordbrukarstöd varit stor. Det pågår ett arbete för att få mer stabilitet och att minska sårbarheten i arbetsgruppen. Mer erfaren personal ökar både effektiviteten och minskar andelen fel i stödhanteringen. Både handläggare och chef deltar regelbundet i länsöverskridande möten där det finns möjlighet att ställa frågor och att kalibrera sig så att bedömning och beslut blir så likvärdig som möjligt mellan länen.

Landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet (1A10)

Länsstyrelserna ska redovisa genomförandet av Landsbygdsprogrammet för Sverige 2014–2020, inklusive de två förlängningsåren 2021 och 2022, och av Havs- och fiskeriprogrammet 2014–2020 (prop. 2014/15:1 utg. 23, bet. 2014/15: MJU2, rskr. 2014/15:88) samt handläggningstider och måluppfyllnad utifrån målen inom styrnings- och uppföljningssystemet SUSS-LB för projekt- och företagsstöd respektive systemet SUSS-JBR för jordbrukarstöd.

Länsstyrelsen i Södermanlands län tog emot 164 ansökningar och har fattat 169 beslut om stöd eller utbetalningar inom landsbygdsprogrammet. Ansökningarna avser projektstöd, företagsstöd och miljöinvesteringar. Den genomsnittliga handläggningstiden för stöd och utbetalningar når inte målet på 180 dagar respektive 120 dagar inom någon av stödriktningarna.

Under 2022 genomförde länsstyrelsen fyra tillfällen för fortbildning för användning av växtskyddsmedel, där 89 personer deltog.

Verksamhetsstatistik om beslutade ärenden om förvärvstillstånd under 2022 har lämnats till Jordbruksverket. Under året har många frågor besvarats om jordförvärvstillstånd krävs för köp av lantbruksfastigheter, där totalt åtta ansökningar inkommit.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik (1A11)

Länsstyrelserna ska redovisa hur de medverkat i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik för 2023–2027 med fokus på en målsättning om ett effektivt genomförande av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken.

Under 2022 har länsstyrelserna, på olika nivåer, aktivt medverkat i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik för 2023–2027. På chefsnivå har länsstyrelserna medverkat i den strategiska beredningen på Jordbruksverket genom två landsbygdsdirektörer och länsstyrelsernas reformledare. Vidare har sju medarbetare från länsstyrelserna arbetat inom de tvärfunktionella grupperna i Jordbruksverkets reformarbete. Till det har ytterligare 36 medarbetare medverkat i olika arbetsgrupper eller uppdrag.

Länsstyrelsen är delaktiga i tvärfunktionella grupper och uppdrag som verksamhetsexperter. Målet är att utveckla metoder och arbetssätt för ett effektivt genomförande av den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023–2027.

På årets lantbruksmessa på Elmia, Jönköping, hade Jordbruksverket och länsstyrelserna en gemensam monter för att möta lantbrukare och andra stödsökande tillsammans inför införandet av den nya politiken.

Länsstyrelserna har deltagit i Jordbruksverkets arbete med att skapa ett effektivare målstyrningssystem för den strategiska planen. Länsstyrelserna har ingått i både styrgruppen och i flera arbetsgrupper under framtagandet. Under slutet av året har länsstyrelserna gjort ett eget arbete för att bemanna upp med kompetens på olika nivåer inom den nya målstyrningsprocessen.

För att skapa samsyn och förbereda alla länsstyrelser på den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 har uppdraget regelbundet behandlats på länsstyrelsens nätverksträffar för landsbygdsdirektörer. Nätverket har arbetat för att skapa goda förutsättningar inför införandet, vilket leder till förbättrade möjligheter för bra service till lantbrukarna inför 2023.

Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap (1D6)

Länsstyrelserna ska redovisa uppgifter om det stöd som enligt 11 § viltskadeförordningen (2001:724), lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler och förordningen (2016:605) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler lämnats för ersättning för skada på fisk och fiskeredskap av respektive länsstyrelse till Havs- och vattenmyndigheten.

Under 2022 betalade länsstyrelsen ut 300 000 kronor i sältskadeersättning (anslag 1:7 från HaV) till sju yrkesfiskare i länet. Fördelningen gjordes efter inkomna uppgifter enligt en förutbestämd algoritm som drivs av reparationskostnader, bränsleförbrukning och värde av infiskning.

Verksamhetens resultat**Bedömningsgrunder**

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	22,4	20,1	19,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	14,6	13,3	13,9
Antal årsarbetskrafter män	7,7	6,8	5,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	7 491	7 636	7 661
Antal beslutade ärenden	8 007	6 643	7 425
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3 163	1 606	1 530
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	26 246	22 289	22 841
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1 170	1 317	1 289

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Ett ofullständigt IT-system har under innevarande programperiod inneburit att länsstyrelsens ärendebalans varit hög. Nu finns de flesta IT-funktioner på plats och länsstyrelsen har haft möjlighet att besluta många ärenden under året. En del av de kvarvarande ärendena går dock inte att avsluta i systemet. För några av dessa ärendetyper har Jordbruksverket inplanerat driftsättning under början av 2023, men det är oklart om resterande kommer kunna avslutas. Antal ej beslutade ärenden äldre än två år har ökat jämfört med året innan. Det beror på att mycket resurser lades på återkravsarbetet 2021 vilket orsakade fler eftersläpande ärenden för 2022.

Länsstyrelsen i Södermanlands län tog 2022 emot 6 934 SAM-ansökningar. En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Inför 2022 kvarstod delar av handläggningen från 2015-2021 års jordbrukarstödsansökningar vilket inneburit ökade kostnader. Under 2022 har länsstyrelsen fattat 7 492 utbetalningsbeslut för stödår 2015-2022.

Verksamheten redovisar ökade kostnader mellan åren med 4 mnkr. Det är dels ökade kostnader för stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder, dels ökade kostnader för övergripande planering och samordning inom lantbruk och landsbygd. Kostnadsökningen beror även på ett högre OH-uttag.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel ekologisk brukad jordbruksmark (%)	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	-	*	21,6	22
Areal betesmarker och slåtterängar (ha)	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	-	16 888	16 105	16 142

* Det saknas färdig statistik för 2022 när det gäller ekologiskt brukad mark.

** Redovisas endast av Norrbotten, Västerbotten och Jämtland. Uppgiften om antalet renar i vinterjord avser resultatet från den senaste renräkningen. Renräkningen sker årligen under perioden oktober – februari och redovisas till länsstyrelsen senast 1 juli innevarande år.

1) Jordbruksverkets statistikdatabas.

När det gäller andel ekologisk brukad jordbruksmark ligger Södermanland över riksgenomsnittet på 20 procent. Många åtgärder har utförts som syftar till att gynna miljömålet ett rikt odlingslandskap, så som arbete med stärkt skötsel av naturtyper, småbiotoper och för arters bevarande i odlingslandskapet, arbete med fornvårdsmiljöer och byggnadsvård, arbete för ökad biologiska mångfald i kommunal regi samt extra lokala naturvårdssatsningens (LONA) pollineringsprojekt. Men med minskad areal åkermark, fler rödlistade arter knutna till odlingslandskapet, varaktigt uteblivet kulturmiljöstöd, ett ökat antal ärenden om att ta jordbruksmark ur produktion och underfinansierade kulturmiljöanslag, bedöms utvecklingen fortsatt vara negativ. Miljömålet kommer inte kunna nås till 2030. Intresset för vattenbruk och fiskodlingar har ökat något de senaste åren, dock är det inte alla som uppfyller de krav som ställs på vattenbruk för att få de tillstånd som krävs.

Resultatredovisning

Jordbrukarstöd

Länsstyrelsen tog 2022 emot 1 925 SAM-ansökningar. Inför 2022 kvarstod delar av handläggningen från 2015–2020 års jordbrukarstödsansökningar, vilket inneburit ökade kostnader. Under 2022 har Länsstyrelsen fattat 7 490 utbetalningsbeslut för stödår 2015-2022. Handläggningen av årets Jordbrukarstöd har följt SUSS-planen. Dock kvarstår en del ärenden från tidigare år. Prioriteringar görs för att avsluta dessa innan ny SAM-period startar.

Projektstöd

Länsstyrelsen i Södermanlands län tog 2022 emot 164 ansökningar och tog 169 beslut om stöd eller utbetalningar inom landsbygdsprogrammet. Handläggningen av projektstöd, företagsstöd och miljöinvesteringar har inte följt tidsplanen på grund av långtidssjukskrivningar och tjänstledigheter. Den genomsnittliga handläggningstiden för stöd och utbetalningar når inte målet på 180 dagar respektive 120 dagar inom någon av stödriktningarna.

Fiske

Länsstyrelsens samlade bedömning är att de prioriterade målen har uppnåtts med god kvalitet och på utsatt tid. Länsstyrelsen hanterar olika ärenden gällande tillstånd och utbetalningar löpande och det är sällan eller aldrig förseningar. Länsstyrelsen har tillsammans med angränsande län samordnat fisketillsynen i aktuella sjöar och vattendrag. Under 2022 betalade länsstyrelsen ut 300 000 kronor i sälskadeersättning (anslag 1:7 från HaV) till 7 yrkesfiskare i länet. Den interna tilldelningen av Fiskevårdsbidrag, 1:11-anslaget uppgick till 1 012 400 kronor varav 142 160 kronor konterades för intern administration av anslaget. Resterande medel

fördelades på de projekt som prioriterades av länsstyrelsen. Medlen är utbetalda. Länsstyrelsens prioriterade områden inom fiske för 2022 har varit fiskevård och fisketillsyn, vilket är viktigt för livskraftiga fiskbestånd samt en långsiktigt hållbar fiskerinäring.

Livsmedelsstrategin och kompetensutveckling inom Landsbygdsprogrammet

Länsstyrelsen organiserar kompetensutveckling till lantbrukare genom Landsbygdsprogrammet. Under året hölls sex digitala kurser och föreläsningar, 18 fysiska aktiviteter och enskild rådgivning till sörmländska företag. Arbetet med kompetensutveckling bidrar även till att målen i den regionala livsmedelsstrategin och miljömålen uppnås. Aktiviteter har genomförts gemensamt när det är möjligt. Arbetet med livsmedelsstrategin har även spridits genom tre nyhetsbrev och fyra artiklar i länsstyrelsens tidskrift *Aktiv landsbygd*. Via avdelningen landsbygds Facebook-sida samt länsstyrelsens digitala webbplats har arbetet med livsmedelsstrategin även spridits till allmänheten.

I den GAP-analys, gällande livsmedelsproduktionen i länet, som togs fram på uppdrag av länsstyrelsen så syns ingen ökning i produktionen. Livsmedelskedjan är ett komplext system och senaste årens omvärldsfaktorer som den gemensamma jordbrukspolitiken, global marknad, covid-19 pandemin och följderna av kriget i Ukraina har kostnaderna ökat för insatsmedel i primärproduktionen samt efterföljande led. Arbetet med den regionala livsmedelsstrategin samt kompetensutveckling till lantbruket har en mycket begränsad effekt på produktionen i stort och det går inte att se några omedelbara effekter på företagens verksamhet, konkurrenskraft eller lönsamhet. Samtidigt är detta ett långsiktigt arbete och strategin har bidragit till att samla aktörerna i länet och skapa en tydlighet och riktning kring vilka områden som är prioriterade för att en ökad produktion ska vara möjlig. Kompetensutvecklingen bidrar också till ett mer hållbart och motståndskraftigt jordbruk i länet. Men för att arbetet ska få större regionalt genomslag behövs mer resurser och ett större regionalt mandat.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens övergripande bedömning, gällande areella näringar, är att vi med begränsade resurser uppnår ett gott resultat.

Däremot har vi redovisat utvecklingsbehov inom vissa områden som härrör från rådande arbetsekonomiska situation. Handläggning av projekt- och företagsstöd har inte genomförts enligt fastställda handläggningstider. Det finns också ärenden inom jordbrukarstöd från tidigare år som inte handlagts färdigt.

Arbetet med den regionala livsmedelsstrategin uppnår goda resultat när det gäller att samla aktörerna i länet och att jobba mot gemensamma mål. Men sett till det övergripande målet – *en ökad och hållbar produktion av mat* – så finns det ett utvecklingsbehov gällande resurser och regionalt mandat.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Regleringsbrev
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet.
- Ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet.
- Samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser.
- Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- Det övergripande målet för *folkhälsopolitiken* är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
- Målet för *alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitik* (ANDT) är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.
- Målet för *jämställdhetspolitiken* är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för *mänskliga rättigheter* är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

- Det nationella målet för *funktionshinderspolitiken* är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för *politik mot diskriminering* är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för *integrationspolitiken* är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot *spelberoende* är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för *kriminalpolitiken* är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Folkhälsa

Ett nytt särskilt regeringsuppdrag har kommit till samtliga länsstyrelser under året: Uppdrag att stödja den regionala implementeringen av den nationella folkhälsopolitiken (S2018/04690, S2022/01941).

Uppdraget att stödja den regionala implementeringen av den nationella folkhälsopolitiken, samordningsuppdragen för alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS), det brottsförebyggande arbetet och arbetet med alkohol- och tobakstillsyn redovisas i särskild ordning enligt följande:

Uppdrag att stödja den regionala implementeringen av den nationella folkhälsopolitiken²¹ redovisas till Länsstyrelsen i Västerbotten. Uppdraget att stödja det brottsförebyggande arbetet i länet²² redovisas till Brottsförebyggande rådet. Uppdraget att stödja det förebyggande arbetet i länet för alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar²³ redovisas till Folkhälsomyndigheten. Uppdraget kring tillsyn av alkohol- och tobakslagarna²⁴ redovisas till Folkhälsomyndigheten.

Mänskliga rättigheter och icke diskriminering (1A12)

Länsstyrelserna ska redovisa hur Sveriges rättsliga åtaganden om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering belysts, analyserats och beaktas inom respektive myndighets ansvarsområden. Länsstyrelserna ska även redovisa samarbetet med andra myndigheter och vilka åtgärder som vidtagits för att stödja kommunerna i dessa frågor. Varje länsstyrelse ska även särskilt redovisa de åtgärder som vidtagits för att utveckla länsstyrelsernas arbete med mänskliga rättigheter.

---

²¹ Dnr 700-9294-2022

²² Dnr 706-340-2023

²³ Dnr 706-8306-2022

²⁴ Dnr 706-8306-2022

Insatser för mänskliga rättigheter och icke-diskriminering (1A12) redovisas under avsnittet om mänskliga rättigheter ovan.

Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer (1C6)

Länsstyrelserna ska fortsätta att ta fram och sprida kunskap om den nya lagstiftningen avseende återfallsförebyggande insatser tillsammans med Socialstyrelsen med utgångspunkt i tidigare regeringsbeslut om information och vägledning i det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer (A2021/01538).

Den 1 augusti 2021 trädde nya lagändringar i kraft. Lagändringarna innebär ett ökat fokus på det våldsförebyggande arbetet och ger ett förbättrat skydd för våldsutsatta och personer som riskerar att bli utsatta för våld. Genom att förtydliga kommunens ansvar för personer som utövar våld mot närstående vill regeringen öka förutsättningarna för att våldet ska upphöra.

Mot bakgrund av den förändrade lagstiftningen fick Socialstyrelsen och länsstyrelserna ett uppdrag att stödja kommuner och regioner med information och vägledning. Syftet med uppdraget är att socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska förstå innebörden av den nya lagstiftningen samt ha tillgång till ett kvalitetssäkrat kunskapsstöd som underlättar tillämpningen av lagstiftningen.

Utifrån vägledningsuppdraget har länsstyrelsen bjudit in till olika temadagar kring uppdraget. Temadagarna har som mål att diskutera hur aktörerna ska verka för att personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ändrar sitt beteende. Inbjudna att delta har varit de som i sina ordinarie verksamheter inom socialtjänsten redan arbetar med våldsutövare samt representanter för Region Sörmland som möter våldsutövare i sina professioner.

Kriminalvården som ska utreda behandlingsprogrammet *Predov* (Preventing Domestic Violence) och ska arbeta fram en plan för hur programmet kan spridas till kommuner och regioner. Under året hölls en temadag där inbjudna representanter fick informera om deras arbete med *Predov*. Gemensamt diskuterade representanter från kommunerna, regionen, frivården och kriminalvården hur arbetet skulle kunna implementeras i ordinarie verksamheter. Frågor som lyftes handlade om, vems ansvar det är att bedriva behandling och hur arbetet med våldsutövare ska journalföras. Arbetet har bara påbörjats och kommer under 2023 att prioriteras i det fortsatta arbetet, men en viktig faktor som lyftes var att samtliga myndigheter måste samverka kring denna fråga så det blir en tydlig roll och ansvarsfördelning mellan myndigheterna.

Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända (3B17)

Länsstyrelserna ska delta i genomförandet av Migrationsverkets uppdrag om en anvisningsmodell för ensamkommande barn samt anvisning av nyanlända till kommuner. Länsstyrelserna ska bistå Migrationsverket i arbetet med att analysera, och vid behov justera, beräkningen som ligger till grund för fördelningen av ensamkommande barn respektive nyanlända. Länsstyrelserna ska vidare lämna synpunkter på de förslag som tas fram. Länsstyrelserna ska också föra en dialog med kommunerna och möjliggöra en omfördelning av anvisningsandelar för ensamkommande barn innan de fastställs av Migrationsverket.

Södermanlands län har under 2022 tagit emot 41 ensamkommande barn inklusive barn från Ukraina. Antalet ensamkommande barn som kommit till länet blev färre än det antal som kommunerna ursprungligen planerade för. Under de senaste sex åren har antalet varit lågt i jämförelse med flyktingvågen 2015/2016. På längre sikt kan det innebära att den kompetens och kvalitet som krävs i mottagandet försvinner. Det är en utmaning för kommunerna att upprätthålla den.

Kommunernas möjligheter att möta behovet av boende för ensamkommande barn under 18 år varierar. De ensamkommande barnen har placerats på stödboende, familjehem, nätverksplaceringar och HVB-hem.

Beredskapen att möta en större oförutsedd ökning av antalet ensamkommande barn under 2023 är mycket god eller ganska god enligt 40 procent av länets kommuner. Drygt 30 procent av kommunerna gör bedömningen att beredskapen är ganska eller mycket dålig. Resterande kan antingen inte bedöma frågan eller har svarat ”varken eller”.

Länsstrategier för jämställdhetsintegrering (3C7)

Länsstyrelserna ska fortsätta arbetet med länsstrategierna (S2016/07873). Länsstyrelserna ska även, utifrån inriktningen i Jämställdhetsmyndighetens uppdrag om att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter (A2020/02041), stödja myndigheters verksamhet med jämställdhetsintegrering på regional och lokal nivå.

I länsstyrelsens uppdrag kring att stödja jämställdhetsintegrering på regional och lokal nivå kan länsstrategin²⁵ för ett jämställt Södermanland vara ett verktyg för att sprida kunskap om jämställdhetspolitiken samt möjliggöra prioriteringar i pågående jämställdhetsarbete. En viktig del för att nå ut med jämställdhetsstrategin samt arbetat med jämställdhetsintegrering i länet har varit att återuppbygga det jämställdhetsnätverk som varit vilande en längre period.

Jämställdhetsnätverket drivs av länsstyrelsen tillsammans med Region Sörmland. Den 4 oktober hölls ett uppstartsmöte med nätverket där tre av länets nio kommuner deltog. Vid mötet presenterades regional könsuppdelad statistik utifrån delmål ett till fem i de jämställdhetspolitiska målen. Under hösten har ett fortsatt arbete för att nå alla länets kommuner pågått. I dagsläget finns representanter för åtta av länets nio kommuner i nätverket. Det är för tidigt att dra några slutsatser av vilken effekt återuppbyggnaden av nätverket fått. Detta är ett långsiktigt arbete och kommer att vara fortsatt prioriterat under 2023.

Arbetet med att stödja myndigheters verksamhet med jämställdhetsintegrering på regional nivå har inte kunnat prioriteras på önskad nivå under 2022. Ett arbete för att inventera vilket behov av stöd på regional nivå som efterfrågades påbörjades och uppdraget planerades att presenteras vid forum för statliga aktörer den 5 april. Denna punkt var tyvärr tvungen att utgå till förmån för andra punkter på grund av situationen i Ukraina. Omprioriteringar bland arbetsuppgifter i personalgruppen har också medfört att detta uppdrag inte fått önskat fokus under 2022.

---

²⁵ <https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/samhalle/social-hallbarhet/jamstalldhet.html>

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	9,5	7,4	7,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	8,3	6,1	6,6
Antal årsarbetskrafter män	1,2	1,3	0,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	173	149	182
Antal beslutade ärenden	87	128	165
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	47	39	51
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	13 564	12 091	9 488
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3 310	2 011	3 619

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Antalet årsarbetskrafter inom området ökade jämfört med 2021. Den ökade resurstilldelningen 2022 har framför allt inneburit att området för integration kunde förstärkas. Ett tydligt skäl var behovet av insatser i arbetet med flyktningmottagandet från Ukraina. Det krävde i sin tur omfördelningar av insatser mellan övriga uppdrag inom området. Därutöver har såväl personalomsättning som sjuktal varit fortsatt höga.

Av tabellen framgår att antalet beslutade ärenden 2022 har fortsatt sjunka jämfört med åren 2020 och 2021. Det beror på skäl som angivits ovan. I arbetet med att slutföra öppna, äldre ärenden har fokus legat på uppdrag som rör statsbidrag inom integration. Antalet ej beslutade ärenden som är äldre än två år har ökat något jämfört med året innan.

Verksamheten redovisar ökade kostnader med 1,5 mnkr jämfört med 2021. Det är framför allt ökade kostnader gällande nyanländas etablering och hedersrelaterat våld. OH-uttaget är dock lägre.

Resultatredovisning

Folkhälsa

Resultat redovisas i särskild ordning (se stycket *Regionala uppgifter, uppdrag och mål*).

Det huvudsakliga resultatet är att samverkan med Region Sörmland för att förstärka och utveckla folkhälsoarbetet i länet har intensifierats under året. Grunden för arbetet är folkhälsopolitiken, övriga verksamhetsområden för enheten för social hållbarhet och de prioriterade områdena i Sörmlands regionala utvecklingsstrategi. Kunskap om varandras respektive uppdrag har ökat och en samverkansstruktur har arbetats fram. Fem kommunbesök har genomförts gemensamt i syfte att lägga grund för samarbete samt inventera aktörer och behov på folkhälsoområdet i länet, vilket har lett till ökad kunskap om kommunernas arbete och förutsättningar på området.

Det brottsförebyggande arbetet bedrivs enligt en gemensam samverkansöverenskommelse med Polismyndigheten. Arbetet har påbörjats under året för att ta fram en förnyad regional strategi gällande alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS) tillsammans med Region Sörmland, Polismyndigheterna och länets kommuner. Tidigare strategi har bidragit till ett ökat samlat agerande på regional nivå samt ett långsiktigt arbete i länet.

Resultatbedömning

Resultatet för området folkhälsa, jämställdhet och integration med mera måste bedömas i förhållande till länets utvecklingsbehov inom det sociala området. Eftersläpande effekter av pandemin samt insatser i flyktingmottagandet från Ukraina, har påtagligt begränsat länsstyrelsens möjligheter att, i enlighet med de flesta övriga uppdrag, aktivt initiera utvecklingsinsatser, samordna och stödja länets aktörer i det regionala och lokala utvecklingsarbetet. Eftersom länsstyrelsen inte har kunnat möta upp aktörernas behov av stöd i den utsträckning som behövs för att skapa varaktig och hållbar förändring i länet inom hela det sociala området, bedöms resultatet som otillfredsställande trots genomförda insatser.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 1 och 2§§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 1§ och 2§ i samma förordning.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med systematisk användning och analys av data och statistik

Systematisk användning och analys av data och statistik (3E2)

Länsstyrelserna ska fortsätta arbetet med utvecklingen och tillämpningen av en mer systematisk användning och analys av data och statistik som kan användas i verksamhetsutveckling och uppföljning, för att bidra till högre effektivitet i myndigheterna. Uppdraget ska samordnas av Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Projektmålen syftade till att slutföra de kvarstående aktiviteterna enligt slutrapporten från 2021 vilket i sak innebar en förvaltning av en ny produktionsmiljö.

Etableringen av projektet har påverkats tidsmässigt av interna rutiner för beslut och underlag. Projektet anses ha följt sin plan generellt när det gäller verksamhetsdelen i projektet, samlat behov och genomfört inköp av data, hållit utbildning och erbjudit support. Däremot kvarstår arbete med produktionsmiljön och förberedelse av databasen för produktionsättning.

Länsstyrelsen har omhändertagit samtliga hinder för en förvaltningsetablering sedan starten 2019. Det innefattar alla nödvändiga aktiviteter inom IT-området, så som infrastruktur, arkitektur och krav på säkerhet som utvecklings- och produktionsmiljöerna ställer enligt IT-avdelningsstandard.

Även hinder och förutsättningar för datainsamling, bearbetning, sammanställning och flöde har uppfyllts, då projektet aktivt har stöttat andra regleringsbrevsuppdrag. Idag finns det data och indikatorer i databasen som kan täcka analys och redovisning för uppemot 40 procent av nuvarande regleringsbrevsuppdrag.

Länsstyrelsen har höjt förmågan att etablera de analyssystem, vilka behövs för att stödja länsstyrelsernas skilda uppdrag.

LR-mötet beslutade i november 2022 att inte sätta systemet i förvaltning. Huvudanledningen var att den rättsliga grunden ansågs behöva en fördjupad och omfattande utredning före etablering. Det ska tilläggas att ett fortsatt regleringsbrevsuppdrag finns i regleringsbrevet 2023 med fokus på att utreda och analysera rättsliga förutsättningar, särskilt avseende dataskydd och sekretess, samt vilka krav på informationssäkerhet som ställs. Vid behov ska även författningsförslag lämnas.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

År	2022	2021	2020	2019	2018
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	6 000	6 000	4 000	6 000	4 000
Utnyttjad	3 475	3 477	3 178	3 159	3 280
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad	9 000	9 000	9 000	5 000	4 900
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	378	0	0	0	0
Räntekostnader	0	0	-1	-89	-226
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	835	840	588	656	269
Utfall mot budget	746	681	875	712	650
Utfall enligt resultaträkning	12 601	11 074	6 187	5 738	7 720
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget	6 870	6 870	6 300	5 860	4 332
Utfall	6 181	6 000	8 544	6 273	6 427
Personal					
Antal årsarbetskrafter ¹	179	176	166	166	157
Medeltal anställda ²	199	193	183	184	172
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 273	1 172	1 092	1 090	1 103
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	19	117	-564	6	11
Balanserad kapitalförändring	133	-402	162	156	145

¹ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid 1 710 timmar.

² Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Anslagskredit					
Utgiftsområde 01					
Rikets styrelse					
01 05 001 003 Länsstyrelserna					
Beviljad	3 105	3 091	2 798	2 801	2 772
Utnyttjad	0	0	0	2 401	0
Utgiftsområde 19					
Regional tillväxt					
19 01 001 003 Regionala tillväxtåtgärder					
Beviljad	5	5	12	96	387
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslagssparande					
Utgiftsområde 01					
Rikets styrelse					
01 05 001 003 Länsstyrelserna					
Summa anslagssparande	2 542	637	2 661	0	2 734
Utgiftsområde 19					
Regional tillväxt					
19 01 001 003 Regionala tillväxtåtgärder					
Summa anslagssparande	32	56	29	227	1 735
Bemyndiganden					
Tilldelat	0	0	600	2 000	3 000
Åtaganden	0	0	0	216	232

Kommentar till tabellerna sammanställning över väsentliga uppgifter

Den utnyttjade låneramen avviker från myndighetens prognosticerade utnyttjande. Detta beror på förseningar i det lokalprogram som sker vid myndigheten samt en utrangering av den immateriella anläggningstillgången PRISMA. Myndigheten har fått ränteutgifter på räntekontot med anledning av att Riksbankens styrränta höjts.

Årets kapitalförändring är lägre 2022 jämfört med föregående år. Detta beror främst på högre kostnader inom verksamheten för djur och lantbruk samt delgivning. Rättningar avseende balanserad kapitalförändring har skett 2022. Överskottet på tidigare projekt avseende betaltjänster (246 tkr) har förts mot kapitalförändringen och ackumulerat underskott avseende behörighetskurser/övrig uppdragsverksamhet har förts mot förvaltningsanslaget år 2022 (172 tkr).

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet (6.1).

Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Belopp angivna i tkr

Verksamhet	2020 ackumulerat utfall	2021 utfall intäkter	2021 utfall kostnader	2021 netto utfall	2022 budget intäkter	2022 utfall intäkter	2022 budget kostnader	2022 utfall kostnader	2022 netto budget	2022 netto utfall	2022 ackumulerat utfall
Registreringsavgift för jaktområden	49	30	66	-36	15	14	15	0	0	14	27
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-41	312	172	140	400	325	400	354	0	-29	70
Delgivning	-245	16	15	1	30	31	150	49	-120	-17	-261
Övrig offentligrättslig verksamhet	6	13	0	13	0	0	0	0	0	0	19
Summa offentligrättsliga avgifter	-230	371	254	117	445	370	565	402	-120	-33	-146

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Belopp angivna i tkr

Verksamhet	2020 ackumulerat utfall	2021 utfall intäkter	2021 utfall kostnader	2021 netto utfall	2022 budget intäkter	2022 utfall intäkter	2022 budget kostnader	2022 utfall kostnader	2022 netto budget	2022 netto utfall	2022 ackumulerat utfall
Resurssamordning	226	330	310	20	190	376	190	324	0	52	299
Övrig uppdragsverksamhet	0	0	0	0	200	0	200	0	0	0	0
Summa avgifter uppdragsverksamhet	226	330	310	20	390	376	390	324	0	52	299

Kommentar till tabeller avgiftsbelagd verksamhet

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Registreringsavgiften för jaktområden bestäms av Naturvårdsverket. År 2022 finns enbart sex st registreringsavgifter för jaktområden å 2 300 kr.

Kostnaderna för verksamheten Djur och lantbruk är högre än intäkterna. Detta är orsakat av: 1) Vid vissa kontroller behövs två kontrollanter av arbetsmiljöskäl, men regelverket tillåter bara debitering motsvarande en person. 2) När vi hanterar ärenden där djur saknar ägare finns ingen part att debitera. 3) Vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket genererar kundförluster.

I samband med arbetet kring avgiftssamråd 2021 upptäcktes att Länsstyrelsen i Södermanlands län inte tar ut någon avgift för handläggning av ansökningar från nordisk myndighet om bistånd med delgivning. Eftersom dessa delgivningar inte avser avgiftsbelagd verksamhet gjordes omföring av 2021 års kostnader mot förvaltningsanslaget. Ackumulerat underskott avser dessa delgivningar.

Övrig offentligrättslig verksamhet avser tillsyn över dammsäkerhet av dammar som är placerade i en dammsäkerhetsklass.

Länsstyrelsen i Dalarnas län har betalat ut ersättning till vissa länsstyrelser för arbete inom uppdraget Grundläggande betaltjänster 2021. Länsstyrelsen i Södermanlands län har år 2022 klassificerat om betaltjänstprojektet från övrig uppdragsverksamhet till resurssamordning mellan två statliga myndigheter och därför flyttat 2021 års intäkter och kostnader (171 754 kr) avseende betaltjänstprojektet från övrig uppdragsverksamhet till resurssamordning i Avgiftstabellen. Överskottet på tidigare projekt avseende betaltjänster har förts mot kapitalförändringen och ackumulerat utfall 2020 (226 395 kr) och utfall intäkter 2021 (20 000 kr) korrigerats avseende betaltjänstprojekt under resurssamordning.

2020 års ackumulerade underskott (-171 979 kr) avseende behörighetskurser har felaktigt redovisats som avgiftsintäkter under Övrig uppdragsverksamhet. Avgifter för behörighetskurser tas ut enligt § 4 Avgiftsförordningen (1992:191) och ska därmed inte klassificeras som övrig uppdragsverksamhet. Därför har 2020 års ackumulerade underskott på -171 979 kr förts om mot förvaltningsanslaget 2022 och ackumulerat utfall 2020 korrigerats i Avgiftstabellen år 2022.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2020–2022

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	År 2022	År 2021	År 2020
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	4 277	9 741	4 058
201 Allmänna val	2 445	414	202
25 Trafikföreskrifter	412	376	533
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	11 675	10 369	9 687
30 Regional tillväxt	82	63	46
34 Infrastrukturplanering	2 248	2 248	2 032
40 Hållbar samhällsplanering och boende	5 676	5 972	6 402
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 608	1 989	2 947
42 Energi och klimat	2 751	2 729	2 645
43 Kulturmiljö	7 766	7 944	6 584
45 Samhällsskydd och beredskap	9 948	9 127	9 633
46 Civilområde	0	-	-
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	10 733	10 266	10 582
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	61 157	48 143	37 434
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 923	2 744	2 535
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	9 295	8 378	6 958
54 Mineralfyndigheter	0	0	33
55 Miljöfarlig verksamhet	4 592	4 664	4 639
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	208	307	220
57 Förorenade områden, efterbehandling	1 569	1 449	1 520
58 Restaurering	737	333	214
60 Lantbruk och landsbygd	16 918	14 563	15 452
62 Fiske	821	860	795
70 Folkhälsa	2 797	2 396	2 023
80 Jämställdhet	2 077	1 461	1 743
81 Nationella minoriteter	16	3	13

Verksamhetsområde	År 2022	År 2021	År 2020
82 Mänskliga rättigheter	714	729	870
85 Integration	3 854	4 268	1 790
10 Myndighetsövergripande verksamhet	18 678	20 049	13 866
11 Administration och intern service	42 571	36 160	37 376
99 Resurssamverkan ²⁾	436	158	250
20-85 Summa produktion	167 299	151 535	131 589
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	228 548	207 745	182 831
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	228 984	207 904	183 080

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell A – Verksamhetskostnader 2020–2022

De minskade kostnaderna inom område 20-21 Övrig förvaltning matchas av ökade kostnader för område 201 Allmänna val.

Förändringarna mellan åren för område 25 Trafikföreskrifter beror på en marginell resursjustering för respektive år.

Kostnadsminskningen 41 Stöd till boende och energiåtgärder beror på dels är det lägre kostnader för utbetalda bidrag till energiåtgärder, dels är det lägre kostnader för allmänt och övergripande inom hållbar samhällsplanering och boende samt lägre kostnader för överklagande kommuns beslut enligt plan och bygglagen.

För områdena 50-58 Naturvård och miljöskydd förklaras med ökade kostnader för skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden samt ökade kostnader för restaurering av vatten och miljömål. Kostnadsökningen beror även på ett högre OH-uttag.

Område 60 Lantbruk och landsbygd uppvisar dels ökade kostnader för stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder, dels ökade kostnader för övergripande planering och samordning inom lantbruk och landsbygd. Kostnadsökningen beror även på ett högre OH-uttag.

För områdena 10 Myndighetsövergripande verksamhet och 11 Administration och intern service har dels avsaknaden av en avdelningschef för juridiska avdelningen, dels hanteringen av kriserna för pandemi och Ukraina påverkat kostnadsutfallet för 2022.

Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2022

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	4 277	1,87%	2 034	3,33%	6 311	2,76%
201 Allmänna val	2 445	1,07%	1 218	2,00%	3 664	1,60%
25 Trafikföreskrifter	412	0,18%	225	0,37%	637	0,28%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	11 675	5,11%	4 911	8,05%	16 585	7,26%
30 Regional tillväxt	82	0,04%	8	0,01%	89	0,04%
34 Infrastrukturplanering	2 248	0,98%	902	1,48%	3 151	1,38%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	5 676	2,48%	3 078	5,05%	8 754	3,83%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 608	0,70%	869	1,42%	2 477	1,08%
42 Energi och klimat	2 751	1,20%	1 370	2,25%	4 121	1,81%
43 Kulturmiljö	7 766	3,40%	3 321	5,44%	11 086	4,86%
45 Samhällsskydd och beredskap	9 948	4,35%	4 621	7,57%	14 569	6,38%
46 Civilområde	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	10 733	4,70%	4 734	7,76%	15 466	6,77%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	61 157	26,76%	12 089	19,81%	73 246	32,08%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 923	1,28%	1 600	2,62%	4 523	1,98%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	9 295	4,07%	3 935	6,45%	13 230	5,79%
55 Miljöfarlig verksamhet	4 592	2,01%	2 493	4,09%	7 085	3,10%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	208	0,09%	113	0,19%	321	0,14%
57 Förorenade områden, efterbehandling	1 569	0,69%	847	1,39%	2 416	1,06%
58 Restaurering	737	0,32%	30	0,05%	767	0,34%
60 Lantbruk och landsbygd	16 918	7,40%	8 074	13,23%	24 992	10,95%
62 Fiske	821	0,36%	433	0,71%	1 254	0,55%
70 Folkhälsa	2 797	1,22%	1 358	2,23%	4 155	1,82%
80 Jämställdhet	2 077	0,91%	1 001	1,64%	3 079	1,35%
81 Nationella minoriteter	16	0,01%	9	0,01%	24	0,01%
82 Mänskliga rättigheter	714	0,31%	356	0,58%	1 070	0,47%
85 Integration	3 854	1,69%	1 382	2,26%	5 236	2,29%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	18 678	8,17%				
11 Administration och intern service	42 571	18,63%				
99 Resurssamverkan ²⁾	436		239		675	
20-85 Summa produktion	167 299	73,20%	61 010	100,00%	228 309	100,00%

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	111 483					
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	228 548	100,00%			228 309	100,00%
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	228 984				228 984	

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämställs med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2022

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)
113-115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	27 239	24,43%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	15 332	13,75%
100-109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	18 678	16,75%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader 2022 och myndighetsgemensam verksamhet 2022

Ökningen av samkostnader för lokaler och IT-verksamhet står för den övervägande största förändringen för den myndighetsgemensamma verksamheten. För samkostnader för nivå 3 beror minskningen huvudsakligen på att vissa chefstjänster på juridiska avdelningen inte ersatts.

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2020–2022

Verksamhetsområde	2022 ÅA totalt	2022 ÅA kvinnor	2022 ÅA män	2021 ÅA totalt	2020 ÅA totalt
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	4,5	2,9	1,6	11,3	4,3
201 Allmänna val	3,8	3,0	0,9	0,6	0,3
25 Trafikföreskrifter	0,7	0,5	0,1	0,6	0,9
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	11,1	10,4	0,7	11,0	11,3
30 Regional tillväxt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
34 Infrastrukturplanering	2,2	0,8	1,4	2,8	2,9
40 Hållbar samhällsplanering och boende	7,0	4,9	2,1	7,4	8,1
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2,3	1,4	0,8	2,8	4,4
42 Energi och klimat	3,4	2,7	0,7	3,3	2,8
43 Kulturmiljö	8,3	2,3	6,0	8,1	7,6
45 Samhällsskydd och beredskap	10,0	5,1	4,9	9,1	10,3
46 Civilområde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	10,5	7,5	3,0	9,7	10,0
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	31,1	14,8	16,3	29,2	27,0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3,7	2,5	1,2	3,8	3,5
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	9,4	6,8	2,6	9,8	8,4
55 Miljöfarlig verksamhet	6,3	4,5	1,8	6,1	6,1
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,3	0,2	0,1	0,5	0,3
57 Förorenade områden, efterbehandling	2,2	1,6	0,6	2,0	2,1
58 Restaurering	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
60 Lantbruk och landsbygd	21,2	14,5	6,7	18,9	18,5
62 Fiske	1,1	0,1	1,0	1,2	1,1
70 Folkhälsa	3,1	2,4	0,7	2,7	2,3
80 Jämställdhet	2,3	2,2	0,0	1,4	1,9
81 Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82 Mänskliga rättigheter	0,8	0,5	0,4	0,6	0,9
85 Integration	3,3	3,2	0,1	2,6	2,1
10 Myndighetsövergripande verksamhet	9,5	6,1	3,3	11,6	11,7
11 Administration och intern service	20,1	14,4	5,7	18,6	17,0
99 Resurssamverkan	0,6	0,4	0,2	0,2	0,2
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	148,7	95,0	53,8	145,8	137,3
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	178,3	115,5	62,8	176,1	166,0
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	178,9	115,9	63,0	176,3	166,2

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämställs med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2020–2022

Antalet årsarbetskrafter mellan 2021 och 2022 är relativt konstant i förbrukning. Däremot uppvisar inte tabellen att det till viss del beror på bortfall på grund av sjukdom och personalomsättning. Den största skillnaden mellan åren är för området 201 Allmänna val på grund av valet 2022.

Tabell D – Representation

Nyckeltal	År 2022 totalt (tkr)	År 2022 per ÅA (kr)	År 2021 totalt (tkr)	År 2021 per ÅA (kr)	År 2020 totalt (tkr)	År 2020 per ÅA (kr)
Intern representation	228	1 274	124	705	71	430
Extern representation	311	1 740	91	516	177	1 062

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell D – Representation

Pandemin åren 2020-2021 har förhindrat att representation kunnat förekomma i normal utsträckning.

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	År 2022	År 2021	År 2020
Lokalkostnader (tkr), VÅS 103 ²⁾	Residens	1 344	2 611	1 248
Lokalyta (m ²)	Residens	424	424	424
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	3 170	6 159	2 944
Lokalkostnader (tkr), VÅS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	9 905	6 295	7 465
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	5 711	5 711	5 741
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 734	1 102	1 300
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	55	36	45
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	32	32	35
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁾	Kontorslokaler	5 317	5 317	5 317
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	30	30	32
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	11 249	8 906	8 713

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÅS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell E – Lokaler

Kostnadsökningen beror på ett nytt hyresavtal som började gälla 1 januari 2022.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2022

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	60	410	450	817	103	1
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	66	591	40	648	49	3
201 Allmänna val	0	58	18	76	0	0
25 Trafikföreskrifter	10	122	4	124	12	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	223	1 617	566	2 106	300	5
30 Regional tillväxt	1	12	3	12	4	0
34 Infrastrukturplanering	23	12	2	28	9	5
40 Hållbar samhällsplanering och boende	89	765	12	779	87	1
41 Stöd till boende och energiåtgärder	413	61	0	410	64	4
42 Energi och klimat	26	81	4	87	24	9
43 Kulturmiljö	352	1 108	27	1 217	270	33
45 Samhällsskydd och beredskap	72	142	47	198	63	7
46 Civilområde	0	0	0	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	144	332	23	295	204	34
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	258	135	296	313	376	39
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	151	846	45	819	223	10
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	151	327	26	305	199	12
55 Miljöfarlig verksamhet	148	290	43	305	176	17
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	17	176	2	147	48	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	25	19	11	23	32	11
58 Restaurering	0	4	3	5	2	0
60 Lantbruk och landsbygd ¹⁾	3 843	7 259	72	7 864	3 216	3 163
62 Fiske	13	159	1	143	30	0
70 Folkhälsa	84	84	19	50	137	9
80 Jämställdhet	13	1	3	2	15	3
81 Nationella minoriteter	0	1	0	1	0	0
82 Mänskliga rättigheter	32	16	4	7	45	15
85 Integration	38	32	13	27	56	20
10-85 Totalt antal ärenden	6 252	14 660	1 734	16 808	5 744	3 401

¹⁾ Under 2022 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är till största delen färdigbyggda men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av

kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skyddszoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej. För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2022 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell F – Redovisning av ärenden 2022

Antalet inkomna ärenden mellan 2021–2022 är konstant. Länsstyrelsen har annonserat i de tre senaste budgetunderlagen att ärenden som rör kulturmiljö och miljöfrågor pga infrastrukturprojektet Ostlänken har ökat. Ökningen av antalet inkomna ärenden till kulturmiljö 2021 bibehölls även 2022. Länsstyrelsen har dock förmått sänka den utgående balansen vilket är bra för de pågående stora infrastrukturprojekten i länet.

Antalet beslutade ärenden mellan 2021–2022 ökade med drygt 1 483 ärenden, vilket är en ökning med 9,7 procent. Den till övervägande största ökningen är inom området 60 stöd till lantbruk och landsbygd.

Den utgående balansen totalt minskade mellan 2021–2022 med 508 ärenden totalt, men antalet ärenden äldre än två år har samtidigt nästan fördubblats (88 procent).

Tabell G – Överklagade beslut 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	1	817	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	6	648	1
201 Allmänna val	1	76	1
25 Trafikföreskrifter	6	124	5
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	26	2 106	1
30 Regional tillväxt	0	12	0
34 Infrastrukturplanering	0	28	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	45	780	6
41 Stöd till boende och energiåtgärder	15	535	3
42 Energi och klimat	0	87	0
43 Kulturmiljö	5	1 217	0
45 Samhällsskydd och beredskap	0	198	0
46 Civilområde	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	22	295	7
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	7	313	2
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	31	819	4
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	10	305	3
55 Miljöfarlig verksamhet	0	305	0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	147	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	23	0
58 Restaurering	0	5	0
60 Lantbruk och landsbygd	14	203	7
62 Fiske	0	141	0
70 Folkhälsa	0	50	0
80 Jämställdhet	0	2	0
81 Nationella minoriteter	0	1	0
82 Mänskliga rättigheter	0	7	0
85 Integration	0	27	0
10-85 Totalt antal ärenden	189	9 271	2

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans år 2022, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under år 2022.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under år 2022 dividerat med antalet beslut under år 2022.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell G – Överklagade beslut 2022

Antal överklagade beslut och andel överklagade 2021 och 2022 är konstant och tabellen kommenteras därför inte.

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	0	
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	4	0	0
201 Allmänna val	0	0	
25 Trafikföreskrifter	4	2	50
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	22	1	5
30 Regional tillväxt	0	0	
34 Infrastrukturplanering	0	0	
40 Hållbar samhällsplanering och boende	38	9	24
41 Stöd till boende och energiåtgärder	7	1	14
42 Energi och klimat	0	0	
43 Kulturmiljö	3	0	0
45 Samhällsskydd och beredskap	0	0	
46 Civilområde	0	0	
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	27	10	37
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	3	1	33
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	21	5	24
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	5	3	60
55 Miljöfarlig verksamhet	0	0	
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	0	
58 Restaurering	0	0	
60 Lantbruk och landsbygd	7	1	14
62 Fiske	0	0	
70 Folkhälsa	0	0	
80 Jämställdhet	0	0	
81 Nationella minoriteter	0	0	
82 Mänskliga rättigheter	0	0	
85 Integration	0	0	
10-85 Totalt antal ärenden	141	33	23

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2022.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2022 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under år 2022 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under år 2022.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2022

Antalet överklagade ärenden inom 40 Hållbar samhällsplanering och boende, 50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd och 53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning har minskat mellan 2021 och 2022, vilket är merparten av minskningen för överklagade beslut.

Antalet ändrade beslut i högre instans har minskat med 18 beslut (35 procent) jämfört med föregående år.

Såsom förvaltningsprocessen ser ut med officialprövning och avsaknad av preklusionsregler så kan mycket hända mellan länsstyrelsens prövning och domstolens. En klagande kan anföra mer bevisning i överinstans och vinna målet. Då är såväl länsstyrelsens beslut som domstolens avgöranden korrekta, med det beslutsunderlag som fanns tillgängligt vid avgörandena, trots att de går tvärt emot varandra. Andra fall av ändringar kan bero på att klaganden har ändrat sin talan på olika sätt, eller att ett datum behöver justeras. Det är därför väldigt svårt att göra någon slags kvantitativ analys av ändringsfrekvensen.

Det är dock en positiv utveckling totalt för antalet överklagade beslut under åren 2020-2022.

Tabell I – Handläggningstider

VÅS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2020–2022	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Medelantal dagar 2022	Medelantal dagar 2021	Medelantal dagar 2020
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ¹⁾	90	100	99	100	18	13	7
282 Ansökan om förprovning djurstall ¹⁾	56	100	100	96	2	6	12
282 Anmälningssärenden djurskydd	90	95	97	95	23	20	21
403 Överklagade av lov, förhandsbesked	150	96	98	53	97	72	161
403 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	100	100	93	67	50	63
403 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	88	88	59	147	121	177
505 Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författn.	180	61	80	53	146	134	222
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	50	73	79	58	41	31
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ²⁾	21	95	95	99	13	13	11
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	70	100	100	91	20	27
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	94	37	76	29	65	28
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	94	89	95	11	24	14
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Företagsstöd ^{3, 4)}	180	29	15	22	390	449	326
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{3, 4)}	180	20	71	53	310	152	96
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{3, 4)}	180	77	74	74	240	144	309
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Företagsstöd ^{3, 4)}	180	-	50	100	-	186	49
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden – Projektstöd ^{3, 4)}	180	-	-	100	-	-	86
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder- Företagsstöd ^{4, 5)}	120	45	75	93	130	88	66
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{4, 5)}	120	50	76	94	172	90	67
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{4, 5)}	120	48	95	76	141	54	95
622 Ansökan om utbetalning av	120	0	0	0	0	0	0

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2020–2022	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Medel-antal dagar 2022	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020
stöd från Fiskerifonden – Företagsstöd ^{4, 5)}							
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Projektstöd ^{4, 5)}	120	0	0	0	0	0	0
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	79	92	91	35	12	11
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	100	94	94	19	17	22

¹⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

²⁾ Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

³⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁴⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell I – Handläggningstider

VÄS 525: Målet för handläggningstider avseende Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken har inte uppfyllts. Den främsta orsaken är resursbrister under året.

VÄS 555: Målet för handläggningstider avseende Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet har inte uppfyllts. Den främsta orsaken är resursbrister under året.

VÄS 602: Målet för handläggningstider avseende ansökningar om stöd och utbetalning har inte uppfyllts. Under året har Länsstyrelsen prioriterat ansökningar om utbetalning, vilket har resulterat i längre handläggningstider för ansökningar om stöd. En stor arbetsinsats pga återkravsärenden under hösten har också försämrat handläggningstiden ytterligare.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	2022	2021	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	102 251	101 274	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	12 601	11 074	2
Intäkter av bidrag	113 763	95 670	3
Finansiella intäkter	389	2	4
Summa	229 004	208 021	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-138 177	-135 961	5
Kostnader för lokaler	-12 127	-9 508	6
Övriga driftskostnader	-77 444	-61 233	7
Finansiella kostnader	-32	-18	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 205	-1 184	9
Summa	-228 984	-207 904	
Verksamhetsutfall	19	117	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	6 181	6 000	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-6 181	-6 000	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	0	3 754	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	31 599	35 374	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	177	423	14
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	-177	-283	15
Lämnade bidrag	-31 599	-39 268	16
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	19	117	17

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	2022-12-31	2021-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	0	892	
Summa	0	892	18
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	123	231	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	3 352	2 355	
Summa	3 475	2 586	19
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	479	2 134	20
Fordringar hos andra myndigheter	10 011	6 093	21
Övriga kortfristiga fordringar	659	3 753	22
Summa	11 149	11 981	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	2 469	2 440	
Upplupna bidragsintäkter	14 151	11 958	
Övriga upplupna intäkter	1 353	513	
Summa	17 973	14 911	23
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	20 174	12 124	
Summa	20 174	12 124	24
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	39 748	43 820	25
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	1 562	1 518	26
Summa	41 310	45 338	
Summa tillgångar	94 081	87 831	

Kapital och skulder (tkr)	2022-12-31	2021-12-31	Not
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	133	-402	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	19	117	
Summa	153	-285	27
Fonder			
Fonder	600	423	
Summa	600	423	15
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	0	75	28
Övriga avsättningar	1 464	1 467	29
Summa	1 464	1 542	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	3 475	3 477	30
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	7 167	7 064	31
Leverantörsskulder	13 477	8 995	32
Övriga kortfristiga skulder	2 233	2 238	33
Depositioner	1 562	1 518	34
Summa	27 914	23 291	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	10 863	10 187	
Oförbrukade bidrag	52 355	52 296	
Övriga förutbetalda intäkter	732	377	
Summa	63 950	62 860	35
Summa kapital och skulder	94 081	87 831	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivnet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	NOT
Utgiftsområde 1									
Rikets styrelse									
01 05 001 003									
Länsstyrelserna	637	106 940	-2 680	0	0	104 897	-102 355	2 542	36
Utgiftsområde 19									
Regional tillväxt									
19 01 001 003									
Regionala tillväxtåtgärder	56	100	0	0	-56	100	-68	32	37
Summa	693	107 040	-2 680	0	-56	104 997	-102 423	2 574	

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	NOT
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	500	712	
2537 Miljöskyddsavgift	5 000	4 908	
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	170	171	
2714 Sanktionsavgifter m.m.	1 200	388	
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	0	2	
Summa	6 870	6 181	10

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2023.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2022 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Under 2021 har länsstyrelsen förändrat sin policy avseende periodisering av kostnader. Den nya policyn gäller från den 1 juli 2021 och innebär att det periodiserade beloppet per månad avgör om en kostnad ska periodiseras eller inte. Om månadsbeloppet överstiger 10 tkr per månad ska kostnaden periodiseras.

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningsposter. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 50 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderogleras i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på 30 tkr redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 500 tkr, förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 100 tkr och markanläggningar som klassas som infrastrukturella tillgångar (naturmiljötillgång) på minst 250 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer köps in av Länsstyrelsen i Västra Götalands län och faktureras två gånger per år.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Markanläggningar	Respektive anläggningstillgångs nyttjandeperiod
Maskiner	5 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning	Andra uppdrag
Landshövding		
Ask, Beatrice	1 602 182	Inga uppdrag i andra statliga myndigheter eller aktiebolag
Länsråd		
Sandwall, Johanna	1 077 406	Inga uppdrag i andra statliga myndigheter eller aktiebolag
Insynsråd		
Ekström, Hans	3 750	ALMI Företagspartner Stockholm-Sörmland AB
		Karlson Ekström AB
Forss, Gunnar	3 750	Bo i Täby AB
		Bäck & Forss AB
		Bäck & Forss Bostad AB
		Bäck & Forss Gårdsradhusen AB
		Bäck & Forss Holding AB
		Bäck & Forss Invest AB
		Fastighetsbolaget Uttermarksgatan AB
		Fastighetsbolaget Skarpskytten 10 AB
		Fastighetsbolaget Smeden 21 AB
		Fastighetsbolaget Stensborgs Norra 13 AB
		Gunnar Forss AB
		Gunnar Forss Fastigheter AB
		Gunnar Forss Invest AB
		KF Förvaltning AB
		Klara Fastigheter AB
		Klockafällets vy 1 AB
		Klockafällets vy 2 AB
		Klockafällets vy 3 AB
		Klockafällets vy 7 AB
		Klockafällets vy 8 AB
		Klyftberget Bostad AB
		Klyftberget Centrum AB
		Klyftberget Fastigheter AB
		Leder i Vemdalen AB

LÄNSSTYRELSEN SÖDERMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

		Näsby Torghusen AB
		Nätet 9 i Eskilstuna AB
		Orangerihuset AB
		RN3 Växthuset AB
		RN3 Torget AB
		Skalspasset B1 AB
		Skalspasset Hotell AB
		Skalspasset Invest AB
		Skalspasset Lägenhetsbolag AB
		Stadsudden Asken 2
		Stadsudden Asken 18
		Stadsudden Fastigheter AB
		Stadsvillan Bygg och Entreprenad AB
		Stadsvillan Fastigheter i Täby AB
		Stadsvillan Förvaltning AB
		Stadsvillan Holding AB
		Stadsvillan Hotell AB
		Stadsvillan i Eskilstuna AB
		Stadsvillan Utveckling AB
		Stadsvillan Munktellsområdet AB
		Stadsvillan Projektering AB
		Stadsvillan Roslags Näsby AB
		Tech VRN AB
		Vapenslåndan AB
		Vemdalen Rekreation Klyftvallen AB
		Vemdalen Rekreation Mark AB
Högfeldt, Jacob	3 970	Strängnäs kommunföretag AB
		Energikontoret i Mälardalen AB
		Energiengagemang Sverige AB
		Claestorps Fideikommissaktiebolag
Johansson, Monica	0	Länstrafiken Mälardalen AB styrelse
		Moderbolaget Vita huset AB styrelse
		Länstrafiken Sörmland AB styrelse
		Mälardalstrafik AB styrelse
Lagerholm, Johan	5 000	
Lindstedt, Monica	3 750	Apotea AB
		Hemfrid i Sverige AB
Njuki, Caxton	3 750	

Noter till resultaträkning

Not 1 Intäkter av anslag	2022	2021
01 05 001 000 Förvaltningsanslag	102 183	101 230
19 01 001 000 Regionala tillväxtåtgärder	68	44
Summa intäkter av anslag	102 251	101 274

Intäkter av anslag för regionala tillväxtåtgärder har ökat med nästan 55%, vilket beror på ökade kostnader för systemstödet NYPS som tillhandahålls av Tillväxtverket. Under året har Länsstyrelsen fört om ett ackumulerat underskott avseende behörighetskurser mot förvaltningsanslaget (172 tkr) vilket inneburit högre utgifter än intäkter av anslag.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2022	2021
Offentligrättsliga avgifter	749	654
Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	10 064	9 574
Intäkter av andra ersättningar	1 788	847
Summa	12 601	11 074

Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av

Intäkter uthyrning	381	353
Intäkter utbildning/konferenser	341	288
Intäkter konsultuppdrag	8 490	8 148
Intäkter övriga 4 § avgifter	851	785
	10 064	9 574

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.

De offentligrättsliga avgifterna har ökat vilket framför allt beror på ökade fällavgifter för älgjaksadministration.

Intäkter av andra ersättningar har ökat med anledning av en ökad fastighetsschablon från Naturvårdsverket.

Not 3 Intäkter av bidrag	2022	2021
Bidrag från statliga myndigheter	112 532	93 091
varav		
<i>Naturvårdsverket</i>	51 489	40 847
<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	31 854	28 897
<i>Statens jordbruksverk</i>	7 662	4 650
<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	5 755	9 702
<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	4 875	3 032
<i>Länsstyrelsen i Västmanlands län</i>	1 965	680
<i>Riksantikvarieämbetet</i>	1 948	1 951
<i>Trafikverket</i>	1 639	1 486
<i>Länsstyrelsen i Jönköpings län</i>	1 275	296
<i>Post- och telestyrelsen</i>	1 204	1 102
<i>Länsstyrelsen i Östergötlands län</i>	949	-710
<i>Kammarkollegiet</i>	484	0
<i>Länsstyrelsen i Dalarnas län</i>	320	450
<i>Arbetsförmedlingen</i>	239	222
<i>Länsstyrelsen i Västernorrlands län</i>	203	0
<i>Skogsstyrelsen</i>	166	144
<i>Energimarknadsinspektionen</i>	149	0
<i>Statens fastighetsverk</i>	105	0
<i>Länsstyrelsen i Stockholms län</i>	52	189
<i>Länsstyrelsen i Jämtlands län</i>	52	0
<i>Länsstyrelsen i Kalmar län</i>	29	0
<i>Socialstyrelsen</i>	26	0
<i>Försäkringskassan</i>	10	0
<i>Länsstyrelsen i Västra Götalands län</i>	5	0
<i>Sveriges lantbruksuniversitet</i>	-11	-76
<i>Tillväxtverket</i>	-20	-49
<i>Skatteverket</i>	-30	25
<i>Övriga motparter</i>	137	253
Bidrag från övriga	1 231	2 579
varav bidrag från EU:s fonder		
	0	0
Summa	113 763	95 670

Den stora ökningen av bidrag från Naturvårdsverket avser framför allt åtgärder för värdefull natur med inriktning på skötsel av skyddade områden. Bidragen från Länsstyrelsen i Örebro har ökat vilket framför allt beror på tre nya uppdrag inom beredskap, konkurrenskraftig livsmedelssektor och särskilda jämställdhetsåtgärder. Bidragen från Statens jordbruksverk har ökat beroende på att Länsstyrelsen under året bedrivit mer verksamhet inom vissa projekt vilka finansieras inom Landsbyggsprogrammet, framför allt TA-medel. De minskade bidragen från Havs- och vattenmyndigheten beror på att Länsstyrelsen har fått mindre bidrag för egen verksamhet från myndigheten samtidigt har vissa uppdrag i stället finansierats via Länsstyrelsen i Örebro. Under 2021 prioriterade Länsstyrelsen om verksamhet, med anledning av pandemin, vilket innebar att uppdrag som finansierats av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap inte genomfördes i samma utsträckning som 2022 och 2020. Länsstyrelsen i Västmanland är huvudman för flera EU-finansierade projekt vari Länsstyrelsen i Södermanland deltar, bidragsökningen härrör till dessa projekt. Bidraget från Länsstyrelsen i Jönköping har ökat med anledning av ett forskningsprojekt om migranters värderingar som Länsstyrelsen finansierat med medel härifrån. Bidraget från Länsstyrelsen i Östergötland har ökat eftersom kostnaderna i verksamheten 2021 minskat med egen medfinansiering. Bidraget från Kammarkollegiet avser ett nytt verksamhetsbidrag inom folkhälsa. Vi har fått bidrag från Länsstyrelsen i Västernorrlands län avseende arbetet som nationell samordnare för utrikes födda kvinnor, detta uppdrag hade inte Södermanland föregående år. Länsstyrelsen bedriver från och med i år, med bidrag från Energimarknadsinspektionen, ett arbete med syfte att korta ledtider för elnätsutbyggnad.

Not 4 Finansiella intäkter	2022	2021
Räntekonto i Riksgälden	378	0
Övriga finansiella intäkter	11	2
Summa	389	2

Myndigheten har fått ränteintäkter på räntekontot med anledning av att Riksbankens styrränta höjts.

Not 5 Kostnader för personal	2022	2021
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal <i>varav</i>	-93 916	-90 872
<i>Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)</i>	-471	-441
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-44 261	-45 089
Summa	-138 177	-135 961

Not 6 Kostnader för lokaler	2022	2021
Kostnader för lokaler	-12 127	-9 508

Under 2021 omförhandlades hyreskontraktet för residenset och från den 1 januari 2022 gäller en ny överenskommen hyra.

Not 7 Övriga driftskostnader	2022	2021
------------------------------	------	------

Övriga driftskostnader	-77 444	-61 233
------------------------	---------	---------

Ökningarna avseende konsultkostnader, ca 4 mkr, och övriga kostnader, knappt 7 mkr, beror på flera insatser med anledning av myndighetens uppdrag - åtgärder för värdefull natur (finansierade av Naturvårdsverket). Resekostnaderna har ökat med cirka 1 mkr vilket fortfarande är under nivån innan pandemin (2019). Kostnaderna för representation har ökat vilket framför allt beror på extrakostnader i samband med valarbetet och att Länsstyrelsen i Södermanlands län stod värd för årets myndighetsdialog.

Not 8 Finansiella kostnader	2022	2021
-----------------------------	------	------

Räntekostnader i Riksgälden	-24	0
Övriga finansiella kostnader	-8	-18
Summa	-32	-18

Räntekostnaderna har ökat med anledning av höjd statslåneränta.

Not 9 Avskrivningar och nedskrivningar	2022	2021
--	------	------

Avskrivningar och nedskrivningar	-1 205	-1 184
----------------------------------	--------	--------

Not 10	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2020	2021	2022	2022	2022	2022
		utfall intäkter	utfall intäkter	budget intäkter	utfall intäkter	utfall kostnader	Netto utfall
	Avgifter med bestämt ekonomiskt mål						
	Åren 2020 och 2021 har länsstyrelserna haft ett undantag i regleringsbrevet enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. I regleringsbrevet 2022 är undantaget borttaget. Som en följd av det ändras notens uppställning till att omfatta intäkter för åren 2020 ,2021 och 2022 samt kostnader för år 2022. Inga jämförelsetal avseende kostnader för åren 2020 och 2021 kan tas fram.						
	2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	539	537	500	712	-312	400
	2537 Miljöskyddsavgifter	4 928	4 888	5 000	4 908	-4 535	372
	2552 Övriga offentligt rättsliga avgifter	178	124	170	171	0	171
	<i>varav</i>						
	- Avgifter enligt avfallsförordningen	176	122		167	0	167
	- Övriga avgifter	2	2		5	0	5
	Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	2 899	450	1 200	391		
	2714 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	1 696	580	1 200	388		
	2714 Särskild avgift enligt utlänningslagen	137	97	0	0		
	2714 Avgifter m.m. plan- och bygglagen	227	-227	0	0		
	2811 Övriga inkomster	840	0	0	2		
	Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	8 544	6 000	6 870	6 181		

Kommentar: Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende länsstyrelserna. Notens är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål.

Länsstyrelsen har under året arbetat för att redovisa kostnader för nedlagt arbete korrekt. Vi bedömer att myndighetens kostnader för 2022 inte är helt rättvisande. Under 2023 kommer Länsstyrelsen fortsätta arbetet med att säkerställa korrekt kostnadsredovisning. På inkomsttitel 2714, Avgifter m.m. enligt plan- och bygglagen, bokfördes 2020 en avgift som skulle till Katrineholms kommun, vilken har betalats vidare under 2021. En korrigerig är bokförd mot samma inkomsttitel för att få rätt resultat över tid på aktuell inkomsttitel, därav negativt utfall på inkomsttiteln år 2021.

Not	11	Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2022	2021
		Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-6 181	-6 000

Not	12	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2022	2021
		01 05 001 000 Förvaltningsanslag	0	3 754
		Summa	0	3 754

Fram till 2021 betalade Länsstyrelsen ut bidrag till Region Sörmland. Detta sker genom annan myndighet från och med 2022.

Not	13	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2022	2021
		Från myndighet		
		Havs- och vattenmyndigheten	10 257	9 168
		Riksantikvarieämbetet	8 688	8 073
		Naturvårdsverket	8 190	13 972
		Socialstyrelsen	3 673	3 661
		Länsstyrelsen i Västerbottens län	862	1 500
		Länsstyrelsen i Örebro län	356	250
		Post- och telestyrelsen	331	340
		Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	60
		Länsstyrelsen i Jönköpings län	-756	-1 650
		Summa	31 599	35 374

Länsstyrelsen har betalat ut mindre bidrag avseende våtmarker vilka finansieras av Naturvårdsverket. Minskningen avseende bidrag för naturnära jobb förklarar förändringen avseende medel från Länsstyrelsen i Västerbottens län. Länsstyrelsen har betalat ut bidrag som Länsstyrelsen i Jönköping finansierat till kommuner och organisationer, för insatser för asylsökande vilka har återbetalats i minskad omfattning under 2022.

Not	14	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2022	2021
		Kommunerna	0	100
		Älgvårdsfonden	177	323
		Summa	177	423

Älgvårdsfondens medel har främst använts för länsstyrelsens kostnader för älgjaksadministration och för arvoden till ledamöter i Viltförvaltningsdelegationen.

Not	15	Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2022	2021
		Ingående balans	423	140
		Årets förändring	177	283
		Utgående balans	600	423

Uppdelat på

Älgårdsfonden

<i>Ingående balans</i>	423	140
<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	177	323
<i>Lämnade bidrag</i>	0	-40
<i>Utgående balans</i>	600	423

Älgårdsfondens värde har fortsatt att öka under 2022 på grund av en för hög avgiftsnivå. Under 2022 förändrades avgiftsnivån och 2022 års förändring är mindre jämfört med 2021.

Not	16 Lämnade bidrag	2022	2021
	Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-18 410	-23 333
	Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-13 189	-15 935
	Summa Lämnade bidrag	-31 599	-39 268
	<i>inom verksamhetsområden</i>		
	<i>Byggnadsvård</i>	-7 929	-7 414
	<i>Miljömål</i>	-7 122	-4 861
	<i>Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön</i>	-4 915	-2 886
	<i>Frågor inom mänskliga rättigheter</i>	-3 673	-3 661
	<i>Restaurering av vatten som inte kalkas</i>	-2 277	-1 196
	<i>Dricksvattenförsörjning</i>	-1 594	-2 970
	<i>Förvaltning och skötsel av skyddade områden</i>	-936	-5 224
	<i>Fiskevård och fritidsfiske</i>	-870	-1 037
	<i>Jakt och viltvård</i>	-779	-1 069
	<i>Efterbehandling av förorenade områden</i>	-515	-2 190
	<i>Fornminnes- och kulturlandskapsvård</i>	-440	-651
	<i>Jämställdhetsfrågor</i>	-356	0
	<i>Kommunikationsplanering</i>	-331	-340
	<i>Kulturhistoriskt värdefulla miljöer</i>	-318	-9
	<i>Stöd till fisket</i>	-300	0
	<i>Allmänt och övergripande inom regional tillväxt</i>	0	-3 754
	<i>Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)</i>	0	-2 434
	<i>Allmänt och övergripande inom skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden</i>	0	-592
	<i>Fiskerinäring</i>	0	-280
	<i>Energi- och klimatstrategiskt arbete</i>	0	-200
	<i>Regionala program och strategier m.m.</i>	0	-100
	<i>Klimatanpassning</i>	0	-50
	<i>Integrationsfrågor</i>	756	1 650
		-31 599	-39 268
	<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	0	0

Skillnaden mellan åren avseende miljömål samt skydd av områden och arter beror på den interna klassificeringen, ingen egentlig skillnad bedöms föreligga. Bidragen inom område vattenverksamhet (förvaltning av kvalitén på vattenmiljön och dricksvattenförsörjning) har ökat något. Bidrag avseende restaurering av vatten som inte kalkas avser särskilt beviljade bidrag från Havs- och vattenmyndigheten vilka betalats ut till vissa av länets kommuner. Ersättningarna för förebyggande viltskador har minskat jämfört med föregående år. Storleken på lämnade bidrag för efterbehandling av förorenade områden har minskat 2022. Här är det naturligt med stora variationer mellan åren beroende på hur många och hur kostsamma projekt som Naturvårdsverket har beviljat bidrag till samt i vilken fas projekten befinner sig i. Länsstyrelsen har haft i uppdrag att betala ut bidrag till region Sörmland (regional tillväxt). Detta upphörde från och med 2022. 2021 betalade Länsstyrelsen i Södermanland 200 tkr i bidrag till Länsstyrelsen i Västmanland avseende energiomställning i transportbranschen, motsvarande bidrag betalades inte ut 2022. Förändringen avseende verksamhetsområdet integrationsfrågor avser insatser för asylsökande vilka återbetalats till myndigheten.

Not	17 Årets kapitalförändring	2022	2021
	Verksamhetsutfall		
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	19	117
	Summa verksamhetsutfall	19	117
	Summa årets kapitalförändring	19	117

Årets kapitalförändring är lägre 2022 jämfört med föregående år. Detta beror främst på högre kostnader inom verksamheten för djur och lantbruk samt delgivning.

Noter till balansräkning

Not 18 Immateriella anläggningstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
Balanserade utgifter för utveckling		
Ingående anskaffningsvärde	1 138	1 138
Årets försäljning, utträngning	-1 138	0
Utgående anskaffningsvärde	0	1 138
Ingående avskrivningar	-247	-19
Årets avskrivningar	-209	-228
Årets försäljning, utträngning	455	0
Utgående avskrivningar	0	-247
Bokfört värde	0	892
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	1 491	1 491
Utgående anskaffningsvärde	1 491	1 491
Ingående avskrivningar	-1 491	-1 491
Utgående avskrivningar	-1 491	-1 491
Bokfört värde	0	0
Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	0	892

Det bokförda värdet 2021 avser projekt PRISMA, ett projekt för att utveckla en systematisk och digitaliserad modell för omvärlds- och verksamhetsanalys. Detta system avvecklades 2022, efter beslut i länsrådsgruppen, och anläggningstillgången PRISMA har därför utträngts.

Not 19 Materiella anläggningstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	1 550	1 550
Utgående anskaffningsvärde	1 550	1 550
Ingående avskrivningar	-1 319	-1 212
Årets avskrivningar	-108	-108
Utgående avskrivningar	-1 427	-1 319
Bokfört värde	123	231
Maskiner, inventarier, installationer mm.		
Ingående anskaffningsvärde	10 674	9 512
Årets anskaffning	1 885	1 483
Årets försäljning, utrantering	-258	-322
Utgående anskaffningsvärde	12 302	10 674
Ingående avskrivningar	-8 319	-7 792
Årets avskrivningar	-888	-848
Årets försäljning, utrantering	258	322
Utgående avskrivningar	-8 949	-8 319
Bokfört värde	3 352	2 355
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	3 475	2 586

Fler investeringar har skett avseende materiella anläggningstillgångar i jämförelse med föregående år. Bland anskaffningarna för år 2022 finns främst inköp av fordon (1,4 mkr) och en fiskräknare (0,4 mkr).

Not 20 Kundfordringar	2022-12-31	2021-12-31
Kundfordringar - utomstatliga	479	2 134
Summa	479	2 134

Förändringen mellan åren beror främst på att Länsstyrelsen i Södermanlands län hade en fordran på Region Sörmland och några kommuner i länet avseende ett gemensamt projekt per den 31 december 2021.

Not 21 Fordringar hos andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	5 885	3 069
Mervärdesskatt	4 125	3 025
Summa	10 011	6 093

Diverse fordringar hos andra myndigheter har ökat, vilket främst beror på fakturor till Naturvårdsverket avseende naturum Stendörren. Skillnaden mellan åren avseende fordran för mervärdesskatt beror på att det under december 2022 har gjorts fler inköp jämfört med föregående år.

Not 22 Övriga kortfristiga fordringar	2022-12-31	2021-12-31
Uppbördsfordringar	621	3 747
Övriga kortfristiga fordringar	38	6
Summa	659	3 753

Den stora differensen mellan åren avseende uppbördsfordringar beror på att 2021 års fakturering av miljöskyddsfakturor skedde senare på året och därmed inte hann betalas in under räkenskapsåret 2021.

Not 23 Periodavgränsningsposter	2022-12-31	2021-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	2 469	1 848
Övriga förutbetalda kostnader	0	592
Summa förutbetalda kostnader	2 469	2 440

Ökningen avseende förutbetalda hyror beror på att hyreskontraktet för residenset omförhandlades under 2021 och från den 1 januari 2022 gäller en ny högre överenskommen hyra samt en kraftig indexuppräknings av hyresavtal. 2021 års förutbetalda kostnader avser PRISMA.

Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter <i>varav</i>	14 151	11 958
<i>Statens jordbruksverk</i>	13 364	10 370
<i>Skogsstyrelsen</i>	334	168
<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	319	371
<i>Länsstyrelsen i Jämtlands län</i>	52	0
<i>Tillväxtverket</i>	33	53
<i>Riksantikvarieämbetet</i>	27	51
<i>Energimarknadsinspektionen</i>	10	0
<i>Sveriges lantbruksuniversitet</i>	9	20
<i>Naturvårdsverket</i>	2	817
<i>Länsstyrelsen i Västra Götalands län</i>	1	0
<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	0	51
<i>Skatteverket</i>	0	30
<i>Länsstyrelsen i Stockholms län</i>	0	26
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	0	0
Totala upplupna bidragsintäkter	14 151	11 958
Övriga upplupna intäkter	1 353	513
Summa periodavgränsningsposter	17 973	14 911

Merparten av de upplupna bidragsintäkterna från Statens jordbruksverk är hänförliga till upparbetade verksamhetskostnader vilka finansieras med TA-medel och ännu inte rekviderats. Minskningen mot Naturvårdsverket beror på att Länsstyrelsen i Södermanlands län inte har något fastighetsprojekt som löper över årsskiftet till skillnad mot föregående år. Ökningen av övriga upplupna intäkter avser omhändertaganden av djur.

Not 24 Avräkning med statsverket	2022-12-31	2021-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-3 747	-3 996
Redovisat mot inkomstitel (-)	-6 181	-6 000
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	9 272	6 249
Fordringar/skulder avseende uppbörd	-657	-3 747
Anslag i icke räntebärande flöde		
Redovisat mot anslag (+)	68	44
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-68	-44
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-637	-2 661
Redovisat mot anslag (+)	102 355	104 984
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-104 260	-102 959
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-2 542	-637
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	16 507	11 818
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	122 290	124 101
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-106 222	-113 206
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	-9 204	-6 205
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	23 372	16 507
Summa utgående balans avräkning med statsverket	20 174	12 124

Den utgående balansen har ökat med anledning av ett ökat anslagssparande, minskade uppbördsfordringar avseende miljöfakturor och minskade bidragsutbetalningar.

Not 25 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
Räntekonto i Riksgälden	39 748	43 820

Behållningen på räntekontot har minskat vilket framför allt beror på ökade upplupna bidragsintäkter. Räntekontokrediterna uppgår till 9 000 tkr och den är inte utnyttjad under året.

Not 26 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	1 562	1 518

Not 27 Förändring av myndighetskapitalet

	Stats-kapital	Dona-tions-kapital	Balanserad kapital-förändring, anslags-finansierad verksamhet	Balanserad kapital-förändring, avgifts-belagd verksamhet	Balanserad kapital-förändring, bidrags-finansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2021	0	0	0	-402	0	117	-285
<i>varav</i>							
Rättelse avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	418	0	0	418
Ingående balans 2022	0	0	0	16	0	117	133
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	117	0	-117	0
<i>Årets förändring varav</i>							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	19	19
Summa årets förändring	0	0	0	0	0	19	19
Utgående balans 2022	0	0	0	133	0	19	153

Länsstyrelsen i Dalarnas län har betalat ut ersättning till vissa länsstyrelser för arbete inom uppdraget Grundläggande betaltjänster 2021. Överskottet på tidigare projekt avseende betaltjänster (246 tkr) har förts mot kapitalförändringen 2022 och uppdraget från Länsstyrelsen i Dalarnas län har klassificerats om från övrig uppdragsverksamhet till resurssamordning mellan två statliga myndigheter.

Akkumulerat resultat avseende behörighetskurser (172 tkr) har tidigare felaktigt redovisats som avgiftsintäkter under Övrig uppdragsverksamhet i Avgiftstabellen. Avgifter för behörighetskurser tas ut enligt § 4 Avgiftsförordningen (1992:191) och ska därmed inte klassificeras som övrig uppdragsverksamhet. Därför har det ackumulerade underskottet förts om mot förvaltningsanslaget 2022.

Avsättningar för pensioner och liknande**Not 28 förpliktelse****2022-12-31****2021-12-31**

Ingående avsättningar	75	72
Årets pensionskostnader	-54	150
Årets pensionsutbetalningar	-21	-147
Utgående avsättning	0	75

Den 31 december 2022 hade Länsstyrelsen inga medarbetare med pågående delpension.

Not 29	Övriga avsättningar	2022-12-31	2021-12-31
	Lokalt omställningsarbete		
	Årets förändring	-3	253
	Utgående balans	1 464	1 467
	Summa övriga avsättningar	1 464	1 467

I Länsstyrelsens plan för omställningsmedel som gäller för 2021-2022 framgår att omställningsmedel ska användas för att öka och bibehålla attraktiviteten vid myndigheten. Under 2022 har omställningsmedel reserverats för individ- och gruppinsatser, kompetensöverföring samt medel för "dubbel bemanning" vid exempelvis pensionsavgångar. Länsstyrelsen i Södermanlands län bedömer att ca 1 mkr av de avsatta omställningsmedlen kommer att förbrukas under 2023.

Not 30	Lån i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
	Ingående balans	3 477	3 178
	Under året upptagna lån	1 885	1 483
	Årets amorteringar	-1 888	-1 184
	Utgående balans	3 475	3 477
	Beviljad låneram	6 000	6 000

Not 31	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
	Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	2 336	3 286
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter	2 452	2 527
	Mervärdesskatt	2 379	1 251
	Summa	7 167	7 064

Förändringen mellan åren avseende inomstatliga leverantörsskulder beror bland annat på att fakturor från Mittuniversitetet, Uppsala universitet, Försäkringskassan och Statistiska centralbyrån ingår i leverantörsskulden föregående år, men inte år 2022. Ytterligare en förklaring till differensen är att fakturor från Länsstyrelsen i Västra Götalands län uppgick till ett högre belopp föregående år.

Not 32	Leverantörsskulder	2022-12-31	2021-12-31
	Leverantörsskulder	13 477	8 995

Förändringen mellan åren beror på ett antal större enskilda fakturor avseende projekt inom naturvård.

Not 33	Övriga kortfristiga skulder	2022-12-31	2021-12-31
	Personalens källskatt	2 186	2 234
	Övriga kortfristiga skulder	46	3
	Summa	2 233	2 238

Not 34	Depositioner	2022-12-31	2021-12-31
	Depositioner	1 562	1 518

Vid deponering gäller att den som deponerat har rätt att få tillbaka pengarna efter tre månader, om inte hyresvärden innan dess inkommit till Länsstyrelsen med uppgift om att tvist pågår. Utbetalning sker dock endast på begäran av den som deponerat, vilket innebär att Länsstyrelsen inte kan styra över när återbetalning sker. Om Länsstyrelsen inom tremånadersperioden får underrättelse från hyresvärden om att tvist pågår, får Länsstyrelsen inte betala ut pengar till någon förrän tvisten är löst, antingen i domstol eller efter överenskommelse mellan parterna. Inte heller det kan Länsstyrelsen påverka. Sammantaget innebär detta att det är mycket svårt att bedöma hur stor del av de deponerade medlen som kommer att regleras inom 12 månader. Länsstyrelsens bedömning är att i stort sett samtliga ärenden som inkommit under 2022 kan regleras under 2023.

Not 35	Periodavgränsningsposter	2022-12-31	2021-12-31
	Upplupna kostnader		
	Upplupna löner, arvoden inkl social avg	338	217
	Upplupna semesterlöner inkl social avg	9 295	9 230
	Övriga upplupna kostnader	1 231	740
	Summa upplupna kostnader	10 863	10 187
	Oförbrukade bidrag från annan myndighet	52 237	51 637
	<i>varav</i>		
	<i>Naturvårdsverket</i>	<i>16 233</i>	<i>13 200</i>
	<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	<i>9 770</i>	<i>10 027</i>
	<i>Länsstyrelsen i Östergötlands län</i>	<i>7 344</i>	<i>7 788</i>
	<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	<i>6 896</i>	<i>9 988</i>
	<i>Länsstyrelsen i Västmanlands län</i>	<i>5 194</i>	<i>4 000</i>
	<i>Länsstyrelsen i Jönköpings län</i>	<i>1 655</i>	<i>2 157</i>
	<i>Riksantikvarieämbetet</i>	<i>1 653</i>	<i>1 315</i>
	<i>Statens jordbruksverk</i>	<i>1 292</i>	<i>796</i>
	<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	<i>901</i>	<i>539</i>
	<i>Post- och telestyrelsen</i>	<i>517</i>	<i>1 208</i>
	<i>Länsstyrelsen i Stockholms län</i>	<i>174</i>	<i>195</i>
	<i>Länsstyrelsen i Dalarnas län</i>	<i>158</i>	<i>103</i>
	<i>Kammarkollegiet</i>	<i>146</i>	<i>0</i>
	<i>Trafikverket</i>	<i>145</i>	<i>145</i>
	<i>Länsstyrelsen i Skåne län</i>	<i>92</i>	<i>92</i>
	<i>Socialstyrelsen</i>	<i>41</i>	<i>68</i>
	<i>Affärsverket svenska kraftnät</i>	<i>18</i>	<i>18</i>
	<i>Länsstyrelsen i Jämtlands län</i>	<i>4</i>	<i>0</i>
	<i>Länsstyrelsen i Kalmar län</i>	<i>1</i>	<i>0</i>

Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:

- Inom tre månader	32 376	28 501
- mer än tre månader till ett år	12 533	9 795
- mer än ett år till tre år	6 074	1 559
- mer än tre år	1 254	11 782

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner
varav finansiering genom EU-fonder

118	658
-----	-----

0	0
---	---

Summa oförbrukade bidrag

52 355	52 296
---------------	---------------

Oförbrukade bidrag från Naturvårdsverket har ökat jämfört med 2021, vilket till stor del beror på att Länsstyrelsen under 2022 har fått ökade bidrag från Naturvårdsverket avseende viltskador, våtmarkssatsning i skyddade områden och sanering och återställning av förorenade områden vilket Länsstyrelsen inte fullt ut kunnat bedriva verksamhet för under året. Medlen avseende våtmarkssatsning i skyddade områden kommer att förbrukas under första kvartalet 2023. När det gäller medel för sanering och återställning av förorenade områden kommer medlen att användas under 2023. De oförbrukade bidragen från Länsstyrelsen i Västmanlands län har ökat till följd av inbetalningar avseende EU-projekt. Minskningen från Länsstyrelsen i Örebro län 2022 kan bland annat härledas till pandemirelaterade bidrag vilka nyttjats eller återbetalats.

Övriga förutbetalda intäkter

Övriga förutbetalda intäkter, utomstatliga

732	377
-----	-----

Summa förutbetalda intäkter

732	377
------------	------------

Ökningen avser bland annat omförda virkesintäkter.

Summa periodavgränsningsposter

63 950	62 860
---------------	---------------

Noter till anslagsredovisning

		Belopp i tkr			
	Anslag/Benämning	Villkor		Belopp	Utfall
NOT 36	01 05 001 003	Anslagskredit		3 105	0
	Länsstyrelsen i	Anslagsbehållning som disponeras, 3 %		3 128	2 542
	Södermanlands län	Kredit på räntekonto		9 000	0
		Låneram för anläggningstillgångar		6 000	3 475
		Finansiering av förvaltningskostnader hos Region Sörmland		0	0
<p>Myndighetens stora anslagssparande beror till övervägande del på en hög sjukfrånvaro samt personalomsättning vilket inneburit lägre personalkostnader.</p> <p>Myndigheten står inför flera stora planerade investeringar, bl.a. lokalprogram och utbyte av fordon. I januari 2023 har ytterligare fordon köpts in för knappt 1 mkr. Under året beslutades att PRISMA skulle avvecklas, vilket innebar en lägre utnyttjad låneram jämfört med planerat.</p>					
NOT 37	19 01 001 003	Anslagskredit		5	0
	Regionala	Anslagsbehållning som disponeras		Inget	0
	tillväxtåtgärder,	Uppföljning och utvärdering		100	68
	Länsstyrelsen i				
	Södermanlands län	Beställningsbemyndigande		Inget	0

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Årsredovisningen är beslutad den 22 februari 2023.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Nyköping den 22 februari 2023

Beatrice Ask

Landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Om länsstyrelsen
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p3	Följa tillståndet i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p4	Främja samverkan	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p5	Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3§ p11	Fiske	Areella näringar
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar
4 a§	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m. (datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av tvärsektoriella frågor

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård och miljöskydd
7§	Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Samhällsskydd och beredskap
7 a §	Civilområdesansvar	Samhällsskydd och beredskap
7 b §	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd
16§	Delegation för rennäringsfrågor	Areella näringar
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2022.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Tillsyn strandskydd	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A8 Förenade områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län (kopia till MSB)
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m.	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter/ Naturvård, artbevarande m.m.	Alla län
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län

LÄNSSTYRELSEN SÖDERMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Alla län
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprövning m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Naturvård och miljöskydd	Alla län
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller exempel på regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Information av väsentlig betydelse	Övrig redovisning
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsbelagd verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18	Utveckling av hållbara städer	Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2022 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2023-02-22	Lst Örebro
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-25	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3A2 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-17	Lst Dalarna redovisar till Naturvårdsverket och Miljödepartementet (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3A3 Resultat och effekter av arbetet med att skydda dricksvatten	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet)
3A4 Statligt stöd för bättre vattenhushållning	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet
3A5 Stöd till kommunernas kontinuitetsplanering	Uppdrag / A. Nationella mål		Lst Jönköping samordnar dricksvatten. Lst Västernorrland samordnar avloppsrening.
		2022-02-28	Delredovisas till Miljödepartementet
		2023-02-22	Slutredovisas till Näringsdepartementet och Miljödepartementet.
3A6 Restaurering och anläggning av våtmarker	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Lst Gotland redovisar till Miljödepartementet
3A7 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3A8 Uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3A9 Kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-01	Statens jordbruksverk (kopia till Näringsdepartementet)
3A10 Föregående års fisketillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-01	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Näringsdepartementet)
3A11 Missbruk av spel om pengar	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-31	Socialdepartementet
3A12 Utbildning psykisk hälsa MILSA	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-31	Gäller enbart Lst Skåne som redovisar till Socialdepartementet
3A13 Förstärkt tillsyn Alkohol och nikotinprodukter	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-31	Socialdepartementet
3B1 Statlig närvaro och service i länet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-06-15	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B2 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3B4 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-11-14	Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)

LÄNSSTYRELSEN SÖDERMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3B5 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-04-01	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar till Kulturdepartementet
3B6 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-12-01	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3B7 Regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B8 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B9 Tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-01 2023-03-31	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst Dalarna samordnar Delredovisning Slutredovisning
3B10 Stödja kommunerna i deras arbete med att motverka vräkningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-06-15	Boverket i enlighet med förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar
3B11 Föräldrarskapsstöd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Socialdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B13 Aktiviteter på demokratiområdet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B14 Motverka rasism på arbetsmarknaden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-01	Lst Stockholm redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B15 Nationellt kompetenscentrum hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-05-31	Gäller enbart Lst Östergötland som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B16 Lägesbilder om mottagandet av nyanlända och asylsökande	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B18 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för mottagandet av vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B19 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för ensamkommande barn och unga	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B20 Insatser för asylsökande m.fl.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B21 Redogöra för vilka insatser som ersättning lämnats enligt 37 och 37 a §§	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B22 Bedömning av resultat statlig ersättning insatser för vissa utläningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B23 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C1 Bredbandsutbyggnad	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-01-31	Post- och telestyrelsen (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3C3 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)

LÄNSSTYRELSEN SÖDERMANLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C5 Lämna utgiftsprognoser anslag 1:1 m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Gäller berörda län som redovisar till Tillväxtverket
3C6 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-09-23	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C8 Jämställdhetsperspektiv m.m. i krisledningsarbetet	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2024-02-22	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3C9 Regionala resurscentra bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-10	Lst Östergötland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C10 Bidrag till arbete mot mäns våld mot kvinnor	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-01-01	Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet) redovisas i samband med redovisningen enligt förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor.
3D1 Byggnadsnämndernas tillsynsarbete	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-09	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D2 Analysera kommunernas användning av att begära planeringsbesked	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-01-31	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D3 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-03-31	Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet), Lst Västernorrland samordnar
3D5 Uppgifter - inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-11-30	Miljödepartementet, Lst Skåne samordnar
3D6 Effektiv och rättssäker tillsyn	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västernorrland samordnar
3D7 Effektivisera prövningsverksamheten	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Blekinge samordnar
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-02-07 2022-04-27 2022-07-29 2022-10-28	Hermes
3E2 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-05-16 2023-01-26	Finansdepartementet, Lst Södermanland samordnar Dnr 100-456-2023
3E3 Erfarenheter av vad pandemin inneburit för minskade utsläpp från tjänsteresor	Uppdrag / E. Övriga uppdrag		Redovisningen ska ske inom ramen för myndigheternas miljöledningsarbete i enlighet med vad som gäller enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.
3E4 Åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar

Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning

Länsstyrelsernas IT-avdelning har bidragit i den länsstyrelsegemensamma portföljstyrningen i förvaltning och projekt inom bland annat digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen och bidragit i Tillväxtverkets utveckling av verksamt.se.

IT-avdelningen har medverkat i länsstyrelsernas gemensamma samordningskansli med anledning av Rysslands invasionskrig i Ukraina och utvecklat metodstöd, rapportering och analys av en lägesbild av cybersäkerhet i Sveriges kommuner. Länsstyrelserna har via IT-avdelningen aktivt medverkat i eSams projekt om Digital Samverkan (dSam) inom offentlig sektor. Det är av stor vikt för länsstyrelserna att digital samverkan fungerar på ett bra sätt inom offentlig sektor då länsstyrelserna har omfattande kontakter med kommuner och andra myndigheter.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Tillfälligt hanterar Löneservice även lönerna för Brottförebyggande rådet, Brå. Löneservice huvuduppgift är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Värmland för funktionen Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Under 2022 har Löneservice i snitt hanterat 7 900 löner och betalat ut cirka 186 miljoner kronor per månad för länsstyrelserna. Samma siffror för år 2021 är 7 600 löner och 176 miljoner kronor per månad. Ökningen beror delvis på att de flesta länsstyrelser anställde extra personal för arbetet med årets val, totalt cirka 1 500 personer. För MUCF och Brå hanteras ytterligare cirka 300 löner per månad.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna och att Löneservice kan hantera ett ökat antal löneutbetalningar sparar tid och kostnader för uppdragsgivarna.

Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske, exempelvis pensionsuppgifter, statistik och skatteuppgifter som rapporteras varje månad. Samarbetet med länsstyrelsernas andra nationella funktioner och projekt blir enklare i lönerelaterade frågor. Effekten av samordningen har under åren också lett till att även kompetensen kring lön och avtalsfrågor har samordnats hos Löneservice. Löneservice har en betydligt mer rådgivande roll idag.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Värmland för telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationen har under ett händelserikt år levererat god service. Vi upplever ett intresse från länen att vi skulle kunna avlasta dem mer genom ett bredare uppdrag. En ökad snitthanteringstid visar att medborgaren förväntar sig ökad service. Resultatet av denna trend är en behovsanalys som kommer att gå ut nationellt till våra kunder.

En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd har under året avlastat länen mer genom att utföra registreringskontroller. En stor mängd samtal har under året handlat om frågor som berör de nya jordbrukarstöden för 2023.

Vår samverkan med IT-avdelningen på strategisk nivå är fortsatt viktig.

Vi har under 2022 fått en ökad mängd frågor från länsstyrelserna angående att verksamhetsanpassa sin tillgänglighet via telefon. Det har resulterat i flera digitala utbildningsinsatser där responsen från utbildningarna har varit väldigt positiv. Vi har nu därför planer på att under 2023 erbjuda dessa utbildningar vid fler tillfällen.

En god telefonkultur i våra verksamheter stärker varumärket Länsstyrelsen där tillgänglighet är en viktig faktor för hur medborgaren upplever myndigheten.

Ekonomiadministration LstEA

LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Världen för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

LstEA har en bemannad support och syftet är att stötta länsstyrelserna gällande ekonomiska frågor för att eftersträva en hög kvalitet. Under 2022 har LstEA hanterat drygt 1 000 supportfrågor.

LstEA har gjort ett 30-tal utsökningar ur ekonomisystemet för länsstyrelsernas räkning och på sätt effektiviserat hanteringen och kvalitén för dessa förfrågningar såväl interna som externa. Flera av utsökningsmallarna har förbättrats under året för att bättre fånga in frågeställarens behov.

VÄS-förvaltningen har under året arbetat med att utveckla verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS). Som ett resultat av detta har VÄS-strukturen kompletterats med ett nytt verksamhetsområde som ska följa upp de sex nya civilområdena. Processen följer tidslinjen och en uppdaterad VÄS-struktur kommer redovisas i mitten av januari 2023.

LstEA har genom ÅR-mallgruppen förvaltats och utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen som ligger till grund för länsstyrelsernas årsredovisning. Några av förändringarna är

- Minskat antalet resultatindikatorer från 27 till 15. Bedömningsgrunden ska ha mer fokus på resultat och mindre beskrivande. Målet är att få en mer rättvisande bild av resultatutvecklingen över tid
- Lyft ur länsstyrelsegemensamma texter och lagt till dem i en ny bilaga E.

Dataskydd och informationssäkerhet

Den länsstyrelsegemensamma stödfunktionen Safirs uppdrag är att främja en god dataskyddskultur och informationssäkerhet både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. Genom gemensam IT, gemensamma system och i stort sett identiska uppdrag behöver de 21 länsstyrelserna hantera och lösa dessa frågor på samma sätt. I funktionen ingår befattningen dataskyddsbud, som är obligatorisk

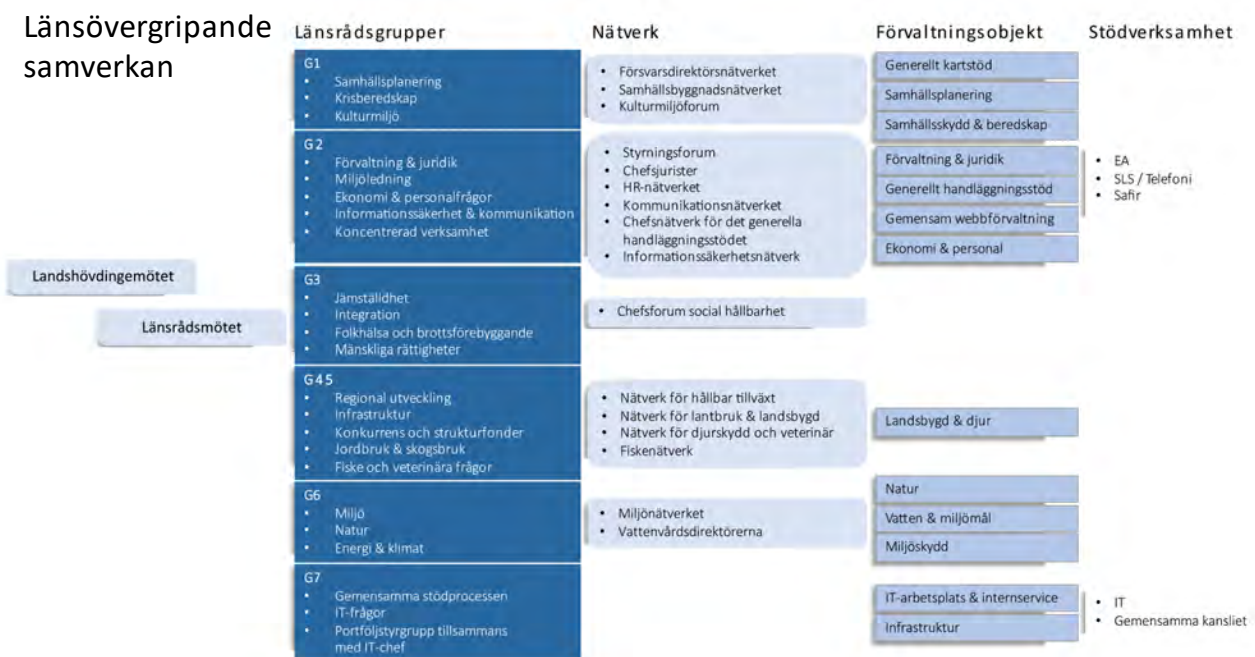

enligt dataskyddsförordningen. Värmland för den gemensamma stödfunktionen är Länsstyrelsen i Stockholms län.

En effekt av det länsstyrelsegemensamma arbetet med informationssäkerhet och dataskydd är att vi har höjt säkerhetskulturen genom utbildning för att höja basnivån på kunskap och medvetenhet hos medarbetarna och framför allt hos de grupper som arbetar direkt med informationssäkerhetsfrågor. Tillsammans med förvaltningsorganisationen, Gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar länsstyrelserna systematiskt och riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsernas information, särskilt när det gäller personuppgifter.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliets ska i sitt övergripande uppdrag skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning samt inom området stärka och effektivisera samarbetet. Detta innebär att på länsrådets uppdrag arbeta med länsstyrelsegemensamma strukturer och styrning av utveckling och förvaltning. Värmland för det gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Figur 2. Länsövergripande samverkan

För att kunna hantera länsstyrelsernas bredd av verksamhetsområden har länsråden delat in sig i 6 länsrådsgrupper och i respektive länsrådsgrupp deltar 5-7 länsråd. Varje länsrådsgrupp har ett antal nätverk knutna till sig, som arbetar operativt på uppdrag från länsrådsgruppen. Alla nätverk har representation från samtliga 21 länsstyrelser.

Förvaltnings- och utvecklingsportfölj

För att åstadkomma en effektiv samverkan har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning av sin utveckling och förvaltning. På en övergripande nivå styrs den gemensamma utvecklings- och förvaltningsportföljen genom att planering, uppföljning och beredning m.m. sker hos det gemensamma kansliet. Beslut fattas av länsrådsgrupp 7 som tillsammans med IT-chefen utgör portföljstyrgrupp.

Förvaltningsportföljen har en förvaltningsmodell och tretton etablerade förvaltningsobjekt. Varje objekt styrs, inom ramen för sitt mandat, av en objektstyrgrupp med objektägare från både verksamheten och IT-avdelningen. Objekten är knutna till den länsrådsgrupp som ansvarar för verksamhetsområdet, och har även en koppling till ett eller flera av länsrådsgruppens nätverk.

Utvecklingsportföljens utvecklingsinsatser kopplas till gemensamma strategier och en gemensam digital målbild är under framtagande. Därutöver har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras utifrån beroenden till sektorsmyndigheternas uppdrag. För 2022 är det exempelvis arbete med samtjänster tillsammans med Tillväxtverket och uppdrag samordnade av DIGG (Myndigheten för digital förvaltning) såsom Single Digital Gateway. Inom ramen för arbetet med Tillväxtverket har länsstyrelserna arbetat med flera av de byggblock som finns i ENA för att utveckla hållbara tjänster och lösningar för framtiden. Det har tagits fram flera nya e-tjänster som kopplats till verksamt.se där företag får stöd och vägledningar och inom kort kommer kunna följa sitt ärende. Länsstyrelsernas e-tjänster kan hämta adressuppgifter från bastjänsten via Bolagsverket och arbete pågår utifrån byggblocken Mina ärenden och API-hantering. Under året har även ensade och länsstyrelsegemensamma huvudprocesser för tillsyn och prövning tagits fram. I övrigt anpassas innehållet i de båda portföljerna utifrån verksamheternas behov.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de globala målen. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om agendans koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärspektoriella arbetssätt, samt en bättre omvärldsbevakning. Exempel på väsentliga insatser under året:

- Länsstyrelserna finns representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen. Länsstyrelsen har sedan 2022 rollen som samordnare för GD-forum. Det innebär sammankallande av Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Värmlands län är ordförande, samt den Operativa gruppen, som består av tjänstepersoner.
- Extern samverkan med bland annat Nationella samordnaren för Agenda 2030, Lokala Sverige, SCB och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA1). På uppdrag av nationella samordnaren har Länsstyrelsen i Södermanlands län tagit fram en förstudie om verktyg för tillgängliggörande och visualisering av data.
- Det länsstyrelsegemensamma arbetet har haft två fördjupningsområden; extern samverkan samt hur Agenda 2030 beaktas i beslut och processer.
- Länsstyrelsegemensam konferens för länsledningar, länsstyrelsernas kontaktpersoner för Agenda 2030, chefer och strateger som berörs av arbetet med Agenda 2030.
- Nyhetsbrev om Agenda 2030 och gemensam samverkansytan för Agenda 2030.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Ett beslut har tidigare fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Sedan pandemins start har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats och tillfälligt stannat av.

Länsstyrelsernas arbete med att bistå Rådet för hållbara städer (M2017/03235/Mm)

Länsstyrelserna ingår som en av 14 medlemmar i regeringens Råd för hållbara städer. I mars 2022 fick rådet ett förlängt och ändrat uppdrag med tydligare fokus på att arbeta mot mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030. Rådet ska enligt uppdraget utveckla sin gemensamma webbplats till en plattform för kunskap och finansiering för utveckling av hållbara städer och samhällen. Rådet ska även stödja kommuner som berörs av större industrietableringar och industriexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län. Rådets nuvarande uppdrag sträcker sig till 31 december 2030.

I februari 2022 lämnade rådet enligt tidigare uppdrag sin årliga rapportering till Regeringskansliet. Rådets ledamöter har under året haft fyra möten och rådets expertnätverk har haft nio möten. I juni hölls även ett gemensamt stormöte i Skellefteå där bland annat rådets ledamöter, rådets expertnätverk, representanter från rådets tre referensgrupper och representanter från kommunledningarna samt ledningar från regioner och länsstyrelser i Norrbotten och Västerbotten deltog. Syftet med mötet var att skapa kontakter, att skapa förståelse för varandras uppdrag och utmaningar samt lägga grunden för ett framtida gemensamt arbete.

Under året har rådets medlemmar även bidragit med material till den gemensamma webbplatsen i form av information om nya kunskapsstöd, metoder och finansieringsmöjligheter, i syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stadsutveckling.

I september skickade rådet in en ansökan till Tillväxtverket om att driva en samverkansplattform med stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Den syftar till att stötta genomförandet av Regionalfondens insatser inom hållbar urban utveckling genom att vara en nationell plattform för erfarenhetsutbyte och samverkan.

Länsstyrelsernas roll i rådet är att bidra med kunskap och kompetens om kommunernas förutsättningar att arbeta med hållbar utveckling. Länsstyrelsernas olika regionala nätverk betyder mycket för rådets arbete för att nå ut till kommunerna. Bedömningen är att länsstyrelsernas arbete i rådet mycket väl motsvarar dess roll och ansvar samt att rådet uppfyller sitt syfte.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) samordnar det regionala klimat- och energiomställningsarbetet. LEKS bidrar till att utveckla samverkan mellan länsstyrelserna, deras olika sakområden, berörda myndigheter och departement. Exempel på väsentliga insatser som LEKS genomfört 2022 är:

- Arrangerat en ledningskonferens med länsstyrelsernas länsledningar med temat *Ledarskap för energi- och klimatomställningen* och två nätverkskonferenser för handläggare. Konferenserna har lett till ökat samarbete mellan länsstyrelsernas sakområden och kunskapsutveckling.
- Tre samverkansledare och flera projekt har samordnat arbetet inom respektive område. Arbetet har underlättat länsstyrelsernas handläggning och utåtriktade arbete och lett till snabb och effektiv hantering av ansökningar och projekt, liksom förbättrade arbetssätt och underlag.
- Utvecklat Klimatklivet genom integrering av IT-miljön för ansökningar. Arbetet har lett till effektivare hantering av stödet och synergier mellan olika åtgärdsprojekt.
- Samordnat remissvar. Insatserna har bidragit till ökad kunskapsöverföring inom olika sakfrågor och bättre, samordnade remissvar.
- Framtagande av stöd, mallar och rutiner för arbetet med Elektrifieringspiloter. Insatserna utgjorde en förutsättning för att Länsstyrelsens uppdrag kunnat genomföras.
- Tillsammans med Energimyndigheten utvecklat uppdraget om stöd till kommuner och regioner i energibesparingar.

Flera av insatserna sker i samverkan med RUS och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnås målen för det länsstyrelsernas gemensamma arbetet med energi- och klimatomställning.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet. RUS vision är att miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030. RUS bidrar till tydligare uppföljning av miljömålen och till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp. Vidare förstärker RUS länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. I RUS styrgrupp ingår chefsnätverk på länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och SKR som adjungerade. I RUS arbetsgrupp ingår medarbetare från flera länsstyrelser.

Väsentliga insatser under året:

- Samordning och utveckling av miljömålsuppföljningen. Insatser inom miljöinformationsförsörjning och miljöövervakning. Medverkan i fördjupad utvärdering av miljömålen 2023.
- Samordning av arbete i Miljömålsrådet och med Agenda 2030.
- Projekt inom sakområden, bland andra samhällsplanering, länstransportplanering, målkonflikter synergier skog, cirkulär ekonomi, kulturmiljö, grön infrastruktur och hållbar konsumtion.

- Vägledning åtgärdsprogram och förändringsledningskurser för länsstyrelser och kommuner. Medverkan i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen.
- Kommunnätverk, medverkan nationella uppdrag, bland annat hos Tillväxtverket.
- Medarrangör av miljömålsdagar och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.

Flera insatser sker i samverkan med LEKS (länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning) och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt bidrar till att uppnå uppsatta mål.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med covid-19

År 2020 etablerade länsstyrelserna, efter beslut från landshövdingarna, gemensamt ett samordningskansli med syfte att möjliggöra länsövergripande samordning och en effektiv samverkan med myndigheter på nationell nivå under hanteringen av pandemin. Denna samordning fortsatte under 2021 och fram till och med första kvartalen 2022.

Den gemensamma hanteringen genom samordningskansliet har resulterat i en effektiv fördelning och samordning av information och uppdrag mellan de 21 länsstyrelserna och mellan den regionala nivån och andra centrala aktörer i pandemihanteringen.

Länsstyrelserna initierade under våren 2020 en följeforskning för att belysa och tillvarata erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av pandemin och Lunds Universitetet har under hösten lämnat sin slutrapport (Lund: LTH, Avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet, 2021-09-16, Diarienummer: F 2021/1603). Bedömningen är att resultatet var gott och studien visade att länsstyrelserna har spelat en betydande roll för hur samhället har lyckats i hanteringen av pandemin.

Samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har utvecklat länsstyrelsernas förmåga att tillsammans och samordnat hantera allvarliga samhällsstörningar såväl nationellt som regionalt.

Erfarenheterna från samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har legat till grund för länsstyrelsernas gemensamma hantering av den säkerhetspolitiska utvecklingen under 2022 genom samordningskansliet MATS. Lärdomar från den gemensamma hanteringen av pandemin har även varit betydelsefulla för utvecklingen av de beredskapskanslier som håller på att upprättas vid civilområdesansvariga länsstyrelser.

Generellt har erfarenheterna bidragit till att utveckla länsstyrelsernas enskilda förmåga att hantera allvarliga samhällsstörningar regionalt och har också bidragit till utvecklingen av länens totalförsvarsförmåga.

Länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Från den 10 januari 2021 till den 31 mars 2022 gällde en tillfällig covid-19-lag i Sverige. Länsstyrelserna var utsedda tillsynsmyndigheter och hade i uppdrag att kontrollera att lagen och tillhörande föreskrifter följdes. Länsstyrelsen i Dalarnas län hade uppdraget att samordna länsstyrelsernas tillsynsarbete, vilket framgår av Förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

Länsstyrelsernas arbete med pandemitillsynen visade att det med korta ledtider går att organisera sig och bedriva en likartad tillsyn även om vi är 21 myndigheter. Uppfattningen bland länsstyrelserna var att arbetsmodellen med en nationell samordning som ges ett tydligt ansvar och mandat har varit direkt bidragande till det goda resultatet. Länsstyrelserna har genomfört 61 822 tillsynsåtgärder, varav 30 388 tillsynsbesök vilka lett till 54 förelägganden och 34 förelägganden med vite. För mer information se länsstyrelsernas slutrapport, Länsstyrelsen Dalarnas län Rapport 2022:13 ”En enad insats mot smittan - länsstyrelsernas pandemitillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen”.

Länsstyrelsernas tillsynsarbete och den nationella samordningens arbetsinsats bedöms ha levt upp till ställda krav och förväntningar. Redan etablerad myndighetsövergripande samverkan har varit avgörande och medfört konkreta resultat i form av tillsynsåtgärder. Länsstyrelsernas redan etablerade nätverk och kompetens inom en variation av sakområden ger en beredskap att med kort varsel även i framtiden klara av liknande arbetsuppgifter.

Länsstyrelsegemensamt arbete till följd av kriget i Ukraina

Landshövdingarna beslutade den 1 mars att upprätta ett gemensamt nationellt samordningskansli med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. Kansliets operativa del samordnas av Länsstyrelsen i Stockholms län. Kansliet har främst samordnat regeringsuppdrag samt informationsdelning och kommunikation mellan nationella myndigheter och länsstyrelserna, vilket bedöms ha lett till en högre effektivitet i arbetet hos länsstyrelserna och i övriga myndigheter. Länsstyrelserna fick tidigt i uppdrag att regelbundet redovisa lägesbilder från länen och sammanställa en nationell lägesbild inklusive samverkansbehov. Ett särskilt utvecklingsarbete initierades för att sammanställa en lägesbild om cybersäkerhet vilket har resulterat i samlad kunskap om läget rörande cybersäkerhet i kommunerna. Kansliet deltog i Migrationsverkets uppdrag att åstadkomma en jämn fördelning mellan kommunerna vid anskaffning av boenden för skyddssökande från Ukraina och har deltagit i arbetsgrupper rörande civilsamhället och social hållbarhet.

Bedömningen är att samordningskansliets bidrag till den nationella lägesbilden rörande krigets påverkan på samhället varit värdefullt, särskilt genom att lyfta det regionala och lokala perspektivet. En enkät visar att kansliet uppfattats ha startat upp fort och särskilt nämns att kansliets informationshantering har varit positiv. Genom kansliets arbete bedöms länsstyrelserna ha fått bättre planeringsförutsättningar för sitt arbete.

